

संजीवन ग्रामीण वैद्यकीय व सामाजिक सहायता प्रतिष्ठान
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय ओंदे,

ता. विक्रमगड जि. पालघर महाराष्ट्र ४०१६०५

मुंबई विद्यापीठाशी संलग्न . NAAC मान्यता प्राप्त

संजीवनी

वार्षिक अंक २०२१-२२

संजीवन ग्रामीण वैद्यकीय व सामाजिक सहाय्यता प्रतिष्ठान संचलित
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, ओंदे
ता. विक्रमगड जि. पालघर ४०१६०५

नियतकालीकाचे स्वामित्व व अन्य तपशिल

प्रकाशन स्थळ	कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, ओंदे ता. विक्रमगड जि. पालघर ४०१६०५
प्रकाशन कालावधी	२०२१-२२
मुद्रकाचे नांव व पत्ता	कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, ओंदे ता. विक्रमगड जि. पालघर ४०१६०५
प्रकाशक व संपादकाचे नाव	डॉ. योगेश काशिनाथ पाटील
सहसंपादकाचे नाव	डॉ. चेतना योगेश पाटील
कार्यकारी संपादकाचे नांव	प्रा. अनिल कुंडलिक पठाडे

* या अंकात व्यक्त झालेल्या सर्वच विचारांशी संपादक मंडळ
सहमत असेलच असे नाही.

संजीवन ग्रामीण वैद्यकीय व सामाजिक सहाय्यता प्रतिष्ठान संचलित
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, ओंदे
ता. विक्रमगड जि. पालघर ४०१६०५

* संपादक मंडळ *

- संपादक :- डॉ. योगेश काशिनाथ पाटील
- सह संपादक :- डॉ. चेतना योगेश पाटील
- कार्यकारी संपादक :- प्रा. अनिल कुंडलिक पठाडे
- संपादक मंडळ :- डॉ. चांदोजी सोपान गायकवाड
- :- प्रा. राहूल प्रकाश बनसोडे
- :- प्रा. दिनेश जगन्नाथ नहिरे
- :- प्रा. नामदेव विष्णू महाले
- :- प्रा. विशाल एकनाथ निकम
- :- प्रा. लक्ष्मण सुभाष पन्हाड
- :- प्रा. विशाल सौदागर सुतार
- :- प्रा. विपुल मनोहर तांडेल
- :- श्री. रविंद्र कृष्णा जाधव
- :- श्री. महेश प्रकाश मोरे
- विद्यार्थी संपादक :- कु. मानसी हरिभाऊ भोंडवे

COLLEGE DEVELOPMENT COMMITTEE

Sr. No.	Name	Position
1	Mr. Suresh Laxman Kanoje	Chairperson of the Management
2	Mr. Milind Vasant Patil	Secretary of the Management
3	Dr. Chetana Yogesh Patil	Head of the Department nominated by the principal or the head of the institution
4	Prof. Sunildatt Narayan Godse	Teacher in the college or recognized institution
5	Prof. Dinesh Jagannath Nahire	
6	Prof. Namdeo Vishnu Mahale	
7	Mr. Avinash Gaurunath Patil	Non-Teaching Employee elected by regular non-teaching staff from among themselves
8	Mr. Dnyaneshwar Sitaram Sambare	Local Member nominated by the management in consultation with the principal
9	Mr. Watas Yashwant Ragho	
10	Mr. Shivram Vishnu Mukane	
11	Mr. Kalpesh Ashok Shelar	
12	Prof. Bhimrao Shankar Bansode	Co-Ordinator Internal Quality Assurance Cell of the College
13	Dr. Vinod Sambhaji Sonawane	Principal of the college (Member-Secretary)

मा. श्री. व्ही.जी.पाटील साहेब

संजीवनी हा महाविद्यालयाचा वार्षिक अंक प्रकाशित होत असतांना आज आम्हाला मनस्वी आनंद होत आहे. बघता बघता महाविद्यालयास २० वर्षे पूर्ण झाली. आज हे महाविद्यालय नव्याउभारीने सातत्यपूर्ण विविध प्रकारचे उपक्रम घेवून पुढे येत आहे. विक्रमगड सारख्या आदिवासी, दुर्गम आणि विकासापासून वंचित असलेल्या आदिवासी डोंगराळ भागात हे महाविद्यालय सुरू करणे हे अत्यंत कष्टप्रद काम होते. आम्ही ते जिद्दीने पूर्ण केले. आज हे महाविद्यालय शैक्षणिक क्षेत्रात भरिव कामगिरी करित आहेत. पदवी तसेच पदव्युत्तर अभ्यासक्रम सुरू झाले आहेत. यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे अभ्यासक्रमही आम्ही गरजू विद्यार्थ्यांसाठी उपलब्ध करून दिले आहेत. नवी क्षितीजे वाढण्यासाठी महाविद्यालय नेहमीच प्रयत्नशील राहिले आहे.

या वर्षाचा संजीवनी हा वार्षिक अंक त्यातीलच एक भाग महाविद्यालयाच्या वार्षिक अंकातून विद्यार्थ्यांच्या कला गुणांना वाव मिळणे, त्यांच्यातील लेखन क्षमता विकसित होते. बौद्धिक क्षमता वाढते. त्याचबरोबर समाजाकडे चिकित्सक दृष्टीने पाहण्याचा त्यांचा दृष्टीकोण वाढतो. या अंकात विविध प्रकारचे लेख, कविता, अन्य साहित्य अतिशय उपयुक्त असे वाटते. गृणवंत विद्यार्थ्यांचे कौतूकही या अंकातून झालेले आहे. एकंदरीत महाविद्यालयाचा हा अंक संपादक मंडळाने अत्यंत परिश्रमपूर्वक निर्माण केला आहे.

माझ्याकडून या अंकास मनःपूर्वक हार्दिक शुभेच्छा !

मा. श्री. व्ही.जी.पाटील साहेब

अध्यक्ष

संजीवन, ग्रामीण, वैद्यकीय व सामाजिक साहयता प्रतिष्ठान, ओंदे

डॉ. योगेश काशिनाथ पाटील

शैक्षणिक वर्षे २०२१— २२ चा महाविद्यालयाचा “संजीवनी” हा वार्षिक अंक विद्यार्थी—पालक आणि हितचिंतकाच्या हाती देत असतांना अत्यंत आनंद होत आहे. कोरोना—१९ च्या महामारिनंतर जग अत्यंत वेगाने बदलत गेलेले आहे. या महामारीने जगाला अंतर्बाह्य बदलून टाकले आहे. मानवी इतिहासात या महामारीने आपला ठसा उमटवून ठेवला आहे. या काळात विद्यार्थी अत्यंत वेगाने बदलत गेला. विक्रमगड सारख्या आदिवासी बहुल भागातील आमच्या विद्यार्थ्यांना आभासी (ऑनलाईन) शिक्षणाकडे वळावे लागले. तंत्रज्ञानाचा वापर वाढला आणि त्यातून विद्यार्थ्यांमध्ये तंत्रस्नेह वाढला. एकंदरीत या काळाचा परिणाम मानवी जीवनावर झाला आणि त्याच प्रभावातून बाहेर येत असतांना आज “संजीवनी” हा वार्षिक आपल्या हाती येत आहे. या अंकात लेखनाची विविधता असलेली आपणास पाहावयास मिळते. पदवी स्तरावर अध्ययन करणारा आमचा विद्यार्थी विज्ञान, तंत्रज्ञान, साहित्य आणि सामाजिकशास्त्रे यांच्याकडे कोणत्या दृष्टीकोणातून पहायचे याची प्रचिती येते.

विद्यार्थ्यांमध्ये असलेली सृजनशीलता कथा, कविता, लेख इ. च्या माध्यमातून आपणासमोर येतो. या अंकात विद्यार्थ्यांनी विविध अंगानी लेखन केले आहे. संकलित स्वरूपाचे साहित्यही अत्यंत माहितीपूर्ण आणि नाविन्य जपणारे असे आहे. एकंदरीत या अंकात आमच्या महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांचे विविध पैलू जणू एकवटले आहेत असेच म्हणावे वाटते.

अत्यंत दारिद्र्यात हलाखीच्या परिस्थितीत जगणारी ही मुलं या अंकाच्या माध्यमातून विविध विषयावर व्यक्त होत असतांना आपल्यातील सामाजिक भावना आणि बौद्धिकस्तर उजागर करित आहेत.

महाविद्यालयातील विविध विभागाच्या कार्ये अहवाल, महाविद्यालयातील विविध उपक्रमा विषयी माहिती दर्शविणारा आहे. विविध क्षेत्रात कला, क्रिडा, सांस्कृतिक आदि क्षेत्रात योगदान देणाऱ्या भरीव कामगिरी करणाऱ्या विद्यार्थ्यांचेही कौतूक या अंकात केले आहे. एकंदरीत हा अंक महाविद्यालयाचा आरसा आहे. या अंकाच्या निर्मितीसाठी संपादक मंडळाने घेतलेले परिश्रम अत्यंत मोलाचे आहेत, त्यातूनच हा अंक अतिशय सुबक रितीने पुढे आलेला आहे.

या वार्षिक अंकाला माझ्या खुप खुप शुभेच्छा

डॉ. योगेश काशिनाथ पाटील

संपादक

(प्राचार्य: कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय ओंदे)

डॉ. चेतना योगेश पाटील

विद्यार्थी मित्र हो,

सन २०२१-२२चे वार्षिक अंक आपल्या हाती देतांना, मनस्वी आनंद होत आहे, आपला भाग हा आदिवासी दुर्गम आणि मागास असल्यामुळे या भागातील अगदी तळागाळातील सर्व विद्यार्थ्यांना शिक्षणाच्या सुविधा मा. श्री. व्ही.जी.पाटील साहेबांनी उपलब्ध करून देऊन खुप मोलाचे काम केले आहे. हे महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांच्या प्रगती वरून स्पष्ट दिसते.

कोणत्याही समाजाचा सर्वांगीन विकास घडवून यावयाचा असेल तर त्या भागातील सर्व मुला-मुलींना शिक्षणाच्या सुविधा पोहचणे आवश्यक आहे. हे एक सर्वात मोठं आव्हान आहे. ही आजची पिढी काय विचार करते? तिला काय हवं आहे? हे सर्व आपण या अंकात जाणून घेतले आहे. आपल्या आदिवासी भागातील त्यांच्याच भाषेत, बोलीत, कवितेत, लेखात असल्यामुळे हा अंक प्रत्येक वाचकाला विचार करायला प्रवृत्त करेल. तसेच अवती-भवतीचे वास्तव समाज जीवन समजावून घ्यायलाही मदतकरिल. आजचाकाळ आणि आजचे प्रश्न, समस्या, त्यांची उत्तरे ह्या सर्व गोष्टींचा विचार केला तर आपण याकडे एक जबाबदार नागरिक म्हणून गांभीर्याने पाहायला हवे, तसेच आवश्यकते समाजपरिवर्तन घडवून आणण्यास सज्ज असायला हवे.

अन्न, वस्त्र, निवारा या मुलभूत गरजांबरोबरच शिक्षण आणि आरोग्य या दोन गरजा तितक्याच महत्वाच्या आहेत. शिक्षणातून जसं ज्ञान ग्रहन करायच असतं तसेच आपल्या बलस्थानांचा विकासही साधायचा असतो. आपल्यात कोणत्या क्षमता आहेत हे परिस्थितीशी झगडल्यानंतरच लक्षात येतं याची जाणीव महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांनी

ढेवावी. आजच्या माहिती तंत्रज्ञानाच्या युगात जोतो धावत आहे. आपलंहे धावनं मदतीचा हात देण्यासाठी, बदलासाठी असायला हवं. फक्त विचार करून चालणार नाही, तर त्या विचाराला साजेशी कृतीही आवश्यक आहे. त्याला अनुसरून आपणही चांगल्या वाटेने जाऊ, इतरांनाही बरोबर घेऊ आणि नवउदारमतवादी, विकसीत समाज निर्माण करू.

या वार्षीक अंकासाठी संजीवन, ग्रामीन, वैद्यकीय व सामाजीक सहायता प्रतिष्ठान संचलीत ओंदेचे सर्व पदाधिकारी, महाविद्यालयाचे प्राचार्य, प्राध्यापक वर्ग, ग्रंथपाल, शिक्षकेतर कर्मचारी, विद्यार्थी—विद्यार्थिनी या सर्वांचे अगदी मनापासून सहकार्य मिळाल्यामूळे या अंकाचे काम पूर्णहाऊ शकले. म्हणूनच या सर्वांचे आभार मानण्यापेक्षाही मी त्यांच्या ःणात राहणेच पसंत करते.

डॉ. चेतना योगेश पाटील

सहसंपादक

Vision

To provide value-based quality education to children of predominantly tribal children of this area by-providing access of higher education and bring them out from the lowest economic strata into the mainstream by way of their all-round development and economic upliftment.

Mission

To provide best quality education through good institution with an adequate infrastructure to make the educational system compatible in every sense while accomplishing our vision and mission to inculcate human values and socially responsible citizens, self-reliance and supportive to their families resulting into area development.

Our Objectives

To impart quality education to the students to achieve their goals

To inculcate ethical and moral values among the students

To work as the catalyst in the process of upliftment and development of the social condition of the local populace in this tribal area

To motivate students to be creative and self-reliant

To disseminate education without discrimination on the basis of race, religion, region, caste, sect, and physically challenged

To inculcate the sense of environmental conservation and protection through education

To enhance the ability of competitiveness of the students

About college

Our Arts, Commerce and Science College was established in 2002 at Onde by the Sanstha **Sanjeevan Gramin Vaidyakiya and Samajik Sahayata Pratishthan**. This institute is situated in a bountiful nature of five acres of land. The main purpose and objective of this institution is to work for the tribal students for social and educational upliftment. The institution was started with 65 students. And now near about 750 students are studying in our institution. The Institute imparts quality higher education and gets actively participated in national integration, community development, value education programs through the noble vision and guidance of **Hon'ble Shri. V. G. Patil**.

The Institute always endeavors to take initiatives for integrated teaching-learning by inspiring teachers to go beyond the academic framework and focus on the intellectual, physical, moral, and ethical education of students. The teaching faculty is committed to '**participatory teaching-learning process**' for students through seminars, group discussions, study tours, unit tests, mid-term exams, and practical examinations. For the benefit of academically poor and advanced learners, the college runs remedial teaching and special attention. ICT facilities are available to the students and the faculty. To make teaching and learning more effective and to update the knowledge of the students, advanced ICT techniques are effectively used. **Internal Quality Assurance Cell** makes all-out efforts to enhance academic standards of the college through various events such as National, State, University level conferences, seminars, workshops and symposia.

This institution has been playing an instrumental role since its establishment in disseminating higher education among the tribal students who are the first-generation learners.

भारतीय क्रिकेट संघातील खेळाडू - विराट कोहली

विराट कोहलीचा जन्म ५ नोव्हेंबर १९८६ रोजी दिल्लीतील उत्तम नगर मध्ये राहणाऱ्या एका पंजाबी कुटुंबात झाला. त्याचे वडील प्रेम कोली व्यवसायाने वकील होते. आई सुरज कोली. ही गृहिणी त्याच्या मोठ्या भावाचे नाव विकास तर मोठ्या बहिणीचे नाव भावना आहे. त्याची पत्नी अनुष्का शर्मा बॉलिवूड अभिनेत्री विराट कोहली भारतीय संघातील दिग्गज खेळाडू असून सचिन तेंडुलकर महेंद्रसिंग धोनी या खेळाडू नंतर विराट असा खेळाडू आहे ज्याने भारतीय क्रिकेट संघाला मजबुती दिली आणि आपलं स्वतःचं स्थान निर्माण केलं.

आपल्या खेळातील प्रदर्शनाने आबालवृद्धांच्या मनात त्याने हक्काचे स्थान निर्माण केले. विराटला भारतीय संघातील ब्रेक बॅंड म्हटला जाते कारण तो उजव्या हाताने खेळणारा आंतरराष्ट्रीय क्रिकेटर व सार्वजनिक आणि हुशार खेळाडूपैकी एक आहे. आज विराट कोहली शेकडो तरुणांचा स्टाईल ऑन आयकॉन देखील झाला आहे. विराट कोहली हा उजव्या हाताचा खेळाडू असून २००२ मध्ये अंडर १६ स्पर्धा तो खेळला त्यानंतर २००६ मध्ये त्याची निवड अंडर सेव्हन्टी १७ मध्ये झाली. २०१८ विराट ची निवड अंडर १९ करता झाली. विराटच्या अंडर १९ विश्वकप स्पर्धा मलेशिया येथे पार पडली या स्पर्धेत त्याने भारताला विजय मिळवून दिला. या सामन्यानंतर विराट ची निवड वनडे आंतरराष्ट्रीय स्पर्धेकरिता झाली. त्याने हा सामना श्रीलंकेविरुद्ध खेळला होता आणि त्यानंतर २०११ ला त्याला क्रिकेट विश्वकप खेळण्याची संधी मिळाली. त्यात देखील भारताला विजय मिळाला. त्यानंतर विराट लागोपाठ सामना जिंकू लागला. आता त्याचा उत्तम फलंदाजीमध्ये सहभाग होऊ लागला. आज तो क्रिकेट मध्ये प्रसिद्ध झाला आहे. २०११ साली विराट कोहलीने कसोटी क्रिकेट खेळण्यास सुरुवात केली. त्याने एक दिवसीय सामन्यात सहाव्या स्थानावर फलांच्या फलंदाजी सुरुवात केली. त्या दरम्यान त्याला दोनदा कठीण परिस्थितीचा सामना करावा लागला. तो कधीही खचला नाही किंवा निराश सुद्धा झाला नाही. उलट तो शिकत गेला आणि आपल्या खेळात अधिकाधिक उत्कृष्ट बनत गेला. या सामन्यात भारताला विजय मिळाला नाही पण विराट एकमेव

शतकी खेळी करून सर्वांचे मने जिंकली. पुढे विराट कोहलीने कॉमनवेल्थ बँक ट्रांगुकर मध्ये श्रीलंकेविरुद्ध चे सामने ७ पैकी २ सामन्यांमध्ये यश मिळवले. तसेच सिरीजमध्ये श्रीलंकेविरुद्ध ३२१ धावांचे लक्ष्य होते यात विराटने १३३ धावा काढल्या आणि भारत संघाला विजय मिळवून दिला. या सामन्यातच त्याला मॅन ऑफ द मॅच किताब मिळाला. त्याच्या या उत्कृष्ट प्रदर्शनाने त्याला सतत खेळण्याची संधी मिळू मिळवून दिली. या दरम्यान त्याला कर्णधार बनविण्यासंदर्भात देखील चर्चा झाली होती. तेव्हा असं म्हटलं गेलं की विराट असाच खेळत गेला तर तो भविष्यात भारतीय संघाचा कर्णधार असेल आणि त्यानंतर त्याला भारतीय संघाचा कर्णधार बनवण्यात आले.

संकलन: - चंद्रशेखर भगवान चौधरी

प्रथम वर्ष वाणिज्य

हॉकी

माहिती: -

सर्वोच्च संघटना सुरुवात - आंतरराष्ट्रीय हॉकी संघटना 1900 शतक

संघ सदस्य : - अकरा खेळाडू

वर्गीकरण : - आउटडोर

ओलंपिक : - १९०८, १९२०, १९२८

हॉकी मध्ये पुरुषांसाठी व महिलांसाठी नियमितपणे भरवल्या जाणाऱ्या अनेक आंतरराष्ट्रीय स्पर्धा आहेत. त्यात ओलंपिक कॉमनवेल्थ, हॉकी विश्वचषक, चॅम्पियन चषक व युवा हॉकी विश्वचषक या स्पर्धांचा समावेश होतो.

आंतरराष्ट्रीय हॉकी संघटना (एफ आय एस एच) ही या खेळाची सर्वोच्च संघटना आहे. ती हॉकी विश्वचषक व महिला हॉकी विश्वचषक या आंतरराष्ट्रीय स्पर्धांचे आयोजन करते. तसेच खेळांची नियमावली ठेवते. हॉकी खेळत ३५ - ३५ मिनिटांचे दोन भाग असतात. तर दोन हाफ च्या मध्ये १० मिनिटांचा ब्रेक असतो.

अनेक देशांमध्ये क्लब हॉकी स्पर्धा आहेत. जगात फुटबॉल व क्रिकेट नंतर सर्वात जास्त खेळाडू असणारा हा खेळ आहे. ज्या देशात हिवाळ्यातील उन्हामुळे मैदानात हा खेळ खेळता येत नाही. तेथे हा खेळ एखाद्या छताखाली खेळला जातो. इनडोअर फिल्ड हॉकीचे नियम नेहमीच्या पेक्षा वेगळे आहेत. उदाहरणार्थ एका संघात नेहमी ११ ऐवजी फक्त ०६ खेळाडू असतात. मैदानाचा आकार बहुदा ४० मीटर X २० मीटर असा असतो. या मैदानाच्या शेत्रफळ १०० चौरस मीटर इतकी असते. शूटिंग सर्कल ०९ मीटर आकारमानाचे असते. मैदानाला सीमा ऐवजी अडथळे असतात.

मेजर ध्यानचंद हे भारतीय हॉकी खेळाचे जादूगर आहेत. जे स्थान पेले यांना फुटबॉल या खेळात आहे ते स्थान हॉकी या खेळात मेजर ध्यानचंद यांना आहे. मेजर ध्यानचंद यांचा जन्म २९ ऑगस्ट १९०५ रोजी झाला होता.

खेळाडूंचे जागा महत्त्वाच्या असतात. हॉकी या खेळा मध्ये खेळाडूंची सध्याची व आधीची स्थिती जाणून घेणे महत्त्वाचे असते खेळाडूंच्या स्थितीवरून त्याची हालचाल लक्षात येते. सुरुवातीला हा खेळ हिरवळीवर खेळत असत पण सध्या आर्टिफिशियल ग्रासवर खेळतात.

चेतावणी: -

गोल: - ज्या वेळेस चेंडू हा मैदानाच्या दोन्ही बाजूला असणाऱ्या नेटच्या कोणत्याही एका नेट मध्ये जातो किंवा ज्या वेळेस चेंडू नेटला धडकतो त्यावेळेस गोल पकडला जातो.

ट्राय बेकर: -

हॉकी स्पर्धेत ३५ - ३५ मिनिटांचे दोन डाव असतात. जर ते दोन डाव संपल्यानंतरही दोन्ही संघांचे समान गुण असतील तर टायर ब्रेकर ची घोषणा होते. या घोषणेनंतर नाही कोणाचा विजय होत नाही कोणाचा पराभव.

खेळा करता लागणारे साहित्य: -

हॉकी स्टिक: -

हॉकी स्टिक ३६.५ ते ३७.५ इंच लांब असते. पूर्वी लाकडापासून हॉकी स्टिक बनवत असत. आता ही कंपोजिट फायबर ग्लास यापासून बनवतात.

हॉकीचा चेंडू: -

हॉकीचा चेंडू हा गोल असून कडक प्लास्टिकचा असतो. चेंडू जाळीमध्ये गेला की गोल होतो.

आंतरराष्ट्रीय स्पर्धा: - हॉकीच्या प्रमुख आंतरराष्ट्रीय स्पर्धा खालीलप्रमाणे आहेत.

ऑलिंपिक खेळ	: - प्रत्येक ०४ वर्षानंतर घेण्यात येतो.
हॉकी विश्वचषक	: - प्रत्येक ०४ वर्षात घेण्यात येते.
चॅम्पियन चषक	: - ही प्रत्येक ०६ संघासाठी दरवर्षी असते.
सुलतान अझलन शाह हॉकी स्पर्धा	: - मलेशिया दरवर्षी होते.
चॅम्पियन चॅलेंज ही स्पर्धा	: - प्रत्येक ०२ वर्षांनी घेण्यात येते.

हॉकी या विषयावर आधारित चित्रपट: -

- १) चक दे इंडिया, प्रमुख भूमिका - शाहरुख खान
- २) गोल्ड प्रमुख भूमिका: - अक्षय कुमार

संकलन: - दिशा रोहिदास सोनवणे
प्रथम वर्ष वाणिज्य

आजचे संगणक युग आणि मानव

आजचा आधुनिक काळ हा पूर्णपणे डिजिटल उपकरणाचा आहे. आजच्या विकास आणि तंत्रज्ञानाच्या बदलत्या युगात संगणक हा आपल्या जीवनाचा एक महत्त्वाचा भाग बनला आहे. संगणक हे विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाचे उत्पादन आहे. आज प्रत्येक क्षेत्रात संगणकाद्वारे कार्य केले जात आहे. संगणकामुळे आपल्या मानवी जीवनाची रोजची कामे सुलभ झाली आहेत. संगणकाशिवाय आपणच या जीवनाची कल्पनाही करू शकत नाही. संगणकाच्या बाबतीत अनेक लोकांची विविध मते आपल्याला आढळून येतात संगणकामुळे अनेक लोकांच्या नोकऱ्या धोक्यात आल्या आहेत असाही एक सूर

ऐकायला मिळतो. काहीजण संगणक शाप आहे असे म्हणतात तर काहीजण संगणक वरदान आहे असे म्हणतात. खरे पाहता संगणक शाप की वरदान हा चर्चेचा विषय वाटत असला तरी एक गोष्ट आपल्याला विसरून चालणार नाही की संगणक मानवनिर्मित आहे. मानवाने स्वतःच्या गरजेसाठी संगणकाची निर्मिती केली आहे वेळेनुसार संगणकामध्ये विविध बदलही मानवानेच केलेले आहेत. त्यामुळे संगणक शाप की वरदान ही चर्चा करण्यापेक्षा मानवाच्या गरजा आणि काम पूर्ण करण्यामध्ये संगणकाची मदत किती प्रमाणात होते आणि त्यादृष्टीने मानवाने स्वतःच्या कार्य कौशल्यांमध्ये बदल करणे किती गरजेचे आहे.

“ संगणक एक कल्पवृक्ष... हाती तारे लक्ष लक्ष...”

सध्याच्या काळात शिक्षित आणि अशिक्षित याही कल्पनांना बदलून गेलेले आहेत. ज्या व्यक्तीला संगणकाचे ज्ञान नाही त्या व्यक्तीला सध्याच्या काळामध्ये अशिक्षित संबोधले जाते. यावरून सध्याचे युग म्हणजे संगणकाचे युग आहे.

संगणकामुळे मानवाच्या जीवनाला फार मोठ्या प्रमाणामध्ये गती मिळालेली आहे. संगणकाचा शोध ज्यावेळी लागला त्यावेळी संगणकाचा उपयोग फक्त गणन क्रिया करण्यासाठी होत असे. त्यानंतर जसजसा काळ गेला तसतसा संगणकामध्ये गरजेनुसार मानवाने बदल केले. मानवाच्या जीवनामध्ये संगणक म्हणजे मूलभूत गरज बनली आहे.

संगणकामुळे काम करण्यासाठी लागणाऱ्या वेळेची मोठ्या प्रमाणामध्ये बचत झालेली आहे. माणसाचे कष्ट वाचल्यामुळे त्याची काम करण्याची शक्तीही वाढलेली आहे. ज्यावेळी माणसांना पहिल्यांदा संगणकाची ओळख झाली. त्यावेळी बऱ्याच लोकांना म्हणजे मोठे संकट आहे असे वाटले होते. संगणकामुळे रोजगार वाढतील आणि बेकार होतील अशी भीती अनेकांनी व्यक्त केली होती. सुरुवातीला निर्माण झालेली ही भीती मात्र फार काळ टिकली नाही. संगणकामुळे रोजगाराच्या देखील अनेक संधी उपलब्ध झाल्यात अट फक्त एकच होती की संगणकाचे ज्ञान मिळून घेणे संगणक वापरण्याची कला शिकून घेणे

संगणकाचे ज्ञान शिकून घेणाऱ्यांनी बुद्धीच्या जोरावर आपल्या उदरनिर्वाहाचा प्रश्न सहजा सहज रित्या सोडल्याचे बऱ्याच ठिकाणी आता दिसून येते. संगणकामुळे कामांमध्ये शिस्त आली. कोणते काम अतिशय वेगाने अचूक पद्धतीने करणे हे संगणकाचे महत्त्वाचे वैशिष्ट्य म्हणावे लागेल. संगणकामुळे गुंतागुंतीची अनेक कामे गणित तसेच छपाई इत्यादी सर्व कामे करता येतात. संगणकाच्या विविध गुणधर्मांमुळे सध्या अनेक कार्यालयांना तसेच मोठमोठ्या कंपन्यांमध्ये संगणकाचा मोठ्या प्रमाणात वापर केला जातो. संगणकामुळे कागदाची देखील बचत होते संगणकात आपल्याला पाहिजे त्यावेळी एका क्षणात तेवढी माहिती साठवून ठेवता येते आणि ज्या वेळेस आपल्याला ती माहिती पाहिजे त्यावेळी एका क्षणात ती माहिती देखील मिळवता येते. अगदी कमी वेळात या गोष्टींमुळे संगणकाची गरज सतत वाढत जात आहे.

संगणकाने आपले वर्चस्व निर्माण केले नाही असे एकही क्षेत्र आता राहिले नाही. संगणक म्हणजे एक कल्पवृक्ष आहे आपल्या इच्छेनुसार आपल्याला कोणतेही काम करून देतो.

संगणकाचे फायदे व तोटे: -

या युगात संगणकाने आपल्या जीवनाच्या प्रत्येक क्षेत्रात योगदान दिले आहे. त्यामुळे आपले जीवन खूप सुलभ झाले आहे. संगणक हा आत्तापर्यंतचा सर्वोत्तम शोध आहे. ज्याने मानवी जीवनाचे स्वरूप बदलले आहे. आज आपल्या देशाचा जो काही विकास झाला आहे तो संगणकामुळे झाला आहे. आजच्या काळात असे कोणतेही क्षेत्र नाही की जेथे संगणक उपलब्ध नाही. संगणकाचा वेग हा सर्वात मोठा फायदा मानला जातो. कारण तो अविश्वसनीय वेगाने सर्व कार्य अचूक ते सहन करतो. पूर्वी कठीण वाटणारी कामे आज संगणकाच्या वापरामुळे सोपी झाली आहेत. संगणकामुळे आपल्या शरीराची हानी होते. संगणकासमोर सतत बसून डोळ्यांना त्रास होतो. डोळे लाल होतात आणि डोळे दुखू लागतात.

सायबर हल्ल्याचा धोका संगणकावर नेहमीच असतो.

काही गुन्हेगारी स्वभावाचे लोक अश्लील संदेश पाठवून गुन्हेगारीला प्रवृत्तीला प्रसाद देऊन आणि नको असलेली माहिती पाठवून संगणकाचा गैरवापर करतात. ज्यामुळे समाजात गुन्हेगारीचे प्रमाण वाढत आहे.

आजच्या युगात संगणकाचे ज्ञान असणे ही काळाची गरज बनली आहे. याला कारण संगणकाचा वाढता विस्तार आज असे कुठलेच ठिकाण शिल्लक राहिले नाही की जेथे संगणकाचा वापर होत नाही. आपल्या दैनंदिन व्यवहारात बँक, रिझर्वेशन, परीक्षेचे निकाल तसेच हॉस्पिटल व अन्य क्षेत्रांमध्ये संगणकाचा उपयोग होतो. म्हणून संगणकाचे ज्ञान असणे ही काळाची गरज बनली आहे. परंतु यासाठी इंग्लिश येणे गरजेचे आहे असे आपण ऐकले असेल रशिया जर्मन देशांमध्ये संगणकाचे ज्ञान त्यांच्या मातृभाषेत दिले जाते त्यामुळे संगणक शिक्षणाच्या आड भाषा येत नाही आज आपल्याकडे सुद्धा मराठी मध्ये संगणकीय ज्ञान आपल्या मातृभाषेत दिले जाते. त्यामुळे इंग्लिश येते किंवा नाही हे न पाहता संगणका मधले काय काय येते हे महत्त्वाचे धरले जाते. आज इंटरनेट जगाच्या सर्व भागात पोहोचले आहे.

संकलन: - वैष्णव सचिन पाटील

प्रथम वर्ष वाणिज्य

भारतीय संस्कृती

भारतीय संस्कृती ही सगळ्यात प्राचीन संस्कृती आहे. जवळपास पाच हजार वर्षे एवढी जुनी संस्कृती म्हणजे आपली भारतीय संस्कृती आहे. आपली भारतीय संस्कृती ही खूप प्राचीन व महान संस्कृती आहे. विविधते मध्ये एकता अशा स्वरूपाची आपली संस्कृती आहे. त्यामध्ये विविध भाषा, धर्म, जाती आणि विविध रीती असून त्यामध्ये एकता आहे. म्हणूनच भारत हा जगातील सर्वात प्राचीन देश मानतात.

भारत हा संस्कृतीचा व समृद्ध असा देश आहे. जिथे लोक त्यांच्या संस्कृती प्रमाणे राहतात. आपण सर्व आपल्या भारतीय संस्कृतीचा आदर व सन्मान करतो. संस्कृती ही प्रत्येक गोष्ट आहे जी आपण इतरांशी वागण्याच्या पद्धती, विचार, रिती आम्ही अनुसरण करतो. कला, हस्तकला, धर्म, खाद्यपदार्थांच्या सवयी, जत्रा, सण, संगीत आणि नृत्य हे संस्कृतीचे भाग आहेत.

भारत हा उच्च लोकसंख्या असलेला एक मोठा देश आहे. जेथे वेगवेगळ्या संस्कृती, विविधता धर्मांचे लोक एकत्र राहतात. उदाहरणार्थ हिंदू, इस्लाम बौद्ध, जैन, शेख, शीख हे आपल्या संस्कृती मध्ये काही धर्म आहेत. आपला भारत देश हा एका असा देश आहे ज्यामध्ये विविध भाषा बोलल्या जातात. इथले लोक सामान्यतः वेशभूषा, सामाजिक दृष्टी, श्रद्धा, चालीरीती खाण्याच्या सवयी मध्ये वापरतात.

लोक आपल्या धर्मानुसार विविध प्रथा आणि परंपरा मानतात. आपण आपले सण आपल्या स्वतःच्या रितीरिवाजानुसार साजरे करतो आपल्या संस्कृतीमध्ये आपण उपवास ठेवतो. गणेशचतुर्थीला एकादशीला अशा वेगवेगळ्या सणांना आपण उपवास करतो. गंगेच्या पवित्र पाण्याने स्नान करतो देवाची पूजा प्रार्थना आपण करतो. नृत्य, मधुर जेवण खातो रंगीबिरंगी कपडे घालतो आणि इथे बरीच कामे करीत असतो. पूर्ण विश्वामध्ये भारतीय संस्कृती प्रसिद्ध आहे. जसे विविध खाद्य पदार्थ खाल्ले जातात. तसेच विविध पोशाख परिधान केले जातात. त्यामध्ये सगळ्यात प्रसिद्ध म्हणजे महिलांसाठी परिधान करण्याची साडी आणि पुरुष मंडळी ची धोती हे वस्त्र परिधान करतात. पण तो आता आपली भारतीय संस्कृती हरवत चालली आहे. आता महिला या ड्रेस किंवा जीन्स फ्रॉक घालतात आणि पुरुष मंडळी सुद्धा शर्ट घालतात.

आपल्या भारतामध्ये खूप भाषा बोलल्या जातात. त्यामध्ये १०७ ह्या मुख्य भाषा म्हणून त्यांना दर्जा मिळालेला आहे. हिंदी ही भारताची मुख्य भाषा आहे. तसेच संस्कृती प्राचीन भाषा सुद्धा भारतात खूप प्रचलित आहे. रामायण, भगवद्गीता असे अनेक महान ग्रंथ हे संस्कृती मध्ये लिहिलेले केले गेले होते.

भारतामध्ये प्रत्येक व्यक्तीला समान सामाजिक हक्क दिलेले आहेत. ते एकमेकांना नेहमीच सन्मान देऊनच बोलतात व वागत असतात. भारतीय लोक आपल्या संस्कृतीचा खूप आदर करतात. एवढी मोठी लोकसंख्या असलेला देश असुनी भारतीय संस्कृती ही जपली जाते. यामध्ये हिंदू, शीख, इसाई, शेख जैन यासारखी वेगळ्या धर्मांचे लोक एकत्र राहतात व आपली संस्कृती जपतात. भारतामध्ये वेगवेगळे उत्सव खूप उत्साहाने साजरे केले जातात. त्यामध्ये गणेश उत्सव, होळी, दीपावली ईद इत्यादी सण खूप आणि मोठ्या प्रमाणात साजरे केले जातात. काही वेळेला, मोठे कार्यक्रम सुद्धा साजरे केले जातात. उदाहरणार्थ गुरुनानक जयंती, गौतम बुद्ध जन्म दिन, गांधी जयंती डॉक्टर, बाबासाहेब आंबेडकर जयंती इत्यादी भारतामध्ये लोक एकमेकांनी हस्तक्षेप न करता विविध सण साजरे करतात हाच भारताची जगासमोर ओळख आहे

भारतामध्ये स्वतंत्र दिवस व प्रजासत्ता दिवस तसेच गांधी जयंती सारखे खूप खास दिवस व प्रतिष्ठेने साजरे केले जातात भारतामध्ये लोग आई-वडिलांना व आपल्या पेक्षा मोठे असलेल्या लोकांना खूप आदर देतात व त्यांचा मान राखतात. भारतामध्ये गुरूला सुद्धा आई-वडिलांचा एवढाच आदर व सन्मान दिला. जातो म्हणून आपण गुरु पौर्णिमा हा दिवस उसाने साजरा करतो. आपल्या संस्कृतीमध्ये शिक्षक दिन सुद्धा खूप उत्साहाने साजरा केला जातो. म्हणून गुरूला सुद्धा आई-वडिलांना एवढेच आदर व सन्मान देतो.

भारताचे लोक हे आधुनिक आहेत व आधुनिकता जतन करणे आपली प्राचीन संस्कृती सुद्धा जिवंत ठेवताना दिसत आहेत. आपल्या देशात काही नैतिक मूल्य शिष्टाचार व सुविचार याचा खूप पालन केले जाते. त्याचा खूप प्राचीन इतिहास आहे. भारतामध्ये भाषा व धर्म याप्रमाणे भारतीय संस्कृती व भारताचे साहित्य तत्वज्ञान कला खूप प्रसिद्ध आहेत. भारताची संस्कृती अभ्यासण्यासाठी खूप लांबून व बाहेर देशातून लोक येतात. ती आपल्या अंगी बाळगतात.

भारतामध्ये महाभारत व कुराण किंवा बायबल या सगळ्यांनाच या सगळ्यांचा तेवढाच मनापासून आदर केला जातो. म्हणून आपली भारतीय संस्कृती ही जगातील

सर्वात प्रसिद्ध संस्कृती आहे आणि आपल्या संस्कृतीचा आदर सन्मान करणे ही भारताच्या प्रत्येक नागरिकाचा अधिकार हक्क आणि जबाबदारी आहे.

संकलन: - शिवानी शैलेंद्रसिंह
प्रथम वर्ष वाणिज्य

कोकणाचे सुंदर समुद्रकिनारे

भारतातील कोकण हा प्रदेश भारत पश्चिम समुद्रकिनारा आणि किनाऱ्याला समांतर असलेली सह्याद्री डोंगर रांगा यांच्या मधल्या भागात असलेला भूमीचा पट्टा आहे. कोकण किनारपट्टी हा ७२० किलोमीटर ४५० मैल लांबीचा समुद्रकिनारा आहे. हा प्रदेश महाराष्ट्र, गोवा आणि कर्नाटक या तीन राज्यांच्या सीमावर्ती भागात येतो. कोकणची भूमी अपार निसर्ग सौंदर्याने नटलेली आहे. आंबे, सुपारी, केळीच्या बागा, फणस, काजू, कोकमाची झाडे आणि डोंगर उतारांवर केलेली भात शेती हे खूप मोठ्या प्रमाणात आहे. असा निसर्गाचा वरद हस्त कोकण प्रदेशाला लाभला आहे. महाराष्ट्राची राजधानी मुंबई ही या कोकण पट्ट्यातच आहे. कोकण निसर्ग सौंदर्य आणि सांस्कृतिक वैशिष्ट्यांमुळे सर्वपरिचित आहे. कोकण म्हणजे स्वर्ग आहे आणि याच कोकणातले पर्यटनासाठी प्रसिद्ध असलेले किनारे अनुभवत आहोत.

गणपतीपुळे समुद्रकिनारा: -

गणपतीपुळे हे भारताच्या पश्चिम किनाऱ्यावर महाराष्ट्रातील रत्नागिरी जिल्ह्यात आहे. हे गणपतीपुळे मंदिर अरबी समुद्राच्या किनाऱ्यावर आहे आणि गणपतीची मूर्ती स्वयंभू अंदाजे ४०० वर्षे जुनी आहे. गणपतीपुळेला सुमारे १२ किलोमीटर लांब किनारपट्टी आहे. समुद्र किनाऱ्याला अतिशय स्वच्छ आहे आणि पांढरी वाळू आहे. जी संपूर्ण महाराष्ट्र तसेच आसपासच्या राज्यातील पर्यटकांना आकर्षित करते. समुद्रकिनार्यावर घोड्यांच्या गाड्या शिवाय जलक्रीडा उपक्रम देखील उपलब्ध आहेत.

जलक्रीडा या उपक्रमामध्ये उपक्रमांमध्ये पर्यटक मोठ्या प्रमाणात सहभागी होऊन या उपक्रमाचा आनंद घेत असतात. पर्यटना व्यतिरिक्त गणपतीपुळेला गणेशाचे मंदिर असल्याने धार्मिक महत्त्व आहे. या किनारपट्टीच्या भागात सी फूड (मासे आणि इतर) स्थानिक पदार्थ इथलं वैशिष्ट्य आहे. तसेच पर्यटकांची सर्वाधिक भेट दिलेल्या पर्यटन स्थळांपैकी एक आहे. मुंबईशी जोडलेले आहे. येथील रेस्टॉरंट विविध प्रकारच्या पाककृती देतात.

वर्सोली समुद्रकिनारा: -

अलिबाग जवळ असलेला वरसोली समुद्रकिनारा म्हणजे एक शांत समुद्रकिनारा अलिबागच्या गर्दीच्या तुलनेत हा समुद्रकिनारा काहीसा आत असल्याने तिथल्या नैसर्गिक सौंदर्य बघायला हवे. नारळाच्या झाडांनी वेढलेला हा किनारा सुंदर असला तरी तितका स्वच्छ आहे. परंतु खोल असल्यामुळे पाण्यात जाताना मात्र सावधानता बाळगावी लागते. वर्सोली हे छोटसं गाव असून अलिबाग पासून आतल्या बाजूला सुमारे २० मिनिटांच्या अंतरावर हा समुद्र आहे. गर्दी गोंधळ यापासून लांब जायचं असेल तर वर्सोली चा पर्याय योग्य ठरतो. शिवाय जास्त लांब नसल्यामुळे एक दिवसासाठी ची ट्रीप देखील पुरेसे ठरते. वर्सोली राहण्याची विशेष सोय नसली तरी अलिबाग जवळ असल्याने तेथे राहून या समुद्रावर जाता येते. अलिबाग राहायला प्लॅन असेल तर तिथून सुमारे दीड तासाच्या अंतरावर असलेला बिल्गा मंदिर बघता येईल. शिवाय अलिबागच्या समुद्रातला प्रसिद्ध कुलाबा किल्ला देखील बघता येऊ शकतो. समुद्रात ओटीच्या वेळेस कुलाबा किल्ला बघण्यास तुम्ही चालत जाण्याची सोय आहे तर भरतीच्या वेळी बोटीने जायची सोय आहे. सर्वात महत्त्वाची गोष्ट म्हणजे वर्सोली या गावात राहायची विशेष सोय नसली तरी अलिबाग जवळ असल्याने समुद्राळ जाता येते.

हरिहरेश्वर समुद्रकिनारा: -

हरिहरेश्वर हे महाराष्ट्रातील रायगड जिल्ह्यात भारताच्या पश्चिम किनाऱ्यावर आहे. हा किनारा खडकाळ आणि वालुकामय असा आहे. हे ठिकाण दिवेआगार आणि श्रीवर्धन समुद्रकिनारी आहे. समुद्र किनाऱ्याला लागून असलेल्या शिव मंदिरासाठी ओळखले जाते

आणि अनेक शिव उपासक याला महत्वाचे तीर्थस्थान मानतात हरिहरेश्वर हे महाराष्ट्रातील कोकण विभागातील श्रीवर्धन तालुक्यात एक गाव आहे. भगवान शंकराला समर्पित मंदिरामुळे हे ठिकाण दक्षिण काशी म्हणूनही ओळखले जाते. हा समुद्रकिनारा बऱ्याच पर्यटकांना माहित नसल्याने त्याचे स्वच्छ आणि निर्मळ स्वरूप अबाधित आहे. कालभैरव जयंती उत्सवासाठी हे ठिकाण प्रसिद्ध आहे किनारपट्टी भागावर असल्याने सी फूड हे तेथील वैशिष्ट्य आहे. पदार्थांबरोबरच या भागात उकडीचे मोदक यासाठी सुद्धा प्रसिद्ध आहे. हे ठिकाण पर्यटनासाठी वर्षभर उपलब्ध आहे मात्र भेट देण्याची उत्तम वेळ ऑक्टोबर ते मार्च पर्यंत आहे.

सिंधुदुर्ग समुद्र किनारा: -

सलग सुट्टी असल्यामुळे पर्यटकांची गर्दी कोकणाच्या समुद्रकिनार्यावर पाहायला मिळत आहे. स्वच्छ समुद्र किनारे व अद्भुत निसर्ग सौंदर्य पर्यटकांना नेहमीच भुरळ घातले. यामुळे सुट्ट्या लागल्या पासून किनार्यावर पर्यटकांचा तोबा गर्दी पाहायला मिळत आहे. मालवण, देवगड, तारकली, जीवला समुद्रकिनार्यावर सर्वाधिक पसंती देऊन दिसून येत. आहे. विविध खेळ, वॉटर स्पोर्ट्स, स्कुबा सह अन्य जलक्रीडा प्रकारचा आनंद लुटणे बरोबरच धार्मिक पर्यटन स्थळावर ही पर्यटकांची सध्या गर्दी उसळलेली आहे. येथील किनारा जलद विहारा होण्यासाठी प्रसिद्ध आहे.

रेडी समुद्रकिनारा: -

सह्याद्रीच्या दऱ्याखोऱ्यात मधल्या पायवाट धुंडाळत केलेली भटकंती जितकी अंगातली रग शमणारी तितकीच कोकणातल्या मुद्रकिनार्याची भटकंती मनाला रिझवणारी महाराष्ट्राच्या समुद्रकिनार्यावरील भटकंती मनाला रिझवणारी. महाराष्ट्राच्या समुद्रकिनार्यावरील दक्षिण टोकाचे शेवटचे गाव म्हणजे रेडी वेंगुर्ले तालुक्यातील रेडी हे गाव पर्यटकांच्या दृष्टीने जवळपासच्या नकाशावर पोहोचले आहे. रेडी गाव ऐतिहासिक पार्श्वभूमी बरोबर लोह खनिजांच्या खाणी साठी प्रसिद्ध आहे. येथे स्वयंभू गणेश मंदिर आहे. या गावातील समुद्र किनार्याला लागूनच यशवंतगड नावाचा एक अपरिचित किल्ला आहे. पर्यटक मंडळी तर तो सोडाच हौशी ट्रेकर्स ही येथे फारसे फिरकत नाहीत. रेडीचा

समुद्रकिनारा हा पर्यटकांची फारशी गजबद नसलेला शांत निर्मळ वातावरण असलेला समुद्रकिनारा आहे. येथे एक हॉटेल असून थोडीफार खाण्याची सोय होते. मी मित्रमंडळी अथवा सहकुटुंब ही येथे भेट देण्यास हरकत नाही. रेडी गावात येऊन किनाऱ्या कडे आल्यावर भरतीच्या वेळेस समुद्रकिनार्यावर जाण्यासाठी होडी ची मदत घ्यावी लागते. येथे उन्हाच्या वातावरणात वाळूतून समुद्राचा खारा वारा अंगाला लागत असतो. तरी म्हणाला मोकळा आनंद मिळतो.

केळवा समुद्र किनारा: -

केळवा समुद्रकिनारा कधीकधी केळवा माहीम म्हणून ओळखला जातो. हा समुद्रकाठचा एक लांबचा भाग आणि मुंबईतील पर्यटकांसाठी लोकप्रिय शनिवार व रविवार आहे. समुद्रकिनारा सुमारे ८ किलोमीटर लांब आहे. पर्यटकांचे एक अतिशय लोकप्रिय आकर्षक आहे. शनिवार व रविवार दरम्यान या समुद्रकिनार्यावर स्थानिक पर्यटकांची गर्दी वाढत आहे. या ठिकाणी गावातील मुलांच्या सहली मोठ्या प्रमाणात येताना दिसून येते.

संकलन: - ज्ञानदा नंदू खुताडे

प्रथम वर्ष वाणिज्य

गोल्ड मेडलिस्ट नीरज चोप्रा

भाला फेक करणे हे एक उत्कृष्ट युद्धाचे प्रमुख कार्य आहे. रामायण, महाभारत व अगदी छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या काळात सुद्धा याचा वापर होत होता. असे भाला फेक खेळाचा समावेश ऍथलास्टिक प्रकारात झाला असून त्याचा समावेश १९६० सालापासून ओलंपिक मध्ये सुद्धा झाला आहे. भालाफेक हा खेळ खेळाडूची एकाग्रता व तेच बुद्धीला आव्हान देणारा खेळ आहे. या खेळात खेळाडूला त्याचे लक्ष्य साध्य करताना नेहमीच मन व चित्त शांत ठेवत आपला निशाणा साधावा लागतो. या खेळातील

मुख्य साधन म्हणजे भाला होय. नीरज चोप्राने टोकियो ऑलम्पिक स्पर्धेत भालाफेक या प्रकारात सुवर्णपदकावर नाव कोरले व इतिहास घडवला.

भारताचे ऍथलास्टिक मधील हे पहिले सुवर्णपदक आहे. टोकियो ऑलिम्पिकच्या इतिहासात भारताच्या नीरज चोप्राने अशी कामगिरी केली जी आजवर कोणालाही करता आले नाही. ऍथलास्टिक मध्ये भारताला अद्याप एकही पदक जिंकता आले नव्हते. पण नीरज ने पदकाचा हा दुष्काळ व सुवर्णपदकासह भरून काढला नीरज चोपडा हे भारतीय भालाफेक पटू आहेत सात ऑगस्ट 2021 पर्यंत त्यांनी जगातील प्रमुख स्पर्धांमध्ये सहा सुवर्णपदके गोळा केली आहेत. २०२० टोकियो उन्हाळी ऑलिंपिक मध्ये सात ऑगस्ट २०२१ रोजी ८७.५७ मीटर अंतरावर भालाफेक करून त्यावेळी त्याने सुवर्णपदक जिंकले. निरज ऑलम्पिक मध्ये हे भारतासाठी सुवर्ण पदक जिंकणारा पहिला ट्रॅक कॅम्पीड खेळाडू आहे. तसेच ऑलम्पिक मध्ये सुवर्ण पदक जिंकणारा खेळाडू आहे. अभिनव बिंद्रा नंतर चा दुसरा भारतीय खेळाडू आहे त्याने फ्रान्समध्ये झालेल्या प्लास्टिक स्पर्धेत ८५.१७ मीटर दूर भाला फेकून सुवर्णपदक मिळवले. त्यानंतर दोहा डायमंड लिंक मध्ये भालाफेकीत ८७.४३ मीटर चा राष्ट्रीय उच्चांक स्थापन केला नीरज चोपडा ने टोपी ओलंपिक २०२१ मध्ये भाला फेक मध्ये सुवर्णपदक जिंकले आहे आणि यासह त्याने देशाची शंभर वर्षांची प्रतिक्षा संपवली आहे. नीरज सुवर्णपदक पटकावत आज तब्बल १३ वर्षांनंतर ऑलम्पिक मध्ये आपला भारतीय तिरंगा उंचावला गेला आणि आनंदात सहित राष्ट्रगीत गायले गेले.

जन्मतारीख : - २४ डिसेंबर १९९७

जन्मस्थळ : - खंड उंची मीटर

सुवर्ण पदक : - २०२० तोक्यो

पुरस्कार : - अर्जुन पुरस्कार

शिक्षण : - कॉलेज लव्हली प्रोफेशनल युनिव्हर्सिटी

मला अजुनही विश्वास बसत नाहीये. नीरज ने अंतिम फेरीत फेकलेला पहिला भला मला अनेक वर्ष लक्षात राहिल एखाद्या मिसाईल सरकार तो बाला दूर आवाज सुटला

खणखणीत आणि हवेतून वेगवान असा तो बाला ८७ मीटर अंतरावर जाऊन विसावला एखाद्या भालाफेक पटोला अतिव आनंद देखील अशा ठिकाणी तो भाला पोहोचला होता.

संकलन: - सौरभ अरविंद शेलार
प्रथम वर्ष वाणिज्य

ग्रामीण जीवन

ग्रामीण भाग म्हटलं की, आपल्याला आठवतात त्या सुंदर बैलगाड्या, नदी नाले, विहिरी, सगळीकडे हिरवेगार असे शेत, चौघडे, हिरवळ गाई-म्हशी असे विविध पाळीव प्राणी आपल्याला गावात पाहायला मिळतात. आपण सर्वजण अभिमानाने सांगतो कि, भारत माझा खेड्यांचा देश आहे पण या खेळण्यांसाठी आपण काय केले काहीच नाही. आजच्या एकविसाव्या शतकातही आपल्या देशापुढे अनेक समस्या आहेत. आपल्या देशातील खेड्यातील अवस्था ही आजही दयनीय आहे. गावातील कुटुंबाच्या कुटुंबे शहरात स्थलांतर करत आहेत. याचे प्रमुख कारण म्हणजे ग्रामीण भागातील अनेक समस्या जसे की, पावसाअभावी शेतीचे नुकसान पिकाला योग्य तो भाव मिळत नाही. रोजगाराच्या संधी नाहीत. दैनंदिन जीवनातील काही सुखसुविधा नाहीत. त्यामुळे खेड्यातील अनेक कुटुंब शहरात स्थलांतर होतात.

महात्मा गांधीजींनी खेड्याकडे चला असा संदेश दिला होता. त्यामुळे काही ध्येयनिष्ठ तरुण खेड्याकडे वळली पण स्वातंत्र्यानंतर ही पन्नास वर्षे उलटून गेल्यावर भारतीय खेड्यांची रूप कसे आहे. दिवसेंदिवस खेड्या खेड्याकडून शहराकडे माणसांचा ओघ वाढत चालला आहे. शहरे लोकसंख्येने अवास्तव विस्तारत आहेत आणि खेडे ओस पडत आहेत. ती अधिकाधिक दरिद्री बनत चालले आहे. असे का? अशा कोणत्या समस्या आहेत ग्रामीण जीवनाच्या?

आज शहरात भयंकर गर्दी, जागेचा पाण्याचा तुटवडा, प्रदूषणाची समस्या, अपघात याची सततची टांगती तलवार असे असतानाही लोकांचे लोंढे खेड्याकडून

शहराकडे का वळतात? चटकन उत्तर मिळते पोटासाठी. ज्याचे गावात शेत नाही किंवा मळा नाही, त्याला गावात रोजगार नाही. ही ग्रामीण भागातील सर्वात मोठी समस्या आहे. पूर्वीचे बलुतेदारी नष्ट झाली पण त्याला पर्यायी उद्योग तसे उभे राहिले नाहीत. एखाद्या छोट्या शेतकऱ्यांने कष्टाने एखादे पीक काढले तर त्याला गावात योग्य तो भाव मिळत नाही. मग त्याला पडेल त्या भावाने तो माल विकावा लागतो किंवा एखाद्या दलालामार्फत माल शहरात पाठवावा लागतो. शेतकऱ्याचा सगळा फायदा दलाल खातो. ग्रामीण भागात आवश्यक सुधारणा पोहोचू शकले नाहीत. तिथे गावात पाण्याचे कायम टंचाई असते. वाहतूक व्यवस्था, दळणवळणाचे साधन याचा पूर्ण अभाव असतो. शाळा, महाविद्यालय या शैक्षणिक सुविधा असतात किती? खेड्या गावात रुग्णालय सोडाच पण वेळप्रसंगी डॉक्टर उपलब्ध नसतो. शहरात आज मनोरंजनाची साधने विपुल आहेत. स्वभाविकच तरुण पिढीला याचे आकर्षण असते. मग ते खेड्यातून शहराकडे वळतात. गाव माणसाशिवाय ओस पडतात.

ग्रामीण जीवनातील काही समस्या या तेथील लोकांच्या अज्ञानातून, अंधश्रद्धेतून निर्माण होतात. गावातील एखाद्या धनि कावर, सावकारावर व त्याच्या मर्जीवर गावातील गरिबांचे जीवन अवलंबून असते. ग्रामीण जीवनात अजून जात-पात, अस्वच्छता याचे प्रस्थ आहे. शहरात येऊन शहरी वातावरणाचा लाभ घेऊनही आपल्याला गावी गेल्यावर हेच लोक पुन्हा आपली जात, धर्म, परंपरा, चालीरीती सांभाळत राहतात. या सान्या दुष्टचक्रातून ग्रामीण समाजाला मुक्त करायचे असेल तर समाज सेवा संस्थांनी आणि सेवाभावी युवकांनी ग्रामीण जीवनाच्या ज्वलंत समस्या सोडवण्यासाठी पुढाकार घेतला पाहिजे.

संकलन: - मानसी हरिभाऊ भोंडवे
प्रथम वर्ष वाणिज्य

गंध चित्रपट समीक्षा

या चित्रपटात तीन कथा गुंफलेल्या आहेत.

लग्नाच्या वयाची मुलगी,

औषध घेणारा माणूस,

गंध - सुगंध

तिन्ही कथा एकमेकांना गंध या एका धाग्यामध्ये बांधून ठेवतात. लग्नाच्या वयाची मुलगी ही पहिली कथा पुण्याच्या सदाशिव पेठेतल्या साधारण घरची जशीच्या तशी मांडलेली कहाणी आहे. या घरातली मुलगी ही मागासवर्गीय, ब्राह्मण कुटुंबातील व काळीसावळी आहे. तिचे लग्न लवकर व्हावे ही तिच्या आईवडिलांची इच्छा आहे. पण दुर्दैवाने तसे घडत नाही. आईबाप खूप साधे मुलगी लाडात वाढलेली आणि आई रोज देवाला नवस बोलणारी दाखवली आहे. मुलीला खूप स्थळे येतात आणि मुलीला पाहण्याचे प्रयोग होतात। ही मुलगी कला विद्यालयात कारकून आहे। तारुण्यसुलभ भावनांमुळे तिला नेहमी वाटते की, तिच्यावर कोणीतरी प्रेम करावे. ती कुणाला तरी आवडावी. पण तिचे नशीब साथ देत नाही. महाविद्यालयातल्या तिच्या एका विनोदी मैत्रिणी जवळ तिने मी मनातल्या भावना बोलून दाखवते. पण त्या भावना मैत्रिणीला कळत नाहीत म्हणून तिला बरेचदा मैत्रिणीचा रागही येतो. तिच्या कामाच्या जागी कला महाविद्यालयात शिकणारा मुलगा तिच्या जवळून गेला की एक मस्त मंद सुगंध दरवळतो. या सुगंधाने ही मुलगी व्याकुळ होत राहते. मला तो सुगंध हवाहवासा वाटतो. जेव्हा तो सुगंध दरवळतो तेव्हा तिला चाहूल लागली की, तो मुलगा जवळपास असावा. एके दिवशी त्या मुलाचा ठावठिकाणा शोधण्यासाठी ती त्याच्या मागे मागे जाते तिला कळते की, त्या मुलाच्या घरची आर्थिक परिस्थिती फारच बेताची असते. तो दिवसा महाविद्यालयात शिक्षण घेत असतो आणि रात्री एका तकारखान्यात काम करत असतो. उदबत्तीचा सुगंध आणि त्याच्या व्यक्तिमत्त्वाचा सुगंध असा मेळ या कथेतून साधला आहे. गंध हा सचिन कुंडलकर याने दिग्दर्शित केलेला २००९ साली प्रदर्शित झालेला मराठी चित्रपट आहे.

गंध - सुगंध

दिग्दर्शक	: -	सचिन कुंडलकर
कथा	: -	अर्चना कुंडलकर आणि सचिन कुंडलकर
पटकथा	: -	सचिन कुंडलकर
प्रमुख कलाकार	: -	सोनाली कुलकर्णी, मिलिंद सोमन, नीना कुलकर्णी, अमृता सुभाष, गिरीश कुलकर्णी, यतीन कार्येकर, ज्योती सुभाष, सीमा देशमुख

संकलन: - मानसी हरी भाऊ भोंडवे
प्रथम वर्ष वाणिज्य

आपलं कोकण

कोकण भूमी म्हणजे भारत मातेच्या को कोंदणातील एक हिराच होय. या कोकण भूमी वर निसर्गाने सौंदर्याची अशी उधळण केली आहे की देसी किती दो कराने अशी अवस्था या कोकण भूमी ची झाली आहे. जगापासून काहीशी दूर असणारी कोकण रेल्वे होण्यापूर्वी त्या ठिकाणी जाणं हे देखील आव्हान ठरणारी ही भूमी पाहिली की एखाद्या रानात उगवलेलं सुंदर फुल जसं आपल्याच मस्तीत जगत असतं, वाऱ्यावर डोलत असतं वाऱ्यावर डोलतं असतं त्याला इतर जगाची पर्वा नसते याप्रमाणेच कोकणभूमीत देखील आहे ती सदैव असते आपल्याच मस्तीत! आपल्याच धुंदीत! इथं आल्यावर सारे काही विसरायला लावणारी अशी ही कोकणभूमी तिची महती सांगावी तेवढी थोडी आहे.

कोकण भूमी जगापासून काहीशी जगापासून काहीशी दूर असली दूर असली आपल्या मस्तीत असली तरी तिला प्राचीन संस्कृती आहे महान वारसा आहे स्वतःचं वेगळेपण आहे आणि तीन निष्ठेने जपला आहे कोकण भूमीच्या जन्मा विषयी अनेक कथा आख्यायिका असल्या तरी सगळ्यात जास्त पटणारी व जनमानसात घर करून बसलेली कथाही या भूमीची थेट संबंध भगवान परशुरामाची नेऊन जोडते भगवान महाविष्णूचा अवतार म्हणून प्रसिद्ध असलेला भगवान परशुराम हे अतिशय शीघ्रकोपी म्हणून प्रसिद्ध

होते या शीघ्रकोपी महान योद्धा ची कोणाशीच तुलना करता येणार नाही या वेळी पृथ्वी निःक्षत्रिय करणार्या या महान योद्ध्याला जल सिंधूला मागे हटवून भूमी निर्माण करावी लागली हे लक्षात घेण्यासारखे आहे.

थोडक्यात सांगायचे झाल्यास या कोकण भूमी ची जन्म कथा सुद्धा अशीच महान परंपरेशी दुवा साधणारी अशी आहे एका बाजूने आपल्या जन्माचा वारसा थेट भगवान परशुरामाची जोडत असताना थोर नाटककार व कविवर्य कैलासवासी श्री गडकरी यांचे महाराष्ट्र देशाचे वर्णन सर्वार्थाने सार्थ करणारी अशी ही कोकणभूमी आहे आणि सर्वार्थाने राकट देशा दगडाच्या देशा ला न्याय देणारी अशी आहे अशी ही निसर्गाची अनेक लेणी परशुरामाची भूमी आपल्या राकट पणाने म्हणा म्हणा किंवा आपल्या मस्तीत जगण्याच्या प्रवृत्ती मुले जगापासून काहीशी दूर राहिलेली ही गोष्ट मग खरी आहे भारताचा नकाशा जर आपण डोळ्यासमोर आणला तर दक्षिण भारताचे निमुळते टोक समुद्रामध्ये बसलेले दिसते हे टोक म्हणजे भारतातील सर्वात दक्षिणेकडेचे टोक म्हणजेच कन्याकुमारी होईल कन्याकुमारीपासून आपण सुरुवात केली तर जसजसे आपण उत्तरेकडे जात जाऊ तसतसा भूभाग विस्तीर्ण होत जातो त्यातील पश्चिमेकडे अरबी समुद्राला अरबी समुद्र दक्षिणेकडील समुद्राला हिंदी महासागर व पूर्वेकडे समुद्राला बंगालचा उपसागर असे म्हणतो यातील कन्याकुमारीपासून ते गुजरात पर्यंत पश्चिम किनारपट्टी आपण लक्षात घेतली तर जवळपास सर्व भागाला कोकणपट्टी असे म्हणतात या सर्व भागाची भौगोलिक परिस्थिती जवळपास सारखीच आहे एका बाजूला अरबी समुद्र तर दुसऱ्या बाजूला सह्याद्री पर्वत व निलगिरी पर्वताच्या रांगा आणि त्या दोघांमध्ये असणारी चिंचोली पट्टी म्हणजे ही कोकण भूमी होय या सान्या भागातील हवामान पाऊस पाणी पिके यामध्ये पुष्कळसे साधर्म्य आढळते या भागात भात हे प्रमुख पीक येथे येथील पोशाख आणि हवामान आधी गोष्टी सारख्या आहेत या भागात भरपूर पाऊस पडतो हा भाग उष्णकटिबंध मध्ये मोडतो या ठिकाणी जंगले उंच वाढतात डोंगर-दऱ्या तसेच खाड्या यांनी हा प्रदेश व्यापलेला आहे या ठिकाणी राहणाऱ्या लोकांच्या खाण्यामध्ये मासळी, भात आदी पदार्थ आढळतात.

संकलन: - राहुल जयराम तांडेल

प्रथम वर्ष वाणिज्य

आळसने घातले कळस

आलोच आलोच ही कधीही कधीही कलर्स घालतो खूप खूप प्राचीन काली व विभागात एकूण घेऊन गेला उंटच तो अतिशहाणा त्याची सही मजेदार कथा या गुंडांनी पूर्वजांनी पुण्यकर्म केले पुणे घाटीत जोडले या पुण्याच्या बळावर मागील जन्मातील सर्वकाही त्याच आठवणी त्याला जप्त पाठवले या जन्मी देखील आपण जब तक का करू नये आलास का झटकू नये असे विचार त्याच्या डोक्यात येतात त्यांनी अनुष्ठान मांडले अहोरात्र जप आणि कठोर तप आरंभले ब्रह्म देवाचा धावा केला प्राण्यांच्या दुनियेत असा अनोखा चमत्कार घडला

एक साधा उलट पण केवढी तपस्या ब्रह्मदेवास मोठे नवल वाटले जी गोष्ट माणसांनाही चालत नाही ती एका पशूला साधनेने ब्रह्मदेवास प्रसन्नता लाभली उंटावर ब्रह्मदेवाने प्रसन्न व्हावे हे स्वाभाविकच होते ब्रह्मदेव उत्सर्जन टाकत अवघड झाले आणि म्हणाले हे प्रश्न आहे तो आपल्या कृतीने मला उत संतुष्ट केले बऱ्या खरोखरच तू श्रेष्ठ आहे सांग तुझी कोणती कामना पूर्ण करू

वाळवंटातील निरस वातावरणात तो कंटाळला होता भगभगीत भ्रमंती करून पोटासाठी वणवण भटकून तो आला होता सावकाशपणे तो म्हणाला हे देवा संपूर्ण वाळवंटात सहजपणे पोहचू शकेल अशी चारशे कोसाची लांब मान मला द्या तथास्तु म्हणून ब्रह्मदेव लुप्त झाले उलट सुखावला

आता एवढी मोठी लांब मान भेटल्यावर वाहक भटकण्याची त्याला गरज नव्हती भगभगीत वाळवंटात सोडविण्यात काय मतलब असते मनात आल्यावर तो एकाच ठिकाणी सुमारे चारशे वर्षांच्या परत फिरू लागला चार खाऊ लागला आलू असावा शरीराने आणि मेंदू आणि मठू झाला दूर अंतरावर मान टेकून तो आता सुस्त झाला आळसाने कळस घाटला.

एकदा काय झाले खूप प्रचंड वादळ सुटले चारा खाण्यासाठी उंटाची मान चारशे कोसावर असताना सुसाट पाऊस पडला निसर्गात नेरो धारण केले वादळापासून संरक्षण करण्यासाठी त्याने आपली मान एका गुहेत घातली वाजल्यापासून बचाव झाला म्हणून निर्धास्त बनला.

अशा त्या वाळवण बादल वाड्यात निसर्गाचे तडाके खाते खोला आपल्या बायकोचा त्रास होत होता योगायोगाने ती गुहा त्यातली भुकेने व्याकूळ झालेला फोडला बायकोचा गोळी दिसला आंधळा मागतो एक डोळा आणि देव देतो दोन अशी दोघांची अवस्था झाली त्यात कोल्हा एका क्षणात त्या भागातली कचाकच लचके तोडण्यास सुरुवात केली आणि चारशे कोसावरील उंटला याची जाणीव उशिरा झाली.

संकलन: - सानिका सुरेंद्र पाटील
प्रथम वर्ष कला

आवर्त सारणी चा पितामह मेंडेलीव्ह

दिमित्र मेंडेलीव्ह हा रशियन रसायनशास्त्रज्ञ होता. त्याने पहिली मूलद्रव्यांची आवर्त सारणी तयार केली मेंडेलीव ना तीन वेला नोबेल पारितोषिकासाठी नामांकन मिळूनसुद्धा त्यापासून वंचित राहावे लागले १०१ अनु क्रमांकाच्या मूलद्रव्यांना मेंडेलीव यम तसेच चंद्रावली एका विवर आला त्यांचे नाव देऊन त्यांचा सन्मान करण्यात आला.

पूर्ण नाव: - दिमित्री इवनोविच मेंडेलीव्ह
जन्म: - फेब्रुवारी ८, १८३८ तोबोल्सक (रशिया)
मृत्यू: - फेब्रुवारी २, १९०७ सेंट पिटर्सबर्ग (रशिया)
कार्यसंस्था: - सेंट पिटर्सबर्ग तंत्रज्ञान संस्था, सेंट पिटर्सबर्ग विद्यापीठ
ख्याती: - मूलद्रव्यांची आवर्तन सारणी

महान महान रशियन शास्त्रज्ञ दिमित्री मेंडेलीव्ह रसायन शास्त्राला मान्य असलेल्या आवर्तसारणी चे जनक! त्यांना रसायन शास्त्रविषयी आत्मीयता होतीच, पण मूलद्रव्यांना

योग्य स्थान देऊन त्यांची शास्त्र कृती पद्धतीने मांडणी अनुवस्तूमानाच्या चढत्या क्रमाने करताना समान गुणधर्म असलेली मूलद्रव्ये एका खालोखाल येऊन त्यांचे उभे स्तंभ तयार झाले मॅंडेलिक्ने मूलद्रव्याची विभागणी केलेल्या आठ उभ्या स्तंभामधील मधील पहिल्या स्तंभामध्ये हायड्रोजन, लिथियम, सोडियम, पोटॅशियम इत्यादी मूलद्रव्य ठेवली. परंतु आडव्या रांगेत लिथियम, बेरिलियम, बोरॉन, कार्बन अशी चढत्या अणुवस्तुमानांनुसार मांडणी केली. तिसऱ्या उभ्या गटामध्ये या आडव्या रांगेत त्यांनी जागा रिकाम्या सोडल्या. कारण मॅंडेलिक्ने असे बघितले की, टिटॅनियम रासायनिक व भौतिक गुणधर्म कार्बन व सिलिकॉन नंतर आहेत. म्हणून त्यांनी कार्बन सिलिकॉननंतर टिटॅनियम ठेवला. परंतु कॅल्शियमनंतरची जागा रिकामी ठेवली. त्यानंतर दोन जागाही झिंक नंतर रिकाम्या ठेवल्या त्यांना खात्री वाटत होती की, बोरॉन, अॅल्युमिनियम व सिलिकॉनच्या गुणधर्माप्रमाणे नवीन मूलद्रव्य भविष्यात शोधली जातील. रिकाम्या जागेतील मूलद्रव्यांना नावे देताना 'इका' या शब्दाचा वापर त्यांनी केला इका बोरॉन (स्कॉडियम), इका अॅल्युमिनियम (गॅलियम), एका सिलिकॉन (जमरेनियम) मॅक्झिन (टेक्निशियम) अशा शोध न लागलेल्या चार मूलद्रव्यांच्या अस्तित्वाची त्यांना खात्री होती खरोखरच काही कालानंतर केडियम गॅलियम जमरेनियम टेक्निशियम यांनी मॅंडेलिक्च्या रिकाम्या जागा घेतल्या

खरेतर जसजसे मूलद्रव्य विषयी अधिक संशोधन होत गेले तसे त्यांचे रासायनिक गुणधर्म निश्चित होत गेले तसेच त्यांच्या अनु भागांमध्येही अचूकता आली पण अगदी सुरुवातीला म्हणजे इ. स. १८६७ मध्ये मॅंडेलि लिहिणे अगोदर निश्चित केलेल्या काही अनु वस्तू माना बदल शंका व्यक्त केली होती प्रयोगानंतर ती शंका खरी ठरली याप्रकारे मॅंडेलिव हा द्रष्टा वैज्ञानिक ठरला जगाने त्यांना आवर्तसारणी नाचा पितामह मानले.

संकलन: - वैष्णवी प्रवीण सांबरे
प्रथम वर्ष विज्ञान

उत्क्रांतिवादाचा जनक चार्ल्स डार्विन

डार्विन आपल्या प्रयोगशाळेत शांतपणे प्रयोग करत बसला होता हक्स चार्ल्स रॉबर्ट डार्विन हा जीवशास्त्रज्ञ होता होतं त्याला उत्क्रांतीवादाचा जनक समजले जाते. त्याने मांडलेल्या उत्क्रांती वादाच्या सिद्धांताने जगातील जीवसृष्टीची उत्पत्ती व विकासाची कशी प्रगती होत गेली हे शास्त्रशुद्ध रित्या उलगडून दाखवले.

पूर्ण नाव: - चार्ल्स डार्विन

जन्म: - १२ फेब्रुवारी १८०९ माऊंट, हाऊस, श्रयु जबरी श्रॉपशायर, इंग्लंड

मृत्यू: - १९ एप्रिल १८८२ (वय ७३), डाऊन हाऊस डॉने, केंट, इंग्लंड

राष्ट्रीयत्व: - ब्रिटिश

वांशिकत्व: - इंग्लिश

कार्यक्षेत्र: - प्रकृतीविज्ञान

कार्यसंस्था: - जिओलॉजिकल सोसायटी ऑफ लंडन

ख्याती: - द व्होयाज ऑफ द बिगल ऑन द ओरिजिन ऑफ स्पेसिज, उत्क्रांतिवादाचा सिद्धांत

इंग्लंड मधील शॉपशायर परंगवण्यात फेब्रुवारी १२ इ.स. १८०९ रोजी चार्ल्सचा जन्म झाला. १८१८ मध्ये तो शाळेत जाऊ लागला. त्याला रसायनशास्त्राची फार आवड होती म्हणून आपल्या भावाच्या मदतीने त्याने आपल्या घराच्या बाहेर एका कोपऱ्यात छप्पर घालून एक छोटीशी प्रयोगशाळा उभारली होती व तेथे तो प्रयोग करत बसे. त्याचे शाळकरी सोबती त्याच्या या नादाची तर उडवत. कालांतराने त्याची डॉक्टर ग्राट या जीवशास्त्रज्ञाची ओळख झाली डार्विनने १८२५ मध्ये केंब्रिज विद्यापीठाच्या क्राइस्ट महाविद्यालयात नाव नोंदवून पदवी मी लवली तेथे त्याला जीव जीवाणू व कीटक निरीक्षणाचा नाद

१८२६ मध्ये कॅप्टन किंग मे दक्षिण अमेरिकेच्या संशोधनाची मोहीम काढली त्याच्या हसलो नावाच्या मित्राच्या निमंत्रणावरून डार्विन मोहिमेत सामील झाला त्या मोहिमेवर तो पाच वर्षे होता मिळाले पक्षी प्राणी एकमेकांशी कसे वागतात कसे एकमेकांशी जुळवून

घेतात याचे निरीक्षण व अभ्यास त्याने केला व तेथे उत्क्रांतिवाद सहजीवन बळी तो कान पिली ही मूलभूत नैसर्गिक तत्वे तो शिकला माणसाच्या मूळ पुरुष चार पाई पायाच्या माकडापासून झाला असला पाहिजे असे विचार त्याच्या डोक्यात घुमू लागले वेगवेगळे प्राणी कसे निर्माण झाले या विषयावर च्या त्याच्या ओरिजन ऑफ स्पिसेस सेस या नोव्हेंबर २४ रोजी प्रकाशित झालेल्या शोध प्रबंधाच्या १२५० प्रति एका दिवसात खपल्या हा सिद्धांत बायबलच्या विरुद्ध जात होता त्याचा निषेध करण्यासाठी ४६० मध्ये ऑक्सफोर्ड विलबर फोर्स या या अभिषप ने सभा बोलावली ले डी कुकर या या शास्त्रज्ञाने डार्विनची बाजू सडेतोड व सोदाहरण मांडली बिशप ला डार्विनचा सिद्धांत माननीय करावाच लागला डार्विनला त्या यशाची न खंत ना खेद तो कार्यातच मग्न राहिला.

संकलन: - प्रणाली चंद्रकांत भोये
प्रथम वर्ष विज्ञान

औषधी वनस्पती

१) अश्वगंधा:

अश्वगंधा की बहुबळी उपयोगी वनस्पती आहे ती संधिवात मधुमेहात गौरव तसेच केस गळती अशा अनेक रोगांवर मात करणारी ही वनस्पती आहे आणि कमजोर असलेल्या माणसाची सु रोग प्रतिकारशक्ती वाढवते जाण असलेल्या व्यक्तींना आपले वजन कमी करण्याचा अश्वगंधा चा मोठा वाटा आहे म्हणून ती महाबोधी मांडली जाते अश्वगंधाचे अनेक होऊन कार्य उपयोग दिवसेंदिवस माहित होत आहेत अनेक रोगांवर उपयुक्त पूर्ण किंबहुना सर्व रोग नाशक म्हणून मी जिने जिने संघाचा थोडीशी वनस्पती म्हणून ओळखले जाते भारत मध्य प्रदेश गुजरात महाराष्ट्र राजस्थान व कर्नाटक या राज्यातील वनस्पती आढळते

२) गुगल:

गुगल या वनस्पतीचा डिंका भारतीय औषधी पद्धतीमध्ये आयुर्वेद चुलता संधिवात हृदयरोग तोंडामध्ये जखमा होणे थायरॉईड अशा अनेक सूज झाल्यावर त्या जागी ग्रुप

गुगल या वनस्पतीचा डिंगाचा लेप लावणे वाढलेले वजन कमी करण्यासाठी अशा अनेक रोगांवर अत्यंत परिणामकारक उपचार म्हणून वापर केला जातो गेल्या दहा ते पंधरा वर्षांत गुगल डिंगाची किंमत चार रुपयापासून तीनशे रुपयांपर्यंत वाढत गेली आहे या वनस्पतीच्या डिंगाच्या वाढत्या मागणीमुळे गुगल जुळ्यांचे प्रमाण मोठ्या प्रमाणात कमी होताना दिसून येते व हिचा समावेश रेड बुक युसीएम यादीत झाला आहे या वनस्पतीच्या उगमस्थान आफ्रिका व आशिया खंड असून तिच्या प्रजाती असून आफ्रिका ऑस्ट्रेलिया व पॅसिफिक महासागरातील बेटांवर पसरलेले आहेत ही वनस्पती भारतात राजस्थान मध्यप्रदेश गुजरात महाराष्ट्र व कर्नाटक राज्यातील कमी पावसाच्या वातावरणात ठिकाणी आढळता

3) पानपिंपळी:

पानपिंपळी ही अपरिपक्व फुलांचा गुच्छ असून त्याचे उगमस्थान इंडोनेशिया व मलेशिया बघत आहे सध्या पानपिंपळी युरोपियन बाजारपेठेतून लुप्त होत आहे ही वनस्पती भारतात नेपाल इंडोनेशिया मलेशिया श्रीलंका त्रिमूर्ती फिलिपाईन्स येथील पूर्ण पर्यंत परशाने जंगलात जंगली म्हणून वाटते ही वनस्पती बहुवर्षीय वेल असून तिचे तीन ते चार वर्षांपर्यंत होतो घेता येते पाणी उदय कृती नागवेलीच्या पानासारखे देठ नसलेले व किंचित इरसाल असतात पानांवर पाच ते नऊ शिरा असतात फुले वर्षभर येतात पण पिवळी विकास लागवडीनंतर सहा महिन्यांनी फुले येतात व तेच वर्षभर येत राहतात सुरुवातीस पिवळसर हिरवी दिसतात व झाल्यावर काळपट हिरवी व वाळल्यावर काली दिसतात पान पिवळ्या वनस्पती चा फायदा बघितला तर ही वनस्पती मधुमेह असलेल्या व्यक्तींच्या साठी फार मदतीची व परिणाम करत वनस्पती मानली जाते पोटातील जंतूंचा नाश करणे वाढलेले वजन कमी करणे झोप लागण्यासाठी रोग प्रतिकारशक्ती वाढवणे साठी माणसं मसाल्याच्या पदार्थांचा उपयोग करण्यासाठी हृदय रोगावर मात करण्यासाठी कुष्ठरोग्यांना बरे करण्यासाठी त्यांची समस्या दूर करण्यासाठी खोकला घालवण्यासाठी माणसं तंत्र वाढवण्यासाठी पाने पिवळी चा उपयोग केला जातो.

4) शतावरी:

शतावरी ही भारतातील एक पुरातन काळापासून वापरत असलेली वनस्पती आहे आयुर्वेद शास्त्रात या वनस्पतीला फार काळापासून महत्त्व आहे या वनस्पतीला शतावरी हे नाव दिले आहे तिच्या सद्गुणांच्या प्रभाव वरून जो नेहमी ही वनस्पती सेवन करतो तो निरोगी व खालील आजारांपासून आयुष्यमान होतो मधुमेह पोटातील जंतू झोप न लागणे वाढलेले वजन कमी करणे डोके दुखणे प्रतिकारशक्ती वाढवणे लघवी संबंधाच्या आजार ताप येणे त्वचा सुंदर व स्वच्छ ठेवण्यासाठी या वनस्पतीचा मोठा मोठा व योगदान दिसून येते ही मूळची भारतीय वनस्पती असली तरी आपल्या देशातील काही ठिकाणी लागवड करण्यात येते शतावरी हे पौष्टिक म्हणून परदेशात असले तरी आपल्या कडील मालातील शतावरी हळूहळू नष्ट होत चालली आहे शतावरी मध्ये औषधी शतावरी भाजीची शतावरी शतावरी महा सतवारी अशी 22 प्रजाती आहेत

5) सफेद मुरली:

सकाळ सफेद मुसळीच्या 175 पेक्षा जास्त प्रजाती असून त्या उष्ण व समशीतोष्ण भारतात भारतात सभेत सफेद मुसळीच्या तेरा प्रजाती आढळतात त्यापैकी वाऱ्याच्या प्रजाती नष्ट होण्याच्या मार्गावर आहेत ही वनस्पती कवायत करणाऱ्या व्यक्तींसाठी शरीरवाढीसाठी मोठी उपयोगाची ठरते या वनस्पतीचे सेवन केल्यास थकवा हा छातीत दुखणे सूज येणे लघवी संबंधित आजार या सर्व लोकांची लढण्याचे बळ आपणास मिळवून देते प्रतिकार शक्ती वाढते या सफेद मुसळीचे अनेक प्रजाती असून खालीलप्रमाणे

6) तुलस:

तुलाच बोलतोय वनस्पतीच्या एकूण 160 प्रजाती आहेत व त्यांचा प्रचार उष्ण समशीतोष्ण कटिबंधात समुद्रसपाटीपासून आठशे फूट उंचीपर्यंत आढळतो त्यामध्ये स्वीट बसिल फ्रेंच भाषेतील किंवा कॉमन बसे मीठ सिक्रेट बसतील किंवा होली होली बसिल असे विविध प्रकार पडतात यापैकी भारतात सर्वत्र आढळते पाने साधी समोरासमोर लांबट गोल अखंड किंवा दातेरी व दोन्ही बाजूला उतार व मुख्य खोडाच्या शाखायुक्त मजल्यावर येतात मी थोडे चपटे गुलगुलीत तांबुस असते ही जात औषधी म्हणून अतिशय

उपयुक्त आहे तरी ती जंतू वर नाश करणे ताप सर्दी खोकला डोकेदुखी या दुखण्यापासून आराम मिळवून देण्याचे काम ही तुलाच करते आपल्या भूक आपल्याला खूप व न लागल्यास तुळशी सेवन करावे किडनीच्या अनेक आजारांवर मात करते आपणास तुळशीतून मिळतो म्हणून घ्या तुळशीला आयुर्वेदाची राणी म्हटले जाते

जय भीम मूळी रिह्यू

जय-भीम सारखा एखादा चित्रपट पाहण्यात आला की खरंच दक्षिणात्य चित्रपट निर्मात्यांचे करावे तितके कौतुक कमी वाटतं इतका जबरदस्त हा चित्रपट बनवला गेला आहे. आकाशातले मराणी असो की बॉलिवूड चित्रपट खरं तर एक तर फक्त पैशांसाठी बनवले जातात तेव्हा काहीच काम धंदे नाहीत म्हणून तरी बनवले जातात या मतावर मी आलोय अक्षरशहा एखाद्या सुद्धा असा चित्रपट पाहायला भोसले यांचा मुश्कील आहे की ज्यात नाची का नाही का प्रेम रोमान्स आणि गरज नसतानाही दाखवले गेलेले आइटम सॉन्ग नसेल आणि एखादा विशिष्ट गोष्टीवर लक्ष वेधून घेण्यासाठी किंवा ठरवण्यासाठी बनवायला घेतला असे.

असो अतिशय अभ्यासपूर्ण अशी कथेची मांडणी प्रत्येक गोष्टीला दिला गेलेला मोजून मापून वजन कोणत्याही गोष्टीची वाटली गेलेली अतिशयोक्ती तत्कालीन परिस्थितीनुसार केले गेलेले चित्रीकरण विशेष म्हणजे वकिलांना दिले गेले त्या वेळेची चलनातील चिल्लर आणि एक ना एक पत्राचा प्रभावी आणि दमदार अभिनय न करता कसला रोमा उगीच केले गेलेले अंगप्रदर्शन यामुळे हा खरच बघण्यापेक्षा जगण्यास सारखा वाटला

1993 मध्ये चंद्रू वकिलाची प्रॅक्टिस करीत असताना चेन्नई हायकोर्टातील सर्वात जास्त काळ चाललेली नेते साधीसुधी वाटणारी केस आहे पण चित्रपट अगदी सत्यकथेवर आधारित आहे त्यात कथेचे चित्रीकरण इतक्या जबरदस्त पद्धतीने केलेला आहे की दहापैकी नऊ गुण कोणीही द्यायला हवा असं वाटतं

पात्रांची ओळख करून देण्यासाठी त्या प्रत्येक पात्राची वैयक्तिक पार्श्वभूमी स्पष्ट होण्यासाठी आणि त्या काळातील घेऊन मनात आपल्या आपल्याला समजण्यासाठी सुरुवातीला या चित्रपटातला एक आगळावेगळा पेंडल दिला गेलेला दिसला तो पार थोडासा स्लो वाटतो पण तितकाच इंटरेस्टिंग सुद्धा त्यातूनच आपल्याला अगदी सुरुवातीलाच स्पष्ट होते की तेथील पोलीस वाल्या चे खरे गुंडे गुन्हेगार आहेत

थोडे पुढे गेल्यानंतर एका छोट्याशा गावातील समाजातील अगदी छोटा छोट्याची आदिवासी लोकांचे जीवनमान तेव्हा कसे होते त्यात तत्कालीन परिस्थितीत लोक त्यांच्या बरोबर कसे चुकीचे प्रकारे वागायचे इत्यादी गोष्टींचा बळाचा अंदाज आपल्याला येऊन जातो त्यात कोणत्याही चित्रपटाशी चित्रपटाची मता पात्राची पूर्णपणे एकरूप होत आलं तरच येत असते त्यामुळे जमलं तर आजची परिस्थिती सोडून तेव्हाच्या खाली जाऊन नक्की एकरूप होऊन बघायचा

अक्षरशा हे लोक उंदीर मारून खायचे साप पकडायचे इतके जंगली दाखवले गेले आहेत या सगळ्यात त्याच आदिवासी लोकांना मधील एका साध्यासुध्या वाटणारे दोघं नवरा-बायको एकमेकांवर नितांत प्रेम त्यात त्याच्या परिस्थितीमुळे असलेला फाटका संसार आणि त्यात देखील त्याच त्यांचा तिच्यासाठी स्वतःचं हक्काचं घर बांधण्यासाठी स्वप्न स्पेशली तिने वीटभट्टीवर काम करत असताना त्याच्या हाताने ठसे घेऊन तयार केलेली वीट आणि ती वीट नवीन घरात ठेवायची असं तिने पाहिलेले स्वप्न अगदी आपसूकच आपल्या डोळ्यात टचकन पाणी आणून जातं अगदी गजनी वाला टच देऊन

पण कथेला खरी सुरुवात होते सरपंचाच्या घरी झालेल्या चोरी पासूनच जी चोरी केलेली नसते त्या चोरीत आणि सोबतच इतर कित्येक गुन्ह्यात अशा गरीब आदिवासी लोकांना फसवले जात असतं त्या त्या प्रेगेंट असलेल्या स्त्रीला तिच्या नवऱ्याच्या किती हाल सोसावे लागतात पोलिसांच्या तावडीतून सुरू झालेला ते व किल्ल्यापर्यंत एका साध्या अशिक्षित असा निरागस आणि गर्भवती असलेल्या श्री चा प्रवास इतका कष्टाचा दाखवला गेला आहे की आपल्यासाठी ते तो द्रावक वाटतो

वकील चंदू अर्थातच हिरोचा शब्द न शब्द अग्री विकत घ्यावा असाच वाटतो तो एक कधी बोलत नाही आणि बोलला तर कुठेतरी त्याच्या प्रत्येक शब्दाची नोंद घ्यावी असं वाटू लागतं इतक्या प्रभावीपणे त्याचं बोलणं दाखवलं गेलं आहे कोर्टात वकील म्हणून आता नक्की व कोर्टाबाहेर एक व्यक्ती म्हणून जगत असताना त्याच्या दाखवली गेलेली अभ्यासू वृत्ती माणुसकी आहे जातीपाती पद्धतीने त्यांचे विचार आणि पोलिसांचा किंवा त्या व्यक्तीबद्दल असलेला त्याचा थोडा बहुत द्वेष अतिशय विपरीत परफेक्ट असा दिसतो

कसं केलेला पाठपुरावा करून अगदी मन मोहून जाते अर्थातच तर शेवटी विरोध जिंकत असतो पण जिंकण्यापेक्षा त्याच्या लढाईचा प्रवास अगदी शेवटच्या क्षणापर्यंत गुंतवून ठेवतो

मला तर चित्रपटातील सर्वच डायलॉग स्पेशल चूक नसताना गर्भवती असताना माहिती का तुला त्रास दिला गेलेला असताना तिच्या नवऱ्याचा अक्षयच्या तिच्या डोळ्यात एक जणू खूनच केला गेलेला असताना ती वकीलाला पळते साहेब जरी त्या पोलिसाला साप चावला असला आणि तो माझ्याकडे इलाजासाठी आला असता तरी मी त्याचा जीव नक्की वाचावे लागतात खरच जास्त करून तिथेच आपण त्याच्या प्रेमात पडतो

अॅप्स सॉक्स पासून सुरू झालेली केस आणि पोलिसांना दोषी सोडून दिला गेलेला योग्य न्याय सगळं कसं जाम भारी वाटतं बाकी ही कथा अगदी खरी आहे हे समजलं तेव्हा असाही एक भारत आहे का असा प्रश्न नक्कीच पडतो त्यात सत्य जीवनात चंदू नावाचा वकील होता आणि त्याचं काम पाहिलं तर तोंडात बोट आपोआप जात मद्रास हायकोर्ट व त्याची न्यायाधीश म्हणून निवड अब्दुल कलाम सरांनी केली होती यावरून बाकी आपल्याला लक्षात यायला हवं

न्यायाधीश म्हणून काम करताना त्यांच्या कार्यकालात त्यांनी तब्बल 96 हजार निकाली लावल्या होत्या बाकी चित्रपटाच्या शेवटी त्याच्या बदल बरीच माहिती दिली गेली आहे राहिलेली आज ना उद्या वृत्तपत्रात नक्की छापून देतील बाकी बघाना चित्रपटाचा हा विषय सोडून प्रकाश राज यांच्या एका वाक्यावर सोशल मीडियावर वाद आणि या इतक्या छान चित्रपटाला विरोध सुद्धा सुरू झालेला आहे बाकी काही असो हे चंदू भारतीय

असतीलच की कथेची नायिका माणसाचं असावी लागते राव अवघड कोणीही नाही होऊ शकत नाही

संकलन: - अनिकेत जयेश काकड
प्रथम वर्ष वाणिज्य

जीवन

जन्म आणि मृत्यूच्या दरम्यान चा कालखंड ढोबळ मानाने आपण जीवन म्हणून ओळखतो. प्रत्येकाची जीवनाची परिभाषा वेगळी असते. सौंदर्य प्राप्तीसाठी प्रत्येक जण कसोशीने प्रयत्न करत असतो. जीवन प्रवासात प्रत्येकाला चढ-उताराचा अनुभव येत असतो कधी कुणाला सुरुवातीच्या काळात काही गोष्टी सहज प्राप्त होतात तर कुणाला उतरत्या काळात जीवन सुखासाठी नियतीशी झगडावे लागते. जेवताना सुरुवातीच्या घासाला खडा लागावा आणि मग इतर घासी भित भीत घ्यावी अशीच काही अवस्था जीवनामध्ये होते. काल वाईट असो अगर चांगला पण प्रत्येक परिस्थितीत कणखरपणा अंगी बाळगणे निश्चितच हितकारक ठरते. कामापुरते मामा भरपूर असतात. परंतु प्रत्येकालाच आपल्या जेवून प्रवासात नातलग, मित्र स्वीकायांची साथ मिळेलच याविषयी खात्री देता येत नाही. किंबहुना स्वतःच्या जीवनाची साथ आपल्याला किती काळासाठी आहे, हे कोणी निश्चितपणे सांगू शकत नाही. जीवन फुलपाखरासारखे अति आलेले काम घेऊन जातील.

प्रत्येक मनुष्य हा परमेश्वराचा अंश आहे. त्यामुळे आपला काय नीट परका काय यामध्ये भेदाभेद मुलीच नसावा. सर्वांमध्ये चांगल्या वाईट गुणांचे मिश्रण असते. आपण बोलताना सहजच कधी कधी बोलतो की, "कातडे एक असून चालत नाही तर आतडही एक असावा लागतं" पण ह्या गोष्टी आज दुरापश्या झालेल्या हा दिसून येत आहेत, कारण रक्ताच्या नात्यातील कधी परके होतात, तर कधी परके ही मनात घर करून जातात. हा सर्व निसर्गनिर्मित नव्हे तर मानव निर्मित खेळ आणि त्यांच्या आयुष्यात चालूच असतो जीवनाकडे पाहण्याचा प्रत्येकाचा दृष्टिकोन वेगवेगळी होऊन गेला आहे जीवन म्हणजे

तुला साठी आनंदाची हेही आनंद तरंग तर कोणासाठी जीवन म्हणजे दुःखात सहिता तहान भागवायची जातो आणि चार पदरी येतो परमेश्वराने दिलेल्या जीवनाचा सदसद्विवेक बुद्धीने आपण किती सुयोग्य वापर करायचा किंवा ते धुळीस मिळवायचे हे प्रत्येकाला जीवनात लाभलेली संगत त्यांनी वाचलेली पुस्तके त्यांचे विचार आचार व संस्कार या सर्वांची सांगतो किती यथायोग्य घालतो यावरून ठरत असते.

परमेश्वराने दिलेल्या आयुष्यात संघात सगळी सदिच्छा आणि समाज व्यवस्थेचा कणा असलेली माणुसकी तसेच, परमेश्वराबद्दल असलेला स्नेहभाव, आपुलकी यामध्ये वृद्धि करणे हाच जीवनाचा प्राधान्य विचार असावा. जीवनात सदाचार आणि सदविचारांना खूप महत्त्व आहे, त्यांचा अंगीकार होणे महत्त्वाचे नाही तर जन्माला आला हेला आणि पाणी वाहून मेला अशी फसगत होऊन जाते. त्यासाठी वेळीच खबरदारी घेणे गरजेचे आहे विवेकाची कास धरून सन्मार्गाने चालविणाऱ्यास सुरुवातीच्या काळात जरी जिवन त्रासदायक वाटत असले, तरी अंतिमतः ते नक्कीच सुखावह वाटते. उलट पुटपूर्ती दृष्ट, छल, कपट हे मार्ग सुरुवातीच्या काळात जरी मोहक दिसत असले तरी अंतिम काळात करायचं हा मृगजळासारखे ठरतात. आपल्या हाती कधीच येत नाहीत.

जीवनात नाव कसे कमवावे की, घेता क्षणी काम झाले पाहिजे किंवा काम तरी असे करा की, कुणाला ओळखीची गरज पडली नाही पाहिजे. मनुष्याला जीवनात काय हवं आहे याचं कोड ज्याला त्याला उलगडलेलं नाही. पैसा मिळवायला जातो तर प्रेमाला पोरका होतो, आणि प्रेम मिळवतो तर पैसा दुरावतो. पैशांनी ज्ञान कुणी वाढवू शकत नाही. जीवनात तुम्ही किती पैसे कमावता, यापेक्षा त्याचा वापर कशा पद्धतीने करतात हे जास्त महत्त्वाचे आहे नियोजन जीवनाचा मुख्य पैलू आहे. कारण त्याशिवाय जीवनाला दिशा प्राप्त होत नाही. नियोजनाशिवाय कार्य योग्यरीत्या पार पडणे फार कठीण आणि पडले तर पैसा वेळ किंवा इतर काही गोष्टींचे त्याठिकाणी वाताहत झालेली दिसून येते. जीवनात स्वहित साधून आपण किती मोठे झालो हे जास्त महत्त्वाचे नसून आपल्या सोबत किती जणांना घेऊन चाललो आहोत हे महत्त्वाचे. आपल्या मुले किती जणांचे आयुष्य सन्मार्गी लागले हे महत्त्वाचे. स्वतः चालता, चालता इतरांनाही सोबत घेऊन चालणे हा खरा निसर्गनियम

अथवा मानव धर्म जीवनात पैसा संपत्ती सर्व काही एकटे एकटे पणाचे मोबदला दिला तर किती जण होकार देतील आणि किती नकार देते हे सांगणे फार कठीण ऐश्वर्या धनदौलत सर्वकाही मुबलक असले तरी जीवनात एकटे पणा फार कठीण त्यासारखे दुःख दुसरे कुठलेच असू शकत नाही जीवनात आपल्या आवडीनुसार काम मिळणे खूप महत्त्वाचे कारण त्यामुळे कामाची गतीच नव्हे तर जीवनाची दिशा ही बदलत जाते नको असलेल्या कामाने सदैव म्हणाला वृत्तपत्रांत केवळ जीवन चाकोरीबद्ध नव्हे तर आकारबद्ध असावे.

कलियुगात प्रत्येक जण भुकेलेला आहे तो प्रेमासाठी पद पैसा प्रतिष्ठा या गोष्टी कितीही मिळवले तरी शेवटी समाधान नाही प्रेमाची भुकी अतृप्तच राहते प्रेमाने एखाद्याची चौकशी केली पाठीवरून हात फिरवला आपले पणा दाखवला तर यापेक्षा आणखी समाजाला तरी काय अपेक्षित आहे पैसा कमवत इतर न फक्त प्रेम द्या हेच पुष्कळ आहे आपलेपणा निर्माण करण्यासाठी पैशाने माणसं जवळ जवळ येतील मात्र प्रेमात ची असतीलच असे नाही स्वार्थापोटी जवळ असलेले माणसांचे काम झाल्यावर ती नक्कीच आपल्यापासून दूर राहतात परंतु प्रेमाने आलेल्या माणसांची सदैव आपल्या हृदयाची जोडली जाते मी स्वार्थ भावनेतून जोडलेल्या दोन मनांना फक्त एकमेकांचे प्रेम आधाराने सहवासाचे खूप हवी असते हेच खरे जीवन आहे.

संकलन: - अजिनाथ सासवड

दिवाळीतील दिवसाचे महत्व

दीपावली दिवाली दीपावलीचा सण अश्विन त्रयोदशी पासून ते कार्तिक शुद्ध द्वितीया पर्यंत म्हणजेच पाच दिवस साजरा करतात यात धनत्रयोदशी नरकचतुर्दशी लक्ष्मीपूजन बलिप्रतिपदा आणि भाऊबीज या पाच वेगवेगळ्या सणांच्या समावेश असतो दिवाळीच्या सणाला लहान मुले मातीचे किल्ले कन्नड दंग असतात घरातील सूर्या दिवाळीच्या आधी दोन चार दिवसापासून फराळाचे पदार्थ बनविण्यात दंग असतात प्रत्येकाच्या घरात फराळाच्या पदार्थांचे पदार्थांचा उठणे वासाचे तेल यांचा सुगंध दरवळत असतो घरासमोर अंगणात रांगोळ्या काढल्या जातात त्यात अत्यंत सुंदर असे निरनिराळे रंग भरले जातात

निरनिराळ्या आकारांचे आणि रंगांचे आकाशकंदील घराच्या बाहेर लावले जातात सगळीकडे दिव्यांचा लखलखाट असतो खेडेगावात घरासमोरील अंगणात शेणाचा सडा घालतात आणि त्यावर वेग वेगळ्या रंगानी भरलेली रांगोळी काढतात एक वेगळ्या तो वास हवेत दरवळत असतो तो सुगंध खेडेगाव ची ओळख

१) धनत्रयोदशी:- िवाळीचा पहिला दिवस म्हणजे धन त्रयोदशी आश्विन वाघ त्रयोदशी या दिवसाला धनतेरस असेही म्हणतात या दिवशी सायंकाळी धनाची पूजा करतात म्हणजे सोने नाणी अलंकार रूपे यांची पूजा करतात तसेच विष्णू लक्ष्मी गणेश ना या देवतांचे पूजन करतात या दिवशी अखंड दिवा लावावा तसेच आपल्या कुवतीप्रमाणे परोपकार करावे असे शास्त्रात सांगितले आहे या दिवशी आणखी एक वैशिष्ट्य म्हणजे संध्याकाळी दक्षिणेकडे तोंड करून एक दिवा लावतात त्याला यमदीप म्हणतात की ते कोणत्याही दिवशी दिव्याचे तोंड दक्षिणेकडे करीत नाही दक्षिण दिशा ही धर्मराजाची मानली जाते.

यमधर्मराज मृत्यूची देवता या दिवशी त्याला दीपदान केले जाते ते अपमृत्यू टाळण्यासाठी हाय मागे एक गोष्ट आहे ती अशी एकदा यमराजाने आपल्या दूतांना एक प्रश्न विचारला काय रे आज पर्यंत तुम्ही अनेक लोकांचे प्राण हरण केले पण हे करीत असताना असा एखादा प्रसंग घडला का की ज्यामुळे तुम्हाला ही वाईट वाटले तुम्हाला हे दुःख झाले थोडा विचार करून दूतांनी उत्तर दिले पाठवतो आम्हाला असा एक प्रसंग महाराज पृथ्वीवरील हेमराज नावाच्या राजाच्या मुलाच्या प्राण हरण करताना आम्हाला अतिशय दुःख झाले कारण महाराज या राजकुमाराचा विवाह झाले कारण आराध्या राजकुमाराचा विवाह चार दिवसांपूर्वीच झाला होता सगळ्या राज्यातील राजवाड्यात खूप आनंदी आनंद होता पण तो आनंद संपायच्या आत राजपुत्राने आपल्या विवाहाचा सात शृंगार उतरवायच्या आत्ताच त्याचे प्राण हरण करण्याची वेळ आमच्यावर आली नुकत्याच लग्न झालेल्या त्याच्या पत्नीपासून त्याचे प्राण हरण करताना आमचेही डोळे ओले झाले तिचा शोक पाहून आम्हालाही खूप दुःख झाले हा प्रसंग एकूण यमराजाला ही वाईट वाटले त्याच्याही डोळ्यात पाणी आले तोच दूध पुढे म्हणाला महाराज कृपा करा आणि पुन्हा असा अपमृत्यू चा प्रसंग कोणावरही येऊ नये असे काहीतरी करा तेव्हा विचार करून यमराज

म्हणाले की ठीक आहे जे लोक या त्रयोदशीला मला दीपदान देतील आणि आज पासून पुढे पाच दिवस दिपोत्सव साजरा करतील त्यांच्या मृत्यूचा प्रसंग येणार नाही आणि त्या दिवसापासून ही प्रथा पडली तर दीपदान व आपल्या कुवतीप्रमाणे परोपकार हा सण साजरा करतात.

२) वसुबारस:- वासून नरसे त्या दिवशी संध्याकाळी पीक तयार झालेले असते त्याचा गोड घास त्यांना धर्मातील लोक गायीला पवित्र मानलं आहेत गायीच्या पोटात तेहतीस कोटी देव आहेत असे मानले जाते तिला गोमाता म्हणतात त्याच्या मुळे होणारे फायदे व थोरवी ओळखूनच प्राचीन कालापासून तिची पूजा करण्याची प्रथा पडली आहे गायीच्या थोरवी मुले राजा दिलीप आणि श्रीकृष्ण यांनी गो सेवा केली आपण अनेक प्रसंगी दान करीत असतो त्यात गोधन हेच सर्वश्रेष्ठ दान मानले आहे तुकाराम सुद्धा मोठी आहे त्याच्या घरी जायचे तिथे विठ्ठलाचे पाय गाय मी दलाची कृतज्ञता व्यक्त करण्यासाठी व त्याचे शत्रू मानून त्याचे पूजन करण्यासाठी हा दिवस साजरा करतात.

३) नरक चतुर्दशी:- धनत्रयोदशी च्या दुसऱ्या दिवशी नरक चतुर्थी कशी असते या दिवशी सर्व लोक पहाटेच उठून उटणे लावून गरम पाण्याने स्नान करतात घरात सगळीकडे दिवे लावतात घर प्रकाशाने उजळून टाकतात या दिवशी उशीरा उठली तो नरकात जातो अशी समजूत आहे उत्सवाची सुद्धा एक कथा आहे ती अशी ज्योतिष नावाचे एक राज्य होते तेथे नर्कास कासूर नावाचे राक्षस राज्य करीत होता तो अत्यंत वाईट होता अनेक राज्यांनी त्यांनी तुरुंगात डांबले होते एवढेच नाही तर राजकारण्यांना स्त्रियांनाही म्हणजेच एकूण सोळा हजार स्त्रियांना त्यांनी तुरुंगात डांबले होते स्त्रियांना तो फार त्रास देत असेल श्रीकृष्णाला हे समजल्यावर तो अत्यंत संतापला त्याने नरकासुराचा नाश करण्याचे ठरविले त्याच्याशी युद्ध करण्याची तयारी करू लागला ही बातमी कृष्णाची पत्नी सत्यभामा गेला समजली ती कृष्णा आकडे आली की मी म्हणाले त्या दुष्ट राक्षस स्त्रियांना त्रास दिला आहे ना मग मी त्याच्याशी युद्ध करून त्याला मारला तुम्ही मला फक्त मदत करा आणि राक्षस बनून सत्यभामा नरकासुराची नाच करायला निघाली मदतीला श्रीकृष्ण होतात नरकासुराचा नाच करायला निघाली त्याला श्रीकृष्ण होता पण शुद्ध करून आश्विन वद्य

चतुर्दशीला तिने त्याच सोबत केला नंद नंद मुक्त केले आणि आपल्या गरजा समजून करून रांगोळ्या आनंदोत्सव साजरा केला घरासमोर दिवे लावून दीपोत्सव साजरा केला तेव्हापासून हा उत्सव साजरा करण्याची प्रथा पडली आहे

4) लक्ष्मीपूजन:- नरक चतुर्दशीच्या दुसऱ्या दिवशी लक्ष्मी दिवशी म्हणजे अश्विन वद्य अमावस्येला घरी घरोघरी लक्ष्मीपुरी होते या दिवशी बळीच्या बंदिवासातून लक्ष्मीची सुटका झाली त्यामुळे सर्वांना आनंद झाला तिने वास्तव्य आपल्या घरात कायमचे राहावे अशी सगळ्यांची इच्छा असते त्यासाठी सर्वजण तिची मोठ्या भक्तीभावाने पूजा करतात घरात घराबाहेर दिवे लावले जातात व्यापारी यादिवशी लक्ष्मीपूजन करतात लाह्या बत्तासे गुण या पदार्थाचे प्रसाद तेलाचा दिवा त्या ह्यासाठी लावा कि तो तेवत असताना भोवती मांगले जनते जनते आपल्या पुराणात एक गोष्ट सांगितली आहे ती अशी अश्विनी अमावस्येच्या रात्री लक्ष्मी सर्वत्र संचार करते आणि आपल्या निवासासाठी योग्य असे स्थान शोधू लागते जिथे स्वच्छता शोभा रसिकांत आढळते तिथे तर ती आकर्षित होते पण ज्या घरात संस्कारक्षम चारित्र्यवान कर्तव्यदक्ष संयमी धर्मनिष्ठ क्षमाशील पुरुष आणि गुणवती आणि पतीव्रता स्त्रिया असतात त्या घरी वास्तव्य करणे लक्ष्मीला आवडते.

५) भाऊबीज: - पाडवा संपतो आणि भाऊबीज येते भाऊबीज म्हणजे बहिण-भावाच्या पवित्र प्रेमाची साक्ष देणारा दिवस याची ही एक कथा आहे. ती अशी या दिवशी मृत्यू देव यम हे आपल्या बहिणीकडे यमी किंवा यमुना गेले होते तिला वस्त्रालंकार दिले तिचा पाहुणचार घेतला. यमुनेने त्यांना ओळखले आणि त्यांनी तिला ओवाळणी घातली. तेव्हा पासून या दिवशी बहिणीने भावासाठी ओढण्याची प्रथा पडली आहे. हा दिवस बहिण भावाच्या भेटीचा बहिणीने भावाला ओळखण्याचा म्हणून याला भाऊबीज असे नाव पडले.

संकलन: - तेजस नितीन भोये
प्रथम वर्ष वाणिज्य

प्रकाश विद्युत परिणाम सिद्धांताचा जनक अल्बर्ट आईन्स्टाईन

अल्बर्ट आईन्स्टाईन (जन्म वुट्टेंबर्ग जर्मनी १४ मार्च १८७९ प्रिस्टन न्यू जर्सी अमेरिका १८ एप्रिल १९५५ हे सैद्धांतीक भौतिकशास्त्रज्ञ होते आणि सार्वकालिक सर्वश्रेष्ठ वैज्ञानिकापैकी एक म्हणून ते गणले जातात. प्रकाश विद्युत परिणाम सिद्धांत आणि सापेक्षता सिद्धांत हे त्यांचे महत्त्वाचे शोध. यातील प्रकाश विद्युत परिणाम मामाच्या सिद्धांत साठी १९२१ सालचे भौतिकशास्त्राचे नोबेल पारितोषिक आईन्स्टाईन यांना देण्यात आले.

अल्बर्ट आईन्स्टाईन यांचा जन्म जर्मनीतील येथे जर्मनी आणि स्वित्झरलँड येथे त्यांचे शिक्षण झाले १९०५ चाली स्वीस फेडरल पॉलिटेक्निक स्कूल मधून त्यांनी गणित व भौतिकशास्त्राच्या अध्यापनाची पदविका संपादन केली. परंतु अध्यापक म्हणून नोकरी न मिळाल्याने त्यांना स्विस पेटंट कार्यालयात नोकरी करावी लागली. विद्युतचुंबकीय उपकरणांच्या पेटंट साठी आलेल्या अर्जांची मूल्यमापन करण्याचे काम त्यांच्याकडे होते. त्यांचे हे काम विद्युत संदेशाचे संप्रेषण व काळाचे विद्युत यांत्रिकी संकलन याच्याशी संबंधित होते. या कामामुळे प्रकाशाचे स्वरूप आणि काल अवकाश त्यातील मूलभूत संबंध यांच्या निष्कर्षाप्रत आईन्स्टाईन येऊ शकले.

आयुष आईन्स्टाईन यांना 1905 मध्ये ए न्यू दीटर्मिनेशन ऑफ मॉलिक्युलर नेशन्स या प्रबंधासाठी झुरिक विद्यापीठाने पीएचडी ही पदवी प्रदान केली याच वर्षी त्यांनी आपले प्रकाश विद्युत परिणाम पाहुनिय गती सापेक्षतावाद सिद्धान्त वास्तू वस्तू मान व ऊर्जा यातील समतोल येता असे चार क्रांतिकारी आधी निबंध प्रसिद्ध केले हे संशोधन नवीन मूलगामी आणि भौतिक शास्त्रीय सिद्धांतांना नवीन आयाम देणारे होते आणि टाईम १९०८ झाली बरं विद्यापीठात रुजू झाले. आणि त्यानंतर त्यांनी झुरिक विद्यापीठात भौतिकशास्त्र अध्यापन आला सुरुवात केली १९११ साली आईन्स्टाईन यांनी प्राग मधील कार्लफ्रुडीनेड विद्यापीठात पूर्णवेळ प्राध्यापक पदाचा पदभार स्वीकारला. १९१६ साली जर्मन फिजिकल सोसायटीच्या अध्यक्षपदी त्यांची नेमणूक झाली. याच दरम्यान रशियन अकॅडमी ऑफ सायन्सेस चे सदस्यत्वही त्यांना लाभले.

प्रकाश विद्युत परिणाम सिद्धांत हे नेत्री हाइट्स यांनी 887 मध्ये प्रकाश विद्युत परिणाम सिद्धांत केला मात्र त्यांना या परिणामाचे स्पष्टीकरण देता आले नाही आईन्स्टाईन यांनी या परिणामांचे स्पष्टीकरण देणारा सिद्धांत मांडला त्यासाठी त्यांनी प्रकाश किरणांमध्ये असलेल्या फोटोन कणांची संकल्पना मांडली आइन्स्टाईन यांनी दिलेल्या स्पष्टीकरणात नुसार एखाद्या धातूच्या पृष्ठभागावर पुरेशा कमी प्रकाश तरंगलांबी चा प्रकाश अप्रतिम झाला आता त्यातील फोटोंच्या उर्जे की ऊर्जा धातूतील इलेक्ट्रॉन कडे संक्रमित होते आणि धातूच्या पृष्ठभागावरून इलेक्ट्रॉन उत्सर्जित होतात उत्सर्जित झालेल्या इलेक्ट्रॉनची उर्जा प्रकाशाने तरंगलांबी आणि धातूचे गुणधर्म यावर अवलंबून असते धातूच्या पृष्ठभागावरून मुक्त झालेल्या या इलेक्ट्रॉन मुले विद्युतप्रवाह निर्माण होतो आइन्स्टाईन कडून यांनी 1939 चाली अमेरिकेचे तत्कालीन अध्यक्ष यांना एक पत्राद्वारे जर्मनी अन्नवस्त्र बनविण्याची शक्यता असून त्यामुळे बाकीच्या जगाला असलेल्या धोक्याची जाणीव करून दिली परिणामी प्रसिद्ध मॅनहॅटन प्रकल्प तातडीने हाती घेण्यात आला केंद्रकीय सुटला अभिक्रिया आणि युरेनियम यावर मोठ्या प्रमाणात संशोधन झाले आणि दुसऱ्या महायुद्धादरम्यान अनुभव बनवणारा अमेरिका हा पहिला देश ठरला कामासाठी मिळणारे स्वातंत्र्य मत स्वातंत्र्य इत्यादी गोष्टींमुळे अमेरिकेची संस्कृती आईन्स्टाईन यांना भावली या काळात इस्राईल नेत्यांना राष्ट्र अध्यक्ष पद देऊ केले पण त्यांनी ते नाकारले

नोबेल पुरस्कार याव्यतिरिक्त वैज्ञानिक जगातील अनेक प्रतिष्ठेचे पुरस्कार आईन्स्टाईन यांना मिळाले रॉयल सोसायटी ऑफ लंडन चे कोकले पदक मॅक्स ब्लॅक पदक पदक फ्रेंच सोसायटीचे ज्यूस मशीन पुरस्कार असे अनेक प्रतिष्ठेचे पुरस्कार त्यांना मिळाले अनेक विद्यापीठांनी त्यांना मानद डॉक्टरेट पदव्या दिल्या त्यांचे नाव ठिकाणचे मनोरे विज्ञान संग्रहालय वैज्ञानिक संस्था यांना दिले गेले त्याच प्रमाणे 1952 चाली करण्यात आलेल्या पहिल्या हायड्रोजन बॉम्ब च्या स्फोटामुळे तयार झालेल्या रासायनिक अवशेष आतून शोधन शोधल्या गेलेल्या 99 अनुक्रमांक असलेल्या रासायनिक मूलद्रव्ये ला

आइन्स्टाइन यांच्या नावावरून आईन्स्टाईन नियम असे नाव देण्यात आले तरी एका वीराला आणि अलास्का मधील एका पर्वत शिखर आला देखील त्यांची नाव दिले गेले आहे

आइन्स्टाइन यांचे तीनशेपेक्षा अधिक शास्त्रीय शोध निबंध आणि दीडशेपेक्षा अधिक इतर विषयांवरील पुस्तके प्रसिद्ध आहेत द वर्ल्ड इज आय सी इ टी मिनिंग ऑफ रिलेटीव्हिटी बिल्डर्स ऑफ युनिव्हर्स हे त्यापैकी काही उल्लेखनीय ग्रंथ होत विसाव्या शतकातील सर्वश्रेष्ठ शास्त्रज्ञ म्हणून गणल्या गेलेल्या अनुष्ठान यांचा वयाच्या 76 व्या वर्षी प्रिन्सत येथे मृत्यू झाला

भारतीय संस्कृती आणि परंपरा

भारतीय संस्कृती जगभरात खूप प्रसिद्ध आहे भारतीय संस्कृती परदेशात खूप उच्च दर्जाची मानली जाते प्राचीन काळी आपल्या देशातील सर्व राज्ये आणि प्रजेने ही भारतीय संस्कृतीला खूप आदर तिला भारतीय संस्कृती ही सर्वात समृद्ध आणि श्रीमंत आहे भारतीय संस्कृतीचे उदाहरण जगभरात दिले जाते आणि विविधतेने मध्ये एकता आहे त्याची मूळ ओळख आहे लोक त्याच्या स्वतःच्या धर्माचे पालन करून मुक्तपणे जीवन जगतात

भारतीय संस्कृती ही जगातील सर्वात प्राचीन आणि समृद्ध संस्कृती आहे की जगातील सर्व सर्व सर्व संस्कृतींचा जनक मानले जात नाही मग ती जगण्याची कला असो किंवा विज्ञान आणि राजकारण्यांचे क्षेत्र असो भारतीय संस्कृतीला नेहमीच एक विशेष स्थान आहे काळाच्या प्रवाहात सह इतर देशांची संस्कृती आणि प्राचीन काळापासून आपल्या पारंपरिक अस्तित्वाचं अजरामर आहे

देशातील साधी आणि समुदायाचा आत्मा आहे संस्कृतीतून देशाचे ते सर्व संस्कार समजले जातात याच्या मदतीने तो आपले आदर्श जीवनाचे मूल्य इत्यादी ठरवतो संस्कृती म्हणजे संस्कृती सुधारणार त्या व्यक्तीचा सुट्टी करण सजावट इत्यादी भारतीय लोक वासुदेव कुटुंब कम वर विश्वास ठेवतात याचा अर्थ असा की सर्व लोक एकत्र आहेत रंग काढले असो किंवा पांढरे भाषा वेगळी असली तरी आम्ही सर्व समाज आहोत भारतातील सर्व राज्य आणि प्रदेशातील राहणीमान भाषण केले भारतीय संस्कृती भारतीय संस्कृतीला

पृथ्वीवरील सर्वात मोठी आणि वेगळी संस्कृती बनवते अशाच एका राज्यातून दुसऱ्या राज्यात जाऊन कोणतीही व्यक्ती काम करू शकते आणि तेथील लोकांना भेटू आणि बोलू शकते आपल्या देशांना अनेक प्राचीन कथा प्रसिद्ध करते की भारतीय संस्कृती खूप प्राचीन आहे म्हणून ते परदेशातून लोक भारतीय संस्कृती पाहण्यासाठी येतात अशी अनेक ठिकाणे आहेत तेथे प्राचीन भारतीय संस्कृती आहे मंदिर मंदिर वगैरे आपल्या देशात भरली.

जिथे लोक मोठ्या संख्येने एकत्र येतात परदेशातूनही लोक मोठ्या संख्येने कुम्भमेला येतात आणि भारतीय संस्कृती पाहता त्याचप्रमाणे अनेक मंदिरे आहेत जिथे लोक भारतीय संस्कृती पाहण्यासाठी परदेशात जातात आम्ही येथून आलो आहोत आणि तेही जातोय म्हणून आपण भारतीय आहोत याचा अभिमान बाळगला पाहिजे भारतात अनेक भाषा बोलल्या जातात इथे जवळ जवळ सर्वच राज्यांमध्ये एक वेगळी भाषा बोलली जाते भारताची मुख्य भाषा हिंदी आहे आणि मुख्य सतरा भाषा भारतात बोलल्या जातात तेथे सर्व भाषांचे वेगळे महत्त्व आहे रामायण आणि संस्कृत भाषेचा वापर महाभारतासारख्या महान कथा लिहिण्यासाठी केला जात असे पण तामील ही भारतातील सर्वात जुनी भाषा मानली जाते.

भारतात आई-वडिलांचा आदर करणे हीच इथली संस्कृती मानली जाते आणि गुरु नाही इथे मांडले जातो कारण पालक आणि गुरु हेच महापुरुष आत्ताचे आपल्याला आपले आयुष्य जगायला शिकवतात अगदी कथांमध्ये सुद्धा उदाहरणार्थ नमूद केले आहे जेव्हा गुरु द्रोणाचार्य एकलव्याची गुरुदक्षिणा म्हणून अंगठा मागितला तेव्हा एकलव्य स तसंच त्याच्या हाताचा अंगठा कापून गुरु द्रोणाचार्य यांच्या चरणी ठेवला याच श्री राम भगवान यांनी वडिलांचे वचन पूर्ण करण्यासाठी 14 वर्ष वनवास पूर्ण केले त्याचप्रमाणे अनेक कथा आहेत ज्या तुम्ही वाचू शकतात आणि तुमच्या संस्कृतीचा अभिमान वाटू शकतो देशभरात भारतीय संस्कृतीची चर्चा होत आहे परदेशातील लोक ही भारतीय संस्कृतीचा आदर करतात.

भारतात अनेक सण साजरे केले जातात अनेक राज्यांमध्ये ते वेगवेगळ्या प्रकारचे साजरे केले जातात पण सगळीकडे सण साजरा करण्याची पद्धत वेगळी आहे भारतीय लोक एकत्र साजरे करतात त्याला भारतीय भारताची एकता म्हणतात भारतात 29 राज्य आणि सात केंद्रशासित प्रदेश आहेत सर्व राज्यांचे वेगळे स्वादिष्ट पदार्थ आहेत आणि प्रत्येक जण ते आनंदाने खात नाही मला असो किंवा पुराना किंवा महाभारत किंवा रामायण भारतीय संस्कृती सर्व धर्माच्या खूप आदर करते आणि सर्व भारतात सुद्धा त्याच मनापासून आदर करतात भारतीय संस्कृती आणि धार्मिक दृश्य जगभर वेगळी आहे येथील लोक मिळून सारे जहासे अच्छा हिंदुस्तान हमारा गातात जे आपल्या देशात संस्कृतीवर प्रकाश टाकते वेगवेगळ्या राज्य सणांच्या वेळी वेगवेगळ्या मिठाई तयार केले जातात कलकत्त्यात कुठेतरी रसगुल्ला दक्षिणेत इडली सांबर पंजाब मध्ये मक्की रोटी आणि ससा कसा शेवयाच्या ती प्रत्येक राज्यातील लोक मोठ्या आवडीने त्यांचा वापर करतात.

संकलन: - तेजस नितीन भोये
प्रथम वर्ष वाणिज्य

मोबाईल एक व्यसन

एखाद्या गोष्टीचा अति आधीन जाणे म्हणजेच व्यसनाधीन होणे चांगले असो अगर वाईट परंतु प्रमाण जास्त वाढले म्हणजे त्याचे रुपांतर व्यसनात झाले मोबाईल ला हात लावला म्हणून नवऱ्याने बायकोला बेदम मारले ही बातमी टीव्हीवर पाहिली आणि या मोबाईल नावाच्या मानवचलित यंत्राने माणसाच्या जीवनात केलेल्या आगमनाने माणसाला लागलेले त्याचे व्यसन हे नक्की जीव घेणे आहे असे वाटू लागले ज्या महापुरुषाने मोबाईलला जन्मास घातले तो धन्य मोबाईलचे वाढते चमत्कार दिवसेंदिवस लक्षात येऊ लागले हा दिसतो लहान पण भल्याभल्यांचा नाही वेड करून सोडलय यांना वारंवार दिसायला फुलपाखरासारखं पण आतून मात्र गांधी भाषण समान कुणाच्या भावनांना कुठे दंश करून आणि कुठे त्या उत्तेजित होतील याचा भरवसा नाही लहान तोंडी मोठा घास असा त्याचा स्वभाव कुठल्याही गोष्टीचा अतिरेक हा विनाशास कारणीभूत ठरतो तद्द

आज मानवी पिढ्या बद्दल झाले आहे लोक एकवेळ पायात चप्पल घालायची विसरशील अंगात शर्ट घालायला विसरतील पण मोबाईल मात्र हात किंवा तिच्यात असल्याचे एक पाऊलही पुढे जाणार नाही आणि चुकून मोबाईल जर विचारला तर आयुष्याचा जोडीदार म्हणून मनाला लागावी एवढा प्रत्येकाला याचा ला लागला आहे या निर्जीव वस्तूंना माणसाला प्रमाणापेक्षा जास्त आपलंसं केलं आहे लोकांना आपल्यापेक्षाही याचा मोह जास्त वाढू लागला आहे काय किमया केली या छोट्याशा वस्तू नक्की लहान-थोरांना पूर्ण करून ठेवलं आहे.

मोबाईलचा इतिहास पाहिला तर तीन दशकांपेक्षा जास्त नाही सुरुवातीच्या काळात फक्त एकमेकांशी संवाद साधण्याकरता मोबाईलचा वापर होत होता जसा मोबाईल कात टाकत गेला तसतसा त्याचा वेग जास्त वाढत गेला आज सगळं जग या छोट्या वस्तूमध्ये सामावला आहे लेखन-वाचन टीव्ही रेडिओ एवढेच नव्हे तर संगणकाचे काम नाही आज मोबाईल करत आहे हा विश्वसनीय कामही बद्दल झाल्यामुळेच मोबाईलला हलके स्मार्टफोन हे आधुनिक नाव देण्यात आले अल्पावधीतच सर्वांच्या मनावर अधिराज्य गाजवणारा हा आहे की मी आधार ठरला आहे ज्या ठिकाणी माणूस त्या ठिकाणी मोबाईल शिवाय माणूस हे समीकरण आज होऊच शकत नाही माणसाला त्याची सावली जशी सोडता येत नाही अग्नीला उष्णता सोडता येत नाही तसा मोबाईल पासून माणूस हीच 100 वेगळा राहू शकत नाही आनंद असो अगर दुःख कुठल्याही प्रसंगी आपल्याला साथ देतो हा एक सद्गुणांचा म्हणावा लागेल संवेदनाही असला तरी संवेदनशील माणसाच्या हृदयाला पाझर फोडण्याची ताकत त्याच्या मधे आहे चोर-पोलिसांचा खेळ खेळण्यात मोबाईल फारच पटाईत खोटे बोलण्याचे प्रशिक्षण घ्यावं ते मोबाईल कडूनच.

मोबाईल मुळे माणसाला माणूस हरवला आहे माणसं असून एकटेपणाचा गुण मोबाईल ने माणसाच्या अंगी बनवला आहे असताना मोबाईल बसताना मोबाईल खाताना मोबाईल चालताना मोबाईल गाडीवर मोबाईल आहे एवढेच काय तर बात मध्येही मोबाईल हा तरतरीतपणा सकल झाला कोणत्या वस्तूंचा किती आहारी जाऊ हे मात्र माणसाने विचार करण्यासारखा आहे थोडा तरी वेळ मिळाला तरी काढला मोबाइल की लागलीच

पहायला जे सुरुवातीच्या काळात दलांवलान तथा संवेदन वाहनांचा साधन होतं आज ते मृत्युच्या खाईत पर्यंत घेऊन जाणार साधन झालं आहे.

आज मोबाइल मे वेगवेगळ्या प्रकारच्या गेम्स मी खूप धुमाकूळ घातला आहे पब्जी सारखे सारखे माने तर प्रत्येकाने मृत्यूच्या स्वाधीन केला आहे काही मी गेम खेळू दिली नाही म्हणून आपल्या जवळच्या चा हात घात केला आहे मोबाईल दळणवळणाचे साधन राहिले नसून मृत्यूचा सापळा झाला आहे मोबाईलचा वापर किती करावा याला काहीच मर्यादा उरली नाही मोबाईलचा अवाजवी वापर हा सर्वांच्याच विनाशाला कारणीभूत ठरत आहे सतत मोबाईल कडे पाहणे मग डोक्यावर होत असलेले विघातक परिणाम काहींना जाणवू लागले मोबाईल मुले किती तरी म्हणून माणसाने झालं झालेले मोबाईल मध्ये माणसाला एकलकोंडेपणा चिकटला आहे कोणाशी कसला संवाद नाही त्यामुळे प्रेम आपुलकी सहानुभूती या प्रत्येकाच्या भावना अतृप्तच राहत आहेत एकमेकांबरोबर संवाद संभाषण कमी झाले परिणामी एकमेकांच्या सुख-दुःखात सहभागी होऊ नये त्याला आपले मानणे या गोष्टी आज दुरापास्त झाले आहेत त्या गोष्टी एखाद्याला आजारपणात भेटलेला गेलेला आजारी व्यक्तीची चौकशी करण्याऐवजी स्वतःच्या मोबाईल मध्येच माणसं दंग होऊन बसतात मोबाईलचा अति रेखा मुले कोणाचेही आजार उत्पन्न झाले आहेत.

पूर्वीच्या काळी परगावी काही काम असेल तर पत्रलेखन अथवा त्या गावी जाऊन निरोप दिला जात असे कारण बदल यामुळे आपली वेळ वाचतो परंतु वाचलेल्या वेळेचा आपण किती चा उपयोग करतो हे महत्त्वाचे आहे कारण क्षणात मोबाईल द्वारे निरोप देऊन आपण मोकळे होतो खरे पण बाकी वेळ आपण सत्कारणी लावतो का काम न करता नुसते बसला शारीरिक व्यायाम नाही मोबाईलला लोकांनी विनाशकाले विपरीत बुद्धि असं झालेले लोकांची बुद्धी इथले आहे अगदी वयोवृद्ध मंडळी सुद्धा याला अपवाद राहिले नाही आजपासून चार तास दोन तास दोन तास एक तास अर्ध्या तासात तसं आटपून घेता येईल याचा प्रयत्न करावा तरच आपण भविष्यात आनंदी आणि समाधानी जीवन जगू व इतरांनाही जगू दे हे निश्चित आहे.

संकलन: - अजिनाथ सासवड

स्पर्धा परीक्षा

नुकताच वर्तमानपत्रामध्ये एक लेख वाचनात आला. ग्रामीण भागातील होतकरू व हुशार मुलीची कलेक्टरपदी झालेली निवड. खूपच प्रेरणादायी प्रवास या लेखामध्ये मांडण्यात आला होता. अधूनमधून वर्तमान पत्रात विविध पदांबद्दलच्या जाहिराती देखील पहावयास मिळतात आणि त्याच अनुषंगाने या पदांबद्दलची तयारी करून घेण्यासाठी असणाऱ्या क्लासेसच्या जाहिराती देखील पानोपानी उमटतात.

तसं पहायला गेलं तर या नागरी सेवांची सुरुवात मुळात केली ती इंग्रजांनी. भारतीयांकडून जमीन महसुलाच्या रूपाने कर गोळा करता यावा यासाठी कलेक्टर पदाची निर्मिती झाली. ब्रिटिशांच्या निर्गमनानंतर या नागरी सेवा भारतात आल्यात की नको याबद्दल एकमत होत नव्हते पण शेवटी सरदार वल्लभभाई पटेल पंडित जवाहरलाल नेहरूनां याची आवश्यकता पटवून देण्यात यशस्वी झाले म्हणून तर त्यांना भारतीय नागरी सेवेचे जनक म्हणतात आज ही नागरी सेवा या भारतातील सर्वोत्तम सेवा मानल्या जातात. त्यांच्याच जोडीला प्रत्येक राज्यातून वेगवेगळ्या पदांसाठी स्पर्धा परीक्षा घेतल्या जातात. भारतातील व महाराष्ट्रातील काही शहरे तर या स्पर्धा परीक्षांची माहेरघर म्हणून देखील ओळखली जातात उदा. पुणे, दिल्ली.

स्पर्धा परीक्षांच्या विश्वातून आपल्याला भारतातील सर्वोच्च पद (सेवा) मिळविता येऊ शकते. यासाठी आपल्याकडे पदवीपरिक्षा उत्तीर्ण असणे फार महत्त्वाचे आहे. त्यासोबतच प्रत्येक विषयाचा व्यासंग, त्याची खोली समजून घेता आली पाहिजे. अगदी मोजकीचे पुस्तक हाताशीधरून महागडे क्लासेस न लावताही आपल्याला स्पर्धा परीक्षा उत्तीर्ण होता येते. अत्यंत हलाखीच्या परिस्थितीतील मुले ही काम करता करता किंवा घरच्या घरी देखील अभ्यासाची तयारी करून उत्तम अधिकारी होऊ शकतात. स्पर्धा परीक्षेचा अभ्यासक्रम हा सर्वसमावेशक असल्याने व्यक्तीच्या प्रत्येक कलागुणांची चाचणी नेमकीपणाने होते. पूर्व परीक्षा, मुख्यपरीक्षा व त्यानंतर काही पदांसाठी मुलाखतीचा कार्यक्रम अशा पद्धतीने निवड प्रक्रिया होत असल्याने त्या मध्ये प्रचंड विश्वासाहता आहे.

पण हेच खरे स्पर्धा परीक्षेचे वास्तव आहे का ? आजच्या घडीला काही कोटी मुले स्पर्धा परीक्षेची तयारी करतात त्यामानाने पदसंख्या किती असते? अगदीच नगण्य ! स्पर्धापरीक्षेतील ही गर्दी पाहिली की वाटते जी गत डी. एड. पात्रताधारकांची झाली किंवा आज इंजिनीयरची पिढी ज्या मार्गावर आहे तीच गत यांची तर होणार नाही ना ! या कोट्यावधी मुलांमध्ये कितीजण स्वयंप्रेरणेने आले असतील ? आपल्या गावातील, तालुक्यातील किंवा नातेवाईकांमध्ये एखादा मुलगा 'साहेब' होतो आणि पालकांना वाटते आपल्या मुलाने हे असंच काही तरी व्हाव आणि सुरू होते स्पर्धापरीक्षेची वारी !कोणत्या तरी मोठ्या ब्रॅण्ड च्या क्लास वाल्यांचं एखाद सेमिनार आपण अनुभवतो आणि दुःस्वप्नांना नकळतपणे बळी पडतो. स्वयंप्रेरणा नसणाऱ्या मुलांमध्ये त्याविषयीची आवड, चिकाटी, जिद्द नसतेच मुळी मग अपयश पचविण्याची ताकद कोठून योणार ?

अपयशांच्या पायऱ्या चढता चढता काही मुले आत्महत्या चा पर्याय सहजपणे निवडतात. पद म्हणजे सर्व काही असते, ह्या भ्रामक कल्पनेतून त्यांना बाहेर पडता येत नाही. वेळ गेलेली असते, सर्व काही संपलेल असतं. त्यापेक्षा आपण आधीच काही तरी तडजोड करून ठेवली पाहिजे. २-४ वर्ष प्रयत्न करूनही हाती काही लागत नसेल तर इतर पर्यायांचा विचार केलेला केव्हाही चांगलाच . इतरांसारखे बनण्यापेक्षा आपल्याला जे जमते, ज्या मध्ये आवड आहे. त्या क्षेत्रामध्ये समोत्तम कामगिरी आपण नक्कीच करू शकतो. उशीरा होणाऱ्या परीक्षा, आरक्षणाचे मुद्दे, वेळेवर न लागणारे निकाल या सर्वांचा विचार करता स्पर्धापरीक्षेचे खरे वास्तव डोळ्यासमोर उभे राहिल्याशिवाय उरणार नाही.

संकलन: - भुषण देविदास बोरसे
तृतीय वर्ष कला

शेर शिवराय ▶

युगानुयुगे स्मरणी राही
आमच्या हृदयी त्यांचा निवास
गणिमांचा संहार हेच ध्येय
आणि एकच हिंदवी स्वराज्याचा ध्यास

जिजाऊंचा शूर पुत्र ऐसा
करी दुष्टांचा नाश
दिला त्यांनी रयतेला
त्यांच्या हक्काचा घास
दूरदृष्टी, युद्ध नियोजन
गनिमांचा त्यांना पुरेपूर अभ्यास
रयतेच्या मनातला आशेचा किरण
आणि झाले भगवे आकाश
जुलमी राजवट वर्षानुवर्षे
मुघल, आदिलशाही चा त्रास
रयतेच्या कल्याणासाठी,
स्वः जीवनातून, घेतला त्यांनी संन्यास
स्वराज्याचा तारणहार
संपूर्ण रयतेचा श्वास
महाराज आमुचे दैवत
जणू होई महादेवाचा भास
जन्मला पृथ्वीवरती
लख्ख न संपणारा प्रकाश
असा पराक्रमी जाणता राजा
घडवुनी गेला इतिहास

संकलनः - सुशांत सुनिल महाला
तृतीय वर्ष कला

-: शायरी: -

काहीही नातं नसतांना जे नातं निर्माण होते
ती मैत्री असते...
कोणीही आपले नसताना अचानक आपले होते
ती मैत्री असते...
आई बाबांपेक्षा एखादी गोष्ट ज्यांना शेअर करावीशी वाटते
ती मैत्री असते...
आपली छोटी छोटी गुपिते ज्यांना माहीत असते
ती मैत्री असते...
आणि मरेपर्यंत विसरायला लावत नाही
ती मैत्री असते...

मैत्री

मैत्री म्हणजे संकटाशी झुंजाणार वारा असतो...
विश्वासाने वाहणारा आपुलकीचा जरा असतो...
मैत्री असा खेळ आहे दोघांनी खेळायचा असतो...
एक बाद झाला तरी दुसऱ्याने डाव सांभाळायचा असतो...
कोण म्हणतं मैत्री बरबाद करते...
जर निभावणारे कट्टर असतील ना...
तर सारी दुनिया सलाम करते.
आयुष्य नावाची स्क्रीन जेव्हा लो बॅटरी दाखवते...
आणि नातेवाईक नावाचा चार्जर मिळत नाही,
तेव्हा पावर बँक बनून जे तुम्हांला वाचवतात...

ते मित्र असतात...
जीवनाच्या प्रत्येक वळणावर आठवण येत राहिल...
एकत्र नसलो तरी सुगंध दरवळत राहिल...
कितीही दूर गेलो तरी मैत्रीचे हे नाते...
आज आहे तसेच उद्याही राहिल...
रक्ताची नाती जन्माने मिळतात...
मानलेली नाती मनाने जुळतात...
पण नाती नसतानाही जी बंधनं जुळतात...
त्या रेशमी बंधनाना मैत्री म्हणतात...

संकलन: - निकिता देऊत तारवी
प्रथम वर्ष वाणिज्य

जीवन

जीवन असावे ज्योती सारखे दुसऱ्यांना प्रकाश दाखवणारे
सतत दुःखाच्या ज्ञानासाठी जळत राहणारे

जीवन असावे फुलासारखे दुसऱ्यांच्या जीवनात शहरात फुल देणारे
दुसऱ्यांना आनंद देणारे सतत दुसऱ्यांना असायलाच शिकवणारे

जीवन असावे नदीसारखे प्रगतीच्या वाटेकडे धावणारे
परोपकार यासाठी झटणारे सत्संग संकलनात प्रगतीकडे नेणारे

जीवन असते वृक्षासारखे दुसऱ्यांसाठीच कष्ट ना रे
शीतल सावली देणारे सतत दुसऱ्यांना आसरा देणारे

असावे सूर्यासारखे दुसऱ्याचे जीवन उज्वल करणारे
प्रकाशाच्या मार्ग दाखवणारे सतत अंधाराला नष्ट करणारे

जीवन असावे चंदनासारखे दुसऱ्यासाठी झिजणारे
शीतल देणारे सतत कीर्तीचा सुगंध पसरवणारे

जिव असे असावे हे समजेल ज्याला जीवनाचे उच्च मिळेल त्याला
नेईल तोच संकल्पना उत्कर्षाला सतत वंदनीय ठरेल मुमातील

पाटील प्रणाली विकास

जेव्हा पाहिले मी तुला

जेव्हा पाहिले मी तुला
पहिल्या पावसाच्या पहिल्या सरी,
तुझ्यासारखी पाहिली नव्हती कधी पोरी,
जशी स्वर्गातून उतरली परी,
जेव्हा पाहिले मी तुला पोरी
क्युट क्युट दिसतो तुझा चेहरा,
झालो तुझ्यावर मी फिदा,
तुझ्या दिसली ही सारी दुनिया,
जेव्हा पाहिले मी तुला पोरी
काय झालं तेच मला कळेना,
तुझ्याविना दुसरं काही मला सुचेना,
राणी तुझ्याविना आत्ता मला राहवेना,

जेव्हा पाहिले मी तुला पोरी
तुझ्या नजरेने केलं मला घायाळ,
जानू तुझ्यासाठी झालो मी पागल,
जिथे लागलो मी जाऊ तिथे लागली तू मला दिसू,
जेव्हा पाहिले मी तुला पोरी
रातीचा दिस लागलो मी करू,
असं काय ग मी करू,
होशील का तू माझी जानू,
जेव्हा पाहिले मी तुला पोरी

संकलन: - विकास अनील पागे
प्रथम वर्ष वाणिज्य

हळव्या अशा मनाच्या कोपऱ्यात...

हळव्या अशा मनाच्या कोपऱ्यात...
एक जागा खास असते
जरी मन मोठे असेल तरीसुद्धा
एकाच व्यक्ती साठी खास असते...
हळव्या मनात कोण येणार
हे कुणालाच माहीत नसते...
पण जे कुणी येणार असतं
ते खरच खूप स्पेशल असतं...
न फुलणाऱ्या कळीच
आता फूल झालेलं असतं...
हळूहळू प्रेम हे नकळत

भहरलेलं असतं...
ती भांडणे, तो रुसवा
सारं काही निरागस असतं...
हे सारं अनुभवतांना
मन मात्र जणू काही
स्वप्न नगरी मध्ये जाऊन बसतो...

संकलन: - तेजस गणपत गायकवाड
प्रथम वर्ष वाणिज्य

मित्र कुणास म्हणावं

ज्याच्याजवळ मनातील भावना व्यक्त करताना
संकोच वाटत नाही खोटे बोलावसं वाटत नाही
फसवावे से वाटत नाही...

पाप-पुण्याची कबुली देण्यास मन कचरत नाही...
ज्याला आपला पराक्रम कौतुकाने सांगावासा वाटतो
ज्याच्याजवळ पराभवाचे शल्य उघडे करायला
कमीपणा वाटत नाही...

रोज आठवण यावी असे काही नाही...
रोजच भेट व्हावी असं काही नाही...
एवढंच कशाला रोज बोलणं व्हावं असं काही नाही...
पण मी तुला विसरणार नाही ही झाली खात्री
आणि तुला याची जाणीव असणे ही झाली मैत्री...

ज्याच्या सुखदुःखाचे आपण एकरूप होऊ शकतो तो खरा मित्र...

संकलन: - मयूरी देवनाथ भोईर

प्रथम वर्ष वाणिज्य

चांदणी चांदणी चमचमते

रात्रीच्या वेळी चांदा चांदणीची जोडी...

जशी शोभुनी दिसते राधे कृष्णाची जोडी...

चांदणी चांदणी कशी चमचमते तुला बघुन शी माझा दिल धडधडते...

गुलाबाच्या झाडाला आलिया कळी...

तुझ्या गालावर पडते ग खडी...

गुलाबाच्या झाडाला फुलतय फुल...

शोभुनी दिसते तुझ्या कानात डूल...

चांदणी चांदणी चमचमते तुला बघुनशी माझा दिल धडधडते...

गेलो गेलो होतो मी रानावनात ग

कळ्या फुलांनी तो वेढलेला माळ ग...

रानावनात तो फुललेला मोगरा

शोभूनही दिसतो तुझ्या केसाला गजरा...

चांदणी चांदणी चमचमते तुला बघुनशी माझा दिल धडधडते...

पाण्याचा झरा जसा खळखळ कर

तुझ्या पायातील पैजण कसे छम छम कर...

ओढ्याच्या किनारी उगवली गवताची काडी

शोभून दिसते तुला ग साडी...
चांदणी चांदणी कशी चमकते तुला बहु बघुनशी माझा दिल धडधडते...
गुलाबाची कळी कशी फुलून हसली
पोरी बसलीस गं तु माझ्या मनी...
दर्या लोटली नाखवाने होडी शोभून दिसेल आपली दोघांची जोडी...
चांदणी चांदणी कशी चमकते
तुला बघुनशी माझा दिल धडधडते...

संकलन: -विकास अनिल पागी
प्रथम वर्ष वाणिज्य

गो कोरोना

आला कोरोना, राहा आता घरी
बाहेर फिराल तर व्हाल आजारी
घरातच राहा, बाहेर नका जाऊ
रामायण, महाभारत घरात बसून पाहू...

हात स्वच्छ धुवा, घेऊन डेटॉल, लाईफ बॉय
हे पण दिवस जातील, करत रहा एन्जॉय
झाला पूर्ण भारत बंद, केलं लॉकडाउन
माझ्या जवळ आलास, तर घेतो तुला पाहून...

आला कोरोना आमच्या गावात जरी
पळवून लावू त्याला आम्ही माणसे सारी
पोलीस, डॉक्टर्स दिवस-रात्र झटतात किती
हेच खरे आहेत जनतेचे सेलिब्रिटी...

कित्येक झाले लोकं कोरोना पॉसिटीव्ह
खूप जणांचा त्याने घेतला जीव
येऊ दे वाईट परिस्थिती, आम्ही मानणार नाही हार
एके दिवशी करू तुला पूर्णपणे ठार

संकलन: -सुशांत सुनिल महाला
तृतीय वर्ष कला

Department of Botany

- ❖ The department is engaged in student counselling and mentoring of students during entire academic year.
- ❖ At the beginning of the academic year, student teacher-introduction session and syllabus discussion were conducted for newly admitted students.
- ❖ The department organised virtual study tour on 'Indian Botanical Garden Howrah' on 17th November, 2021
- ❖ Department of Botany and Department of Science Association celebrated National Science Day by organizing quiz competition on 28th February, 2022
- ❖ Department organised essay writing competition on the occasion of National Science Day 28th February, 2022
- ❖ The students actively participated in AVISHKAR research convention 2022, organised by University of Mumbai.

Mr. Namdeo V. Mahale

- ❖ Successfully completed Online Refresher Course in Experimental Botany from HRDC Ranchi University, Ranchi. From 2nd September, 2021 to 15th September, 2021.
- ❖ Published paper "Pharmacogenetic and preliminary phytochemical investigation of *Corchorus fascicularis* LAM. Seed" in the International Journal of Creative Research Thoughts (IJCRT) Volume 9, Issue 10, 10th October, 2021.
- ❖ Participated in the one-day seminar on "Preparation for CAS" on 17th December, 2021 organised by Gokhale Education Society's N. B. Mehta Science College, Bordi.
- ❖ Presented paper "GPS based study of distribution and abundance of *Bauhinia foveolata* from sub urban area of Jawhar, Maharashtra" in the three days International Virtual Conference from 11th to 13th January, 2022 organised by Gokhale Education Society's N. B. Mehta Science College, Bordi.

- ❖ Worked as organising committee member in One Day National E–Conference on “The Relevance of the Feministic Movement in the Twenty-First Century” dated on 10th March, 2022 organized by Arts, Commerce and Science College, Onde Tal. Vikramgad Dist. Palghar (MS) 401 60

Mr. Namdeo V. Mahale

Department of Chemistry

Annual report of the department of Chemistry for year 2021-22; as the department was established in June 2005, the present academic year is 16th academic year of curriculum. Chemistry is at the heart of many disciplines and is a core science discipline. The Department offers undergraduate degree B. Sc. in the subject of Chemistry and started the postgraduate degree M.Sc. in the subject of Organic Chemistry from the current academic year. Department aims to offer the best chemical education possible at undergraduate level as a means of keeping the faculty and students working towards their goals in light of the current facility. Faculty worked to maintain accessibility to our students and also work to collaborate with each other and other departments to enhance education opportunities and generate successful graduates.

Presently, the department fulfilled with teaching & non-teaching staff & all the staff members are permanently associated. The Assistant Professors appointed in the department is fully qualified, experienced and truly goal oriented.

During this academic year, the students enrolled for F.Y/S. Y/T.Y.B.Sc. Undergraduate courses. We have also given importance in order to develop extracurricular activities of students, during the cultural & sports week, students from F.Y/S. Y/T.Y.B.Sc. Classes have participated in different events. During

the academic year students has celebrated various important days such as welcome function, Teacher's Day, National Science Day etc. by arranging different functions & competitions. The regular semester & practical examination for both terms were conducted as per the guidelines given by the University of Mumbai.

❖ Our ten students went for higher studies.

❖ **The list of activities conducted by the Department:**

❖ **Note:** The Departmental academic activities were organized on online platform (via, Zoom App, Google Classroom, What's App, Telegram, Google Forms etc.) as well as on offline mode including Chem- Rang Rangoli competition, Periodic Table Writing Competition, Quiz Competition, Guest lecture by Aarifa Irfan Shaikh, Inauguration of Chemistry Research laboratory.

❖ **Faculty Achievement:**

1) **Dr. C. Y. Patil**

- Recognized as a P.G. Teacher (M.Sc. by Research) by University of Mumbai.
- Completed a 'Refresher Course in Chemistry at UGC-HRDC Devi Ahilya Vishwavidyalaya, Indore'.
- Published research paper on 'Synthesis, Characterization and Gas Sensing Performance of LaCoO_3 Nanoparticles by Thick Film Fabrication" in the Asian Journal of Organic and Medicinal Chemistry.
- Published book chapter on "Study on Spectrophotometric Determination of Vanadium in Ore and Commercial Sample by using Analytical Reagent" at ICPESH-2022.

2) **Dr. Y. K. Patil**

- Recognized as a P.G. Teacher (M.Sc. by Research) by University of Mumbai.

- Completed a ‘Refresher Course in Chemistry at UGC-HRDC Devi Ahilya Vishwavidyalaya, Indore’.
- Published book chapter on “A review of journey of Covid-19 Vaccine from Pharmaceutical Industries to Common People around the World” at ICPEESH-2022.

3) Mr. L. S. Parhad

- Published book chapter on “World Wide Influence of Covid-19 Pandemic on Human Health: Birth Rate, Mortality Rate and Death Rate” at ICPEESH-2022.

4) Dr. T. A. Rajput

- Completed a ‘Refresher Course in Chemistry at UGC-HRDC Devi Ahilya Vishwavidyalaya, Indore’.

5) Ms. R. G. Borse

- Published research paper on ‘Synthesis, Characterization and Gas Sensing Performance of LaCoO₃ Nanoparticles by Thick Film Fabrication” in the Asian Journal of Organic and Medicinal Chemistry.
- Published book chapter on “Impact of Covid-19 on Higher Education” at ICPEESH-2022.
- Presented two papers in International Conference at CRCNS-2022 & RTGSDCS-2021 and one paper in National Conference at RTGCNT-2022.

6) Dr. P. D. Maske

- Published research paper on “Elucidation of Kinetic and Thermodynamic Parameter of the Reactivity of the Halogenations Reactions of Region-Isomers of Methyl Indol in Aqueous Medium by Hydrodynamic Voltametry” in Journal of Advanced Scientific Research.
- Completed a ‘Refresher Course in Chemistry at UGC-HRDC Devi Ahilya Vishwavidyalaya, Indore’.

- Published book chapter on “A review of journey of Covid-19 Vaccine from Pharmaceutical Industries to Common People around the World” at ICPESH-2022.

Dr. Chetana Y. Patil
Head,
Department of Chemistry

Department of Commerce & Accountancy

The department of Commerce and Accountancy was established from the beginning of this college in 2002. The Department has been playing an important role in inculcating knowledge, Skills with theory and practical transaction. It also promotes the entrepreneurship of the learners in this tribal area. The department has a Commerce Association which conducts various activities.

Activities Conduct by Department: -

The department of Commerce and Accountancy of the College aims at providing the student exposure to the Society & Nation.

Various activities are organized Such as

- Department of Commerce & Accountancy started a Basic Computer Course & Soft Skill Development course for the students from the year 2018-19.
- Built the confidence in students, Department of Commerce & Accountancy sends students to participate in various competition exams such as “ICAI Commerce Wizard A Talent Search Test”.
- Built the confidence in students, Department of Commerce & Accountancy sends students to participate in various inter college competition.
- Department of Commerce & Accountancy started a Remedial Teaching in Accountancy for the students.
  - 1) Conducted certificate course entitled “**Certificate Course on Basic Computer Application**” for the students of college in the academic year 2021 – 2022. 16 students enrolled for the course.
  - 2) Conducted certificate course entitled “**Certificate Course on Personality Development**” for the students of college in the academic year 2021 – 2022. 18 students enrolled for the course.
  - 3) Organized One Day Online Workshop on “**Introduction of Syllabus & Introduction of Choice Based Credit, Grading and Semester System**” in on 11th August, 2021 for SYBCOM & TYBCOM. 21 participants took participation in this workshop.
  - 4) Organized One Day Online Workshop on “**Introduction of Syllabus & Introduction of Choice Based Credit, Grading and Semester System**” in on 7th October, 2021 for FYBCOM. 32 participants took participation

in this workshop.

- 5) Organized Online National Level Quiz Competition on “**Lord Krishna & Bhagavat Geeta**” organized on the occasion of birth anniversary on 30th August 2021. Total 181 participants took participation in this Quiz competition.
- 6) Organized One day workshop on “**How to prepare Effective PPT**” organized 26th March 2022. Total 50 participants took participation in this workshop.
- 7) Organized One day workshop on “**Interview Techniques**” organized 18th April 2022. Total 45 participants took participation in this workshop.

Tandel V. M.

Department of Commerce & Accountancy

Department of Environmental Science

Department of Environmental Science celebrated the online world environment day 5th Jun 2021

- The students are engaged in counseling and mentoring of students during academic year.
- Department of Environmental Science celebrated World Ozone Day on 16th September 2021.
- Department of Environmental Science celebrated World Cleanliness Day on 20th September 2021.
- Department of Environmental Science celebrated Environmental Protection Day on 25th November 2021
- Department of Environmental Science celebrated National Pollution Day on 02nd December 2021
- Department of Environmental Science celebrated National Energy Conservation Day on 14th December 2021
- To organized the guest lecture Dr. Sayyed Abrar Ahmed Department of Botany Government College of Arts and Science Aurangabad on Conservation of biodiversity in India on 23rd February 2022.
- To organized the guest lecture Dr. Lolage Yogesh P. Department of Environmental Science, School of Earth Science S.R.T.M. University Nanded on Conservation of Biodiversity in India on 24th February 2022.
- Published Research articles: 01
- Participated in Various Programs Organized by different Universities India: International and National Conference-09, International and National Seminar-01, International and National Workshop-02, International and National Webinars-02 International and National Faculty Development Programs-01.

- Refresher course attended “21st Century environmental issues, challenges & solutions” from 15 - 29 July, 2021 and obtained Grade A from Teaching Learning Centre, Ramanujan College University of Delhi.

Faculty Achievements:

- Patent Published in Gazette of India Internet of Things based poaching presentation system in the Forest using WSN.
- Appointed as reviewer in International Journal of Water SA Gezina, South Africa.
- Appointed as Editors of International Journal of Botany Studies.
- Member of the global Professor Welfare Association Form.

Dr. Sayyed Juned A.

Assistant Professor in Environmental Science

Department of Economics

The department of Economics performs all the activities as per the vision, mission and goals of the Institution & College. During the academic year 2021-22 the departmental results are satisfactory. In the economics department there are six papers in each semester. FYBA Paper I, SYBA Paper II & III and TYBA Paper IV, V & VI. The department of economics organized a class test for every chapter. Department of economics organized a seminar in the class level as well as organized Orientation Programme for F.Y.B.A. Students. Department of economics organized seminar on the Important of saving in common man. Organized Seminar on the Union & State Budget. Workshop on Income Tax. Organized a financial awareness programme.

*Delivered a lecture on “Maharashtra Budget 2022” in the M.S.P.M. Vinayakrao Patil Mahavidyalaya Vaijapur on 29th March 2022.

*Prof. Anil Pathade worked as a coordinator Multidisciplinary International E-Conference on “An Impact of Covid-19 Pandemic on Economy, Sustainable Development & Health of Global Society”

*Prof. Anil Pathade worked as an editor of the book on Multidisciplinary International E-Conference on “An Impact of Covid-19 Pandemic on Economy, Sustainable Development & Health of Global Society.”

*Prof. Anil Pathade worked as an Executive Editor of College Magazine of Arts, Science & Commerce College Onde in the academic year 2020-21.

*Prof. Anil Pathade worked as a Programme Officer of National Service Scheme.

Prof. Rahul Bansode

- 1) Completed refresher course in HRDC Mumbai University 15 November 2021 to 29 November 2021.

- 2) Completed refresher course cognitive economics in HRDC MANNU Hyderabad 7 February to 20 February 2022.
- 3) Arranged on 20 January 2022 a one-day multidisciplinary international e-conference on "A impact of covid-19 pandemic on economy sustainable development and health of global society."
- 4) Published a research paper on the above international conference. My paper title was A study of tribal people in vikramgad tahashil covid-19 situation.
- 5) I have written a research chapter on the above international conference on the topic of "मतदार व भारतीय लोकशाही".
- 6) Published a research paper in the national conference on the topic of "शाश्वत विकासात बीजमाता पद्मश्री राहीबाई पोपरे आणि पद्मश्री तुलसी गौडा यांचे योगदान". in the peer review journal.
- 7) Worked as the paper setter by The University of Mumbai for the 2 academic year of 2022 to 2023.

Prof. Anil Pathade
Head, Department of Economics

Department of English and English Literary Association

Department of English offers Communication Skills in English, Business Communication and English Literature. In the academic year 2021-2022, the department of English organized and conducted various activities like guest lectures and certificate courses and screening of the plays and so on. They are as follows:

- Mr. Bhimrao Shankar Bansode, appointed by University of Mumbai, worked as the member of Syllabus Sub-Committee for M.A. English Language Teaching Language Assessment and Evaluation.
- Delivered a talk as the Resource Person in One Day Multidisciplinary International E- Conference on Challenges of Higher Education in India to compete organized by Night College of Arts and Commerce Ichalkaranji, Dist. Kolhapur held on 12 July, 2021.
- Published a research paper entitled Multimedia Teaching in the Context Indian Higher Education in the UGC care listed journal named Akshar Wangmay special, issue Vol. III No. ISSN- 2229-4929, July 2021.
- Organized a college One Day Workshop on "How to Write Letters Correctly and Effectively on 14 January, 2022.
- Worked as the resource person in the workshop on "How to Write letters and E-mails" organized by the department of English, Arts, Commerce and Science College, Khardi Tal. Shahapur held on 14 February, 2022.

- Screened the play “Death of a Salesman” on 14/03/2022 for better appreciation.
- Screened the play “Adhe-Adhure” by Mohan Rakesh on 14/03/2022 for better appreciation.
- Organized a workshop on “How to make effective PPTs” in collaboration with department of Accountancy and Commerce held on 26 March, 2022.
- Organized a guest lecture on Communication Skills in English held on 13 April, 2022.
- Organized a workshop on “Techniques of Interview” in collaboration with Commerce Association held on 18 April, 2022.
- Celebrated the birth anniversary of William Shakespeare and English Language Day on 23 April, 2021.
- Conducted certificate course entitled “English Speaking Course” purely free of cost.
- Conducted “Certificate course in Language Skills and Proofreading” in collaboration with department of Marathi purely free of cost.
- The department actively participated in various activities conducted by the college like Webinars, workshops and conferences.

Mr. Bhimrao Shankar Bansode
Assistant Professor and Head of the Dept. of English

Department of Geography

The Department of Geography was established in the year 2002. Presently, one faculty member provides his expertise to the students. The department has a well-developed lab with a variety of instruments and also runs a departmental library in which various cartographic maps, topographical maps, Physical maps, Political maps are available to the students.

Various events and co-curricular activities were organised in the current session. An Orientation Programme for the departmental students was organized, the faculty addressed the fresh batch of the students introducing them to the curriculum and the activities of the department and shared their experiences. Students were provided with a copy of the timetable.

Following programmes were organised by the department in the academic year 2021-2022

- 1) Orientation programme on the “Introduction of the Syllabus of Geography” for the F.Y.B.A., S.Y.B.A. T.Y.B.A. has been conducted online.
- 2) Workshop has been arranged for the F.Y.B.A. Students on their syllabus.
- 3) On 11th July “World Population Day” programme was conducted.

- 4) On 16th September “World Ozone Day” Programme has been conducted.
- 5) On 23rd September information about Equinoxial day was given to the students.
- 6) Most of the students of Geography Department attended the Workshop on “Badalalelya paristhitimadhye kariar kata ani yuvak yavishayi janiv jagruti karyashala” organized by Maharashtra state higher and technical education department and the students were guided by Hono. Udayaji Sawant, The Minister of Higher and technical education, Maharashtra state.
- 7) Faculty attended the one-day workshop on new syllabus of FYBA Geography organized by Mumbai University, Board of Study Geography.
- 8) On 2nd December department organized “National Pollution Control Day” Programme.
- 9) On 14th December Department organized “National Energy Conservation Day” programme.
- 10) On 21st of March Department organized “World Forest Day “programme.
- 11) On 23rd March Department organized “World Climate Day” Programme.
- 12) On 25th of March Department organized “Social, Economic, Geographical and Cultural Survey of Tambadmal Village.

Nahire Dinesh Jagannath
Head of the Geography Department

इतिहास विभाग

- ❖ या शैक्षणिक वर्षात "मोडी लिपी प्रमाणपत्र कोर्स (ऑगस्ट २०२१ ते डिसेंबर २०२१ आणि दर शनिवार)" यशस्वीपणे आयोजित केला.
- ❖ दि . २६ जून २०२१ रोजी राजश्री शाहू महाराज जयंती दिनानिमित्ताने ऑनलाईन पद्धतीने YouTube माध्यम वापर करून documentary Video तयार करून विद्यार्थ्यांना दाखवण्यात आली.
- ❖ दि . ०९ ऑगस्ट २०२१ रोजी जागतिक आदिवासी दिनानिमित्ताने ऑनलाईन पद्धतीने YouTube माध्यम वापर करून documentary Video तयार करून विद्यार्थ्यांना दाखवण्यात आली.
- ❖ दि . ०९ ऑगस्ट २०२१ रोजी ऑगस्ट क्रांती दिनानिमित्ताने ऑनलाईन पद्धतीने YouTube माध्यम वापर करून documentary Video तयार करून विद्यार्थ्यांना दाखवण्यात आली.
- ❖ दि. ३१ ऑक्टोबर २०२१ रोजी भातवडी युद्ध दिनानिमित्ताने ऑनलाईन पद्धतीने YouTube माध्यम वापर करून documentary Video तयार करून विद्यार्थ्यांना दाखवण्यात आली.

- ❖ दि . १९ नोव्हेंबर २०२१ रोजी गुरु नानक जयंती दिनानिमित्ताने ऑनलाईन पद्धतीने YouTube माध्यम वापर करून documentary Video तयार करून विद्यार्थ्यांना दाखवण्यात आली .
- ❖ दि . १९-२५ नोव्हेंबर २०२१ रोजी जागतिक वारसा सप्ताह निमित्ताने ऑनलाईन पद्धतीने YouTube माध्यम वापर करून documentary Video विद्यार्थ्यांना दाखवण्यात आली.
- ❖ दि. २८ नोव्हेंबर २०२१ रोजी इतिहास विभाग व राज्यशास्त्र विभाग यांच्या संयुक्तविद्यमाने संविधान दिनानिमित्ताने डॉ. अनंत राऊत यांचे ऑनलाईन पद्धतीने व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते.
- ❖ दि . १० नोव्हेंबर २०२१ रोजी शिवप्रताप दिनानिमित्ताने ऑनलाईन पद्धतीने YouTube माध्यम वापर करून documentary Video तयार करून विद्यार्थ्यांना दाखवण्यात आली.
- ❖ दि. ०४ डिसेंबर २०२१ रोजी " अभिमुखता कार्यक्रम - विषय: इतिहास" कार्यक्रम आयोजित केला.
- ❖ दि . ०७ डिसेंबर २०२१ रोजी "इतिहास विषयातील नोकरीच्या संधी" या विषयावर एक दिवसीय कार्यशाळा आयोजित केली.
- ❖ दि. १० डिसेंबर २०२१ रोजी इतिहास विभाग व राज्यशास्त्र विभाग यांच्या संयुक्तविद्यमाने आंतरराष्ट्रीय मानवधिकार दिनानिमित्ताने डॉ. अजय गव्हाणे यांचे ऑनलाईन पद्धतीने व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते.
- ❖ दि . १३ डिसेंबर २०२१ रोजी "इतिहास विषयाचा अभ्यासक्रम" कार्यशाळा" या विषयावर एक दिवसीय कार्यशाळा आयोजित केली.
- ❖ दि . २४ डिसेंबर २०२१ रोजी "राष्ट्रीय नाणेशास्त्र दिन" साजरा करण्यात आला.
- ❖ दि . २३ मार्च २०२१ रोजी शहिद दिनानिमित्ताने "द लेजंड ऑफ भगतसिंग" हा हिंदी चित्रपट ऑनलाईन पद्धतीने दाखवण्यात आला आहे.
- ❖ Mentor आणि Mentees संकल्पनाचा वापर करून विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करण्यात आले आहे.
- ❖ मोखाडा महाविद्यालय येथे "इतिहास विषयातील नोकरीच्या संधी" या विषयावर अतिथी म्हणून डॉ. विनोद सोनवणे यांनी दिले.
- ❖ डॉ. विनोद सोनवणे यांचे मुंबई विद्यापीठाच्या Minor Research Project पूर्ण केला.
- ❖ विद्यार्थ्यांमध्ये संशोधनाची आवड निर्माण व्हावी म्हणून "द ग्रेट मराठा वॉरियर्स" हे संशोधन पुस्तक विद्यार्थ्यांकडून तयार केले आणि मा. आमदार श्री सुनील भुसारा साहेब यांच्या शुभ हस्ते प्रकाशित करण्यात आले.
- ❖ डॉ. विनोद सोनवणे यांचे 08 शोधनिबंध Research Journal मध्ये प्रकाशित झाले.

डॉ. विनोद संभाजी सोनवणे
इतिहास विभाग प्रमुख

मराठी विभाग

मराठी विभागातर्फे शैक्षणिक वर्ष २०२१-२०२२ या वर्षीच्या मराठी वाङ्मय मंडळाचे उद्घाटनदिनांक ३० सप्टेंबर २०२१ रोजी वसई येथील अण्णासाहेब वर्तक महाविद्यालयाचे मराठी विभाग प्रमुख डॉ. शत्रुघ्न फड यांच्या हस्ते आभासी पद्धतीने करण्यात आले.

विभागातर्फे दिनांक १० जानेवारी २०२२ रोजी राष्ट्रीय नाट्य विद्यालय वाराणसी येथील श्री. प्रवीण मडके यांचे आभासी पद्धतीने 'नाटकातील संधी आणि करियर' या विषयावर विशेष व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

दिनांक २४ जानेवारी २०२२ रोजी कॉम. गोदावरी परुळेकर महाविद्यालय तलासरी येथील प्राचार्य आणि प्रसिद्ध लेखक डॉ. भगवान राजपूत यांचे 'आदिवासी बोली आणि साहित्य' या विषयावर आभासी व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

दिनांक २८ फेब्रुवारी २०२२ रोजी कविश्रेष्ठ कुसुमाग्रज यांची जयंती व मराठी भाषा दिनाचे औचित्य साधून बिर्ला महाविद्यालय कल्याण येथील मराठी विभाग प्रमुख डॉ. अरुण देवरे यांचे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

दिनांक २८ मार्च २०२२ रोजी महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांसाठी चित्रपट आणि नाटक आस्वादाचे आयोजन करण्यात आले.

डॉ. सुनीलदत्त गोडसे
विभाग प्रमुख

राज्यशास्त्र विभाग

राज्यशास्त्र विभागाने राबविलेले उपक्रम खालीलप्रमाणे आहेत.

१. महात्मा गांधी जयंतीनिमित्त दिनांक ४ ऑक्टोबर २०२१ रोजी सकाळी ११.०० वाजता Zoom App च्या माध्यमातून हावगी स्वामी महाविद्यालय उदगीर येथील प्रा.डॉ.

दत्ताहारी होनराव यांनी "महात्मा गांधी यांच्या विचाराची प्रासंगिकता" या विषयावर व्याख्यान दिले.

२. भारतीय संविधान दिनानिमित्त दिनांक २८ नोव्हेंबर २०२१ रोजी सांयकाळी ६.०० वाजता Google Meet च्या माध्यमातून पीपल्स कॉलेज, नांदेड येथील मराठी विभागप्रमुख प्रा.डॉ. अनंत राऊत यांनी "भारतीय संविधान आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर" या विषयावर व्याख्यान दिले.

३. जागतिक मानवाधिकार दिनानिमित्त दिनांक १० डिसेंबर २०२१ रोजी सांयकाळी ठिक ६.०० वाजता Google Meet च्या माध्यमातून यशवंत महाविद्यालयातील प्रा.डॉ. अजय गव्हाणे यांनी "मानवाधिकाराची गरज आणि जपणूक " या विषयावर व्याख्यान दिले.

४. भारतीय मतदान दिनानिमित्त दिनांक २५ जानेवारी २०२२ रोजी ठिक १०.०० वाजता Zoom App च्या माध्यमातून मुलजी जेठा कॉलेज, जळगाव येथील प्रा. राजीव मधुकर पवार यांनी "माझे मतदान माझा अधिकार" या विषयावर व्याख्यान दिले.

५. जागतिक महिला दिनानिमित्त दिनांक १० मार्च २०२२ रोजी "एकविसाव्या शतकात महिला चळवळीच्या विचारांची प्रासंगिकता" या विषयावर राष्ट्रीय परिषदेचे आयोजन करण्यात आले होते. या परिषदेत बीजभाषण प्रा. सुनिता मित्रा सरकार, पश्चिम बंगाल यांनी केले. प्रा. अजय वाघमारे, प्रा.डॉ. सविता तायडे प्रा.डॉ. चद्रकांत चव्हाण, डॉ. प्रिया मित्तल, प्रा.डॉ. सॅलवीन पॉल हे ससाधन व्यक्ती या परिषदेला उपस्थित होते.

६. राज्यशास्त्र विभागातर्फे "मानवाधिकार" या विषयावर प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम घेण्यात आला.

प्रा. डॉ. बसवेश्वर पांडागळे
राज्यशास्त्र विभागप्रमुख

Department of Mathematics

The Department of Mathematics was established in the year of 2002 to disseminate and provide the higher education in Vikramgad taluka. The department runs F. Y. B. Sc., S.Y.B. Sc. and T. Y. B. Sc with 6-unit program. Department organized webinars, guest lecturer and many other activities like celebration of National mathematics day, certificate course, students' seminars and many others. Department also celebrated National mathematics day on the occasion of birth anniversary of great Indian Mathematicians Srinivas Ramanujan on 22nd December.

Department organized a webinar on “A Pragmatic Approach of Mathematics in Covid-19 Pandemic” delivered by Dr. Haribhau Bhapkar, Head Department of Mathematics, MIT Art Design Technology University Pune. Department of Mathematics conducts internal evaluation for first, second- and third-year students. Department conduct certificate course on Latex to introduce the new technique of writing skills. The end semester exam was conducted according to the guidelines of university of Mumbai.

- **Faculty profiles: -**

- **Mr. Nikam Vishal Eknath (Assistant Professor and Head)**

- Successfully completed Two-Week Refresher Course in Mathematics Organized by "Department of Mathematics, Ramanujan College” held during the period 31st August to 14th September 2021.
- Delivered guest lecture on “Great Mathematicians of All Times” Organized by MIT College of Railway Engineering and Research Solapur.
- Delivered Guest lecture on “Carrier Opportunities in Mathematics” on the occasion of National Mathematics Day Organized by Department of Mathematics, Shri Venkatesh Arts Commerce and Science College Deulgaon Raja, Buldhana.
- Delivered Lecture on “Metric Space” in Student Development Program organized by Alumni of Department of Mathematics, School of Computational Sciences, Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur.
- Attended Training Workshop on Basic Computing with MATLAB Organized by Society of Computing Integellence under the aegis of MathTech Thinking Foundation (MTTF) India.

- **Paper Presented: -**

- Three papers presented in the international conferences.

- **Publication: -**

- **V. E. Nikam**, Gopal D, Ibrahim RW. Solvability of a Parametric Fractional-Order Integral Equation Using Advance Darbo G-Contraction Theorem. Foundations. 2021; 1(2):286-303. <https://doi.org/10.3390/foundations1020021>

- **Book Chapter: -**

- Mr. Sidraya N. Jirankalagi, J. R. Birajdar, **V. E. Nikam**, Impact of COVID-19 Pandemic on Orphans, Proceeding of Multidisciplinary International E–Conference on An Impact of Covid-19 Pandemic on Economy, Sustainable Development & Health of Global Society (ICPESH - 2022), **ISBN: 978-93-91768-75-1**.
- **V. E. Nikam**, Mr. Pathade Anil Kundlik, R. P. Bansode, N. B. Thakare, Mr. Sachin Madhukar Ingole, A Students Survey about Effectiveness of Online Teaching-Learning following COVID-19

Pandemic, Proceeding of Multidisciplinary International E–Conference on An Impact of Covid-19 Pandemic on Economy, Sustainable Development & Health of Global Society (ICPESH - 2022), **ISBN: 978-93-91768-75-1.**

- J. D. Mashale, **Mr. Vishal Eknath Nikam** and S. M. Ingole, Challenges and opportunities in online teaching for teachers in schools and colleges of rural areas Proceeding of Multidisciplinary International E–Conference on An Impact of Covid-19 Pandemic on Economy, Sustainable Development & Health of Global Society (ICPESH - 2022), **ISBN: 978-93-91768-75-1.**

❖ **Mr. Santosh Shivlal Dhamone (Assistant Professor)**

- Successfully completed Two-Week Refresher Course in Mathematics Organized by “Department of Mathematics, Ramanujan College” held during the period 16-30 March 2021.
- Successfully completed the International Executive Education (FEE) program titled "Executive Certificate Program in Research Methodology, Research Manuscript Drafting and Publication” (ERP-2024) held during 30th April to 29th June 2021.
- Successful completion of all sessions of the "International Workshop on Research & Methodology"(WORAM-4.0) Organized by World Statistical Data Analysis Research Association (WSDA) Powered by: Eudoxia Research Centre, Date: 17th Sep. to 2nd Oct. 2021.
- Participated in Two Days National Conference on “Role and Contribution of Students and Youth Movements in Nation Building during Pre- and Post-Independence Era” organized on virtual platform by Prof. Bal Apte Centre for Studies in Students and Youth Movements, University of Mumbai on January 18-19, 2022.

Mr. Nikam Vishal Eknath
Assistant Professor and Head

Department of Physics

1. Mr. Ingole S. M. completed Refresher course at Ramanujan College, Delhi (27th October to 10 November, 2021)
2. Mr. Ingole S. M. presented paper in international conference (ETAS-2021) at Veer Narmad South Gujarat University, Surat (28th to 29th October, 2021).
3. Mr. Ingole S. M. actively participated in international webinar on “Stories from Materials Science Playground and Practical Applications” organized by Solapur University, Solapur on 16th Dec. 2021.
4. The Department of Physics conducted the Special Lecture on Scope of Physics on 9th Dec. 2021

5. Mr. Ingole S. M. published three papers in international conference (ICPESH-2022) at ACS College Onde on 20th January, 2022.
6. The department of Physics conducted Quiz Competition on the occasion of National Science Day on 28th Feb., 2022.
7. The Department of Physics conducted student's seminar on 07th March, 2022.
8. The department of Physics Organized workshop on Power Point Presentation for first year students on 09th March, 2022

Mr. Sachin Madhukar Ingole
Head, Department of Physics

Department of Zoology

It gives me immense pleasure to introduce here a departmental report of Zoology for the academic year 2021-22. The Department of Zoology with 100% Grant in Aid basis was established from June 2003 and offers education up to T. Y. B. Sc. Level. The department is committed to provide the high-quality education to students both theoretically and practically. The faculty of the department is well qualified, experienced and striving for excellence. The department offers excellent infrastructure and fully functional laboratory for the students. The laboratory has all required Zoological specimens, permanent slides, chemicals, apparatus, glassware's and equipment etc. The department has its own 'Vermicompost' useful in practical study. The department conducted activities like, syllabus discussion, regular unit tests, quiz competition, group discussions, seminars and study tours, etc. The Department is committed to provide guidance regarding life sciences competitive examinations like NET, SET, GATE, IFS etc. throughout the year to develop student's interest in the subject.

The department of zoology organizes various guest lectures for students and faculty in 2021-22 and it is beneficial for students to improve the knowledge. The department of zoology conducting certificate course in next academic year and it is also beneficial for students.

➤ **Events organised by department**

- Department of zoology celebrated World Ozone Day on 16 September 2021.
- Department of zoology celebrated World Heart Day and on that occasion organized guest lecture on 29 September 2021.
- Department of zoology signed MOU with Arts, Science & Commerce College Mokhada.
- Under faculty exchange programme department of zoology organized guest lecture on Scope of Zoology.

- Department of zoology celebrated World Cancer Day and on that occasion Organized two days guest lecture series on 4th and 5th February 2022.
- Department of zoology organized poster presentation on the occasion of world wildlife day.

➤ **Faculty Achievements:**

- Working as member on board of studies in zoology of Mahavir Mahavidyalaya Kolhapur (Autonomous college)
- Completed two weeks Refresher Course in Zoology organized by Ramanujan College, Delhi. (15 to 29 December, 2021)

Mr. V. S. Sutar
Head, Department of Zoology

Women Development Cell

In the **Academic Year 2021-22**, various programs and activities were organized by Women Development Cell, to prevent sexual harassment at college campus and to promote general wellbeing of female students, teaching and non-teaching women staff of the colleges.

- Women Development Cell in collaboration with Placement Cell organized One Day Workshop on **“Women Saving Group and Women Employability”** by a guest speaker **Mr. Manoj Kamdi**, Tehsil Umed Co-Ordinator, Panchayat Samiti Vikramgad on 22nd Dec. 2021.
- Women Development Cell and Department of Zoology organized guest lecture on topic **Today’s life-style and environmental effect on Women Health” (Breast and Cervical Cancer)** by the guest speaker **Mr. Dhiraj Y. Shivsharan**, Research Scholar, Department of Zoology from Shivaji university Kolhapur on the occasion of World Cancer Day on 5th February 2022 A total **66** Students participated in the event.
- Women Development Cell organized various programmes on the occasion of the International Women’s Day. A lecture on **“While understanding Religion and Life of Women”** was organized on 8th March 2022 by a well-known speaker, **Mr. Rushikesh Sawant**. 102 students were present for the programme.
- **A Free Health Check Up Camp** was organized on 8th March 2022 in collaboration with Rural Hospital, Vikramgad Tal. Vikramgad on the occasion of the International Women’s Day in the college. In this camp, HB and CBC of the students were tested. 66 students participated in this camp. On this occasion, **Rangoli Competition** on the theme of issues of women in the society was also held on same day.

- Women Development Cell organized a lecture on “**Self-Hygiene**” for girls on 9th March 2022 in the college. **Prof. Namdeo Mahale, Prof. Rohini Borse and Prof. Vishal Sutar** delivered lectures on self-hygiene on this occasion. 36 students were present for the programme.
- On the occasion of International Women’s Day, Women Development Cell in collaboration with Department of History, Political Science and IQAC of the college organized A One Day National E-Conference on “**The Relevance of Feministic Movement in the 21st Century**” on 10th March 2022.

Dr. C. Y. Patil
Chairman
Women Development Cell

Admission Committee

The admission committee is committed to increase the strength of the college. In the academic year 2021-2022, as discussed in the meeting of the admission committee, it made publicity of the college through banner, pamphlets and social media. The committee collected the lists of pass out students from Jr. Colleges in the vicinity of the college and counseled them for an appropriate combination of the groups of the subjects. All the teachers cooperated in this regard. The College provided the facility of filling in the online form of admission free of cost. As a result of it, as compared to the last academic year, the strength of the college outstandingly increased.

Prof. Bhimrao Bansode
Head, Admission Committee

Commerce Association

Commerce Association was formed by department of commerce and accountancy from the academic year 2016 - 17. Commerce Association provides a platform for the students to exhibit their talents in various commerce and accountancy-oriented events.

The commerce association conducts various activities concerned with the overall development of students. Commerce Association In charge and Committee members act as a guiding force for the smooth functioning of the programs organized by commerce association.

The Commerce Association of the College aims at providing the students exposure to the industry. Various activities were organized Such as: -

- Field visits to industries
- Seminars, Workshops
- Business Festivals

- Career development programs through guest lectures
  - Conducts class wise power point presentation on various subjects such as E-Commerce
  - Seminars on different subject such as Tax, Budgets etc
  - Students were encouraged to participate in various inter-collegiate competitions.
- 1) Commerce Association in collaboration with IQAC and Science Association organize One Day International e – Conference on “An Impact of Covid – 19 Pandemic on Economy, Sustainable development, Education & Health of Global Society.” On 20th January, 2022.
  - 2) Commerce Association in collaboration with IQAC conducted One Day Industrial Visit at “1) Camlin Ltd. (Tarapur Factory) 2) Fire Fighting Office, Tarapur & 3) Fire Fighting Equipment Supplier, Tarapur, MIDC, Boisar.” On 2nd March, 2022.

Mr. R. P. Bansode/ Mr. Tandel V. M.
Coordinators
Commerce Association

Department of Lifelong Learning and Extension (DLLE) **आजीवन अध्ययन आणि विस्तार विभाग**

- ❖ In this academic year, students were enrolled for the extension activity under Population Education Club (PEC).
- ❖ Mr. Namdeo Vishnu Mahale participated in Extension Work Training Programme for Extension Teachers & Student Managers in Online Mode hosted by K. J Somaiya College of Science and Commerce on 10th January, 2022.
- ❖ Student Managers (03) Mr. Warangade Swami, Ms. Kurkute Manasi, Mr. Baraf Rohit participated in Extension Work Training Programme for Extension Teachers & Student Managers in Online Mode hosted by K. J Somaiya College of Science and Commerce on 10th January, 2022.
- ❖ On the occasion of National Voters Day, Department of DLLE in collaboration with Department of Politics and Electoral Literacy Club of College organised Voters Awareness Program “Maze Matadan Maza Adhikar” by organizing online lecture on 25th January, 2022.
- ❖ Active participation of students in Video making, Creative Writing, Elocution competition and Online poster making competition in annual Udaan Festival 2021-22 organised by University of Mumbai at VSIT College Mumbai on 8th to 10th March 2022.
- ❖ Active participation of student volunteers in different activities conducted by college.

- ❖ Mr. Namdeo V. Mahale worked as co-ordinator for DLLE and oversaw the work of the department.

Student Achievement

- ❖ Mr. Akshay Shantaram Dhodade won the 3rd Prize in elocution competition in Annual Udaan Festival 2021-22 organised by DLLE, University of Mumbai at VSIT College Mumbai held on 8th to 10th March 2022.

Mr. Namdeo V. Mahale
Co-ordinator

Electoral Literacy Club

- ❖ Successfully formed Electoral Literacy Club (ELC) in the college
- ❖ On the occasion of National Voters Day, Electoral Literacy Club of College, Department of DLLE in collaboration with Department of Politics, successfully conducted awareness program “Maze Matadan Maza Adhikar” by organising online lecture on 25th January, 2022.

Conducted survey for the college students for new voter’s card generation and update

Mr. Namdeo V. Mahale
Nodal Officer, ELC

Library Department

Library plays a vital role in any kind of educational institutes; therefore, it’s called the heart of institute. Our S.G.V.S.S. P’s. Arts, Commerce and Science College was started in year of 2002 with some visions and missions. From the opening date to till today our institute has taken the milestone steps regarding about overall development of college library.

Our college library has above 11000 books which includes Text Books, Reference Books, Marathi Vishvakosh, various encyclopedias and lot of autobiographies etc. An academic year our college have purchasing the books on the base of demand of our faculty and students.

Library of the college is successfully running the B.C. Book Bank Scheme of the University of Mumbai for the SC/ST/DT/NT students.

We provide the various kinds of services such as Book Circulation, Reading Hall Facilities, ICT Facility, News Paper, Reference Service, and Library Orientation Programme for first year students and many more.

Previously we purchased the Library Manager Software for Library Automation but due to some technical errors we replaced it and in the academic year of 2021-2022 our library purchased Koha Library Automation Software.

Mr. Thakare Nanabhau Bapu is the librarian; he pursued MLISc (Master of Library and Information Science), SET, NET and pursuing Ph.D. from The Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University Jalgaon, Maharashtra. I have successfully done a refresher program; research is the valuable phenomena in higher education therefore I have published 2 papers in library science journals.

**Mr. Thakare Nanabhau Bapu
(Librarian)**

Research Committee

The Research committee of the college taking initiatives for the research and innovation to conduct workshop, conferences, webinars for teachers; also, committee takes initiative for students to participate in university level Research Convention -Avishkar. The first meeting was held on 03-07-2021 with the associated research committee chairman, Dr. T. A. Rajput, in the presence of Respected Principal Dr. V. S. Sonawane and Vice-Principal Dr. C. Y. Patil. The meeting decided to form an Executive committee with one member from each department. The committee observed that the data of the faculty are not filed properly and thus it is decided to collect data of faculty research by giving a specific format.

The Research committee chairman prepared the format with consultation with the associated committee members Dr. C. S. Gaikwad, Prof. N. V. Mahale, Prof. S. M. Ingole, Dr. Y. K. Patil, Prof. V. E. Nikam and Dr. P. D. Maske and distributed to all departments.

- The College successfully conducted **one International and one National Conference** under the guidance of research committee.
- A workshop on **“Reference management tool ZOTERO”** was organized in association with IQAC for faculty members; total 19 faculty members attended the workshop.
- Total **16 students** from various departments participated in Mumbai university level **Avishkar competition (A research convention)**.
- **50** papers published by faculty in different national and international journals.

Inauguration of Research Lab:

The college established and inaugurated a dedicated and well equipped “Research Lab” by the auspicious hands of Hon’ble M.L.A. of Vikramgad division Mr. Sunil Bhusara and Hon’ble M. L. C. member Maharashtra Mr. Balaram Patil in the presence of Hon’ble Sanjay Jagtap (JDHE Panvel Region), Hon’ble V. G. Patil Saheb (President), Dr. Suhas Janwadkar (HOD, Sonopant

Dandekar College); Principal Dr. V. S. Sonawane and Vice Principal Dr. C. Y. Patil of our college.

Dr. T. A. Rajput
Chairman, Research Committee

Science Association

In the **Academic Year 2021-22**, various programs and activities were organized by science association, to enhance the knowledge of students in science field.

- **On 16th October 2021** Science Association & Department of Chemistry, organized **Guest lecture on the occasion of Dr. A.P.J. Abdul Kalam's Birth Anniversary**. The guest speaker Ms. Aarifa Irfan Shaikh, Arvind Secondary and Higher Secondary Ashram School, Dadade Tal-Vikramgad, Dist.- Palghar addressed the students from science stream. A total **150** Students Participated in the event.
- **On 26th January 2021-22**, Department of NSS in collaboration with science association organized **Blood Donation Camp** at college in support of the Sathiya Blood Bank of Dahanu and Nalasopara. Total **36** blood donors were reported from students and teachers in the blood donation camp.
- **On 28th April 2021-22**, the department of chemistry in collaboration with science association organized **Periodic Table Writing Competition**. Total 30 students were participated in the competition from science stream.
- **On 28th April 2021-22**, All Science Departments in Collaboration with Science Association had celebrated the **World Science Day**. On this occasion **Quiz Completion** were organized for the students and student's response is very good. Total 30 students were participated in the competition and 170 students were present from science stream.

Dr. Y. K. Patil
Chairman
Science Association

Website Committee

- Website committee conducted two meetings in this academic year under the chairmanship of Hon'ble Principal and committee members.
- The website committee developed dynamic website in this academic year.
- The committee created and uploaded YouTube channel on the website.
- The committee took initiative to start LMS on website.

- The committee developed system for taking feedback from students, faculty, alumni and parents on website.
- The committee developed system for taking students satisfactory survey on website.
- The committee updated information, documents, photos, news and notice on the website from time to time.
- The chairman of this committee Prof. S. M. Ingole and members Prof. N. V. Mahale, Prof. N. B. Thakare, Prof. V. E. Nikam, Dr. T. A. Rajput and Prof. V. M. Tandel has taken efforts to update the website.

Prof. S. M. Ingole
Chairman
Website Committee

Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University Study Centre

The study center of Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University is run by the college from the academic year 2018-2019. The study center offers B.A. and B. Com. at graduate level and M. A. English at post graduate level. It is run by the intention of providing higher education to the people in this tribal area who cannot attend the regular college. In the academic year 2021-2022, near about 185 students are pursuing higher education through this center.

Dr. Chetna Patil, the head of the center, Prof. Bhimrao Bansode and Prof. Vipul Tandel the coordinators of the center take care of it. All the teachers cooperate to conduct classes on Sundays. Cooperation of Shri. Mahesh More, the assistant, Shri. Dayanand Bhoir, Shri. Jaywant Dighe and Shri. Manoj Sambare is important for the smooth work of the study center.

Dr. Chetna Patil
Head of the Centre

क्रिडा विभाग

महाविद्यालयात क्रिडाविभाग कार्यरत आहे. प्रत्येक वर्षी शैक्षणिक वर्षाच्या सुरुवातीलाच महाविद्यालयाच्या विविध क्रिडास्पर्धा आणि इतर खेळांविषयीच्या स्पर्धांचे नियोजन करून वार्षिक दिनदर्शिका तयार केली जाते. महाविद्यालयात पावसाळी क्रिडास्पर्धा आणि हिवाळी क्रिडास्पर्धांचे आयोजन करण्यात येते. तसेच विद्यापीठीय सतरावर विद्यार्थ्यांना पाठवले जाते.

विविध क्रिडास्पर्धांच्या माध्यमातून अनेक दर्जेदार खेळाडू घडविण्याचा महाविद्यालयातील क्रिडाविभाग सतत प्रयत्न करित असते. खेळाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक, बौध्दीक विकासा बरोबरच शारिरीक विकास होत असतो.

खेळाडूंना विविध प्रकारच्या नोकरीमध्ये राखीव जागा असतात याची माहिती दिली जाते, जेणेकरून विद्यार्थी प्रेरीत होतील.

विशेष खेळाडूंना महाविद्यालयाच्या वतीने सर्वतोपरी सहकार्य केले जाते. पावसाळी क्रिडास्पर्धांचे व हिवाळी क्रिडास्पर्धांचे आयोजन आणि नियोजन करण्यासाठी मा. प्राचार्यांच्या अध्यक्षतेखली क्रिडाविभाग प्रमुख क्रिडा विभागातील सर्व सदस्य आणि महाविद्यालयातील सर्व शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी सभेचे आयोजन करण्यात येते. सर्व कर्मचारी होणाऱ्या क्रिडास्पर्धांमध्ये विशेष सहकार्य करतात.

महाविद्यालयात क्रिडाविभागाच्या वतीने विविध प्रकारच्या ऑनलाईन व ऑफलाईन कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले होते.

१. दिनांक ८ सप्टेंबर २०२१ रोजी श्रीमती शितल अरूण मुकणे यांनी **योगाची विविध प्रात्यक्षिके** या कार्यक्रमांतर्गत विद्यार्थ्यांना योगाची विविध प्रात्यक्षिके ऑनलाईन पध्दतीने करून दाखविले.
२. दिनांक १४ डिसेंबर २०२१ रोजी **क्रिडा प्रकारातील विविध संधी** या विषयावर डॉ. निलेश गायकवाड (क्रिडा शिक्षक—पुज्य आचार्य भिसे माध्यमीक व उच्च माध्यमीक विद्यालय कासा, ता. डहाणू जि. पालघर) विशेष व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते.
३. महाविद्यालयात दिनांक ११ आणि १२ मार्च २०२२ रोजी **क्रिडास्पर्धांचे** आयोजन करण्यात आले होते. या क्रिडास्पर्धांचे उदघाटन संस्थेचे अध्यक्ष मा. श्री. व्ही. जी पाटील साहेब यांच्या हस्ते झाले. या प्रसंगी महाविद्यालयाचा माजी विद्यार्थी श्री. झंकार भोईर (नवनियुक्त पी.एस.आय.) हे उपस्थित होते. क्रिडा स्पर्धांमध्ये अनेकप्रकारच्या सांघीक आणि वैयक्तिक खेळांचा समावेश होता. सर्व क्रिडांमध्ये मुलांप्रमाणेच मुलींनी सुध्दा विशेष सहभाग घेतला होता.
क्रिडा विभाग विद्यार्थ्यांच्या खिलाडूवृत्तीला चालना देवून त्यांना प्रोत्साहन देण्यासाठी नहमीच तत्पर असतो.

डॉ. योगेश पाटील
क्रिडा विभाग प्रमुख

सांस्कृतिक विभाग

१. दिनांक ०७ सप्टेंबर २०२१ रोजी राजे उमाजी नाईक यांची जयंती साजरी करण्यात आली.
२. दिनांक २५ सप्टेंबर २०२१ रोजी पंडित दीनदयाळ उपाध्याय यांच्या जयंतीचे आयोजन
३. ऑनलाईन गणपती मखर सजावट स्पर्धा दिनांक १० सप्टेंबर २०२१ ते १९ सप्टेंबर २०२१ या काळात साजरी करण्यात आली

- ४.दिनांक ०२ ऑक्टोबर २०२१ रोजी राष्ट्रपिता म. गांधी आणि लालबहादूर शास्त्री यांच्या जयंतीचे आयोजन
५. दिनांक ०४ ऑक्टोबर २०२१ रोजी म.गांधी यांच्या जयंती निमित्त डॉ.दत्ता होनराव यांचे ऑनलाईन विशेष व्याख्यान
- ६.२६ नोव्हेंबर २०२१ रोजी संविधान दिनाचे आयोजन.
- ७.विभागातर्फे दिनांक ०२-१२-२०२१ ते ०४-१२-२०२१ या काळात राज्यस्तरीय ऑनलाईन काव्यवाचन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले.
८. दिनांक ०८ डिसेंबर २०२१ रोजी संत जगनाडे महाराज यांच्या जयंतीचे आयोजन
९. मुंबई विद्यापीठाच्या ५४व्या (दिनांक ते दिनांक)अंतर-महाविद्यालयीन स्पर्धेत विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. वक्तृत्व आणि ऑन दि स्पाॅट पेंटिंग या कला प्रकारात विद्यार्थ्यांनी पहिल्या राउंड मध्ये प्रथम आणि तृतीय क्रमांक मिळविला.
१०. दिनांक ०३ जानेवारी २०२२ रोजी सावित्रीमाई फुले यांच्या जयंतीचे आयोजन
११. दिनांक १२ जानेवारी २०२२ रोजी राष्ट्रमाता जिजाऊ व स्वामी विवेकानंद यांच्या जयंतीचे आयोजन
- १२.दिनांक ३१ जानेवारी २०२२ रोजी संस्कार मंदिर महाविद्यालय पुणे येथील राज्यस्तरीय ऑनलाईन वक्तृत्व स्पर्धेत जागृती भगवान शेलार या विद्यार्थिनीचा सहभाग.
१३. दिनांक १७ फेब्रुवारी २०२२ ते दिनांक २० फेब्रुवारी २०२२ रोजी वार्षिक स्नेह-संलेनाचे आयोजन
१४. दिनांक ०२ फेब्रुवारी २०२२ रोजी संत तुकाराम महाराज जयंती साजरी या निमित्त ह.भ.प.राजेश महाराज बांगर यांचे व्याख्यान आयोजन व महाविद्यालयातील विद्यार्थी वेदांत सावंत याच्या अभंग गायनाच्या कार्यक्रमाचे आयोजन.
१५. दिनांक १९ फेब्रुवारी २०२२ रोजी छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या जयंतीचे भव्य आयोजन. या प्रसंगी वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन.

१६. संत सेवालाल महाराज संत रविदास महाराज यांची जयंती साजरी करण्यात आली

१७. दिनांक १२ मार्च २०२२ रोजी यशवंतराव चव्हाण यांच्या जयंतीचे आयोजन

१८. दिनांक २३ मार्च २०२२ रोजी विभागातर्फे शहीद दिनाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात

आला.

१९. दिनांक १४ एप्रिल २०२२ रोजी क्रांतीसुर्य म. फुले व विश्वरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची संयुक्त जयंती साजरी.

डॉ चांदोजी गायकवाड
विभाग प्रमुख

राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग

महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या मनात सामाजिक जाणीव निर्माण करणे व त्यांचा सर्वांगीण व्यक्तिमत्व विकास घडवून आणणे या उद्देशाने राष्ट्रीय सेवा योजनेची स्थापना झाली. कला वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, ओदे या आपल्या महाविद्यालयात राष्ट्रीय सेवा योजना सुरु करण्यास मुंबई विद्यापीठातर्फे नियमित कार्यक्रमासाठी १५० स्वयंसेवक व विशेष शिबिरासाठी ७५ स्वयंसेवकांची मान्यता देण्यात आली आहे. सदरील विभागात शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये प्रा. अनिल पठाडे व प्रा. संतोष धामोणे यांनी कार्यक्रम अधिकारी म्हणून राष्ट्रीय सेवा योजनेचा कार्यभार यशस्वीपणे संभाळला आणि अनेक नाविन्यपूर्ण उपक्रम राबविण्यात आले.

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये खालीलप्रमाणे विविध उपक्रम राबविण्यात आले...

- ❖ शैक्षणिक वर्षे २०२१ -२२ मध्ये राष्ट्रीय सेवा योजना तर्फे अवयवदान जनजागृती कार्यक्रम श्री.श्रीकांत आपटे (काका) यांचा मार्गदर्शनाखाली ऑनलाईन पद्धतीने राबविण्यात आला.
- ❖ १५ ऑगस्ट २०२१ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजना मार्फत महाविद्यालय प्रांगणात स्वच्छता कार्यक्रम राबविण्यात आला.
- ❖ १७ सप्टेंबर २०२१ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग यांच्यावतीने वृक्षारोपण कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते.
- ❖ महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना (NSS) विभागाने राष्ट्रीय सेवा योजना दिनानिमित्त २४ सप्टेंबर २०२१ रोजी संध्याकाळी ६ :०० वाजता "राष्ट्रीय सेवा योजना आणि समाज" या विषयावर आभासी पद्धतीने अतिथी व्याख्यान आयोजित केले होते. व्याख्यानमालेचा

मुख्य उद्देश सहभागींना सामाजिक उपक्रमांमध्ये एन.एस.एस.स्वयंसेवकांच्या भूमिकेबद्दल माहितीची जाणीव करून देणे हा आहे.

- ❖ ०८ ऑक्टोबर २०२० रोजी कोरोना बदल जन जागृती कार्यक्रम आभासी पद्धतीने संपन्न झाला.
- ❖ २८ ऑक्टोबर २०२१ रोजी प्राथमिक आरोग्य केंद्र मलवाडा, राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग (NSS) आणि IQAC विभाग यांच्या सहकार्याने मिशन युवा स्वास्थ्य कार्यक्रम अंतर्गत लसीकरण कार्यक्रम घेण्यात आला.
- ❖ ०१ डिसेंबर २०२१ रोजी जागतिक एडस दिनानिमित्त महाविद्यालय मध्ये राष्ट्रीय सेवा योजना तर्फे एचआयव्ही-एड्स डे मास्क डिझाइन, पेंटिंग आणि पोस्टर बनवणे या स्पर्धा ऑनलाईन पद्धतीने घेण्यात आल्या.
कुमारी. शेलार जागृती भगवान या महाविद्यालयाच्या प्रथम वर्ष विज्ञान मध्ये शिकत असलेल्या विद्यार्थीनीने रांगोळी स्पर्धेत पालघर जिल्ह्यातून प्रथम क्रमांक पटकावला.
- ❖ १२ जानेवारी २०२२ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजना तर्फे युवा दिन साजरा करण्यात आला.
- ❖ २६ जानेवारी २०२२ रोजी प्रजासत्ताक दिनानिमित्त राष्ट्रीय सेवा योजना (NSS) विभाग, महिला कक्ष व साथिया एज्युकेशन सोसायटी आणि चॅरिटेबल ट्रस्टच्या श्रीमती. देवकाबाई कल्याणजी छेडा रक्तपेढी, नालासोपारा यांच्या सयुक्त विद्यमाने रक्तदान शिबिराचे आयोजन करण्यात आले होते. त्यामध्ये एकूण ३५ रक्तदात्याने रक्तदान केले.
- ❖ महाविद्यालयात राष्ट्रीय सेवा योजना तर्फे परिसर स्वच्छता मोहीम स्वयंसेवक सहभाग घेऊन राबविण्यात आली.
- ❖ ३१ मार्च २०२२ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग स्वयंसेवक यांनी वृक्षारोपण कार्यक्रमास सहकार्य केले

राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रम अधिकारी

प्रा. अनिल पठाडे / प्रा. संतोष धामोणे

परीक्षा विभाग

महाविद्यालयाच्या परीक्षा विभागाचे महाविद्यालयीन परीक्षा अधिकारी म्हणून प्राध्यापक डी. जे. नहिरे यांची माननीय प्राचार्यांनी सन २०१८-२०१९ पासून विद्यापिठ परिपत्रकानुसार नियुक्ती केली आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२१ -२०२२ मध्ये परीक्षा विभागामार्फत अंतर्गत परीक्षा, सत्रांत परीक्षा, वार्षिक परीक्षा यांचे प्रश्नपत्रिका काढणे, उत्तरपत्रिका तापासणे व निकाल तयार करणे इत्यादि कामे अतिशय सुनियोजित पद्धतीने सर्व घटकांच्या मदतीने यशस्वीरीत्या पार पडली.

परीक्षा विभागात अत्यावश्यक असणारे संगणक, सॉफ्टवेयर, फर्निचर, सुरक्षित कपाटे, स्टेशनरी, C .C .T. V. कॅमेऱ्याची सोय विद्यापीठाच्या परिपत्रकानुसार करण्यात आली आहे.

परीक्षा विभाग पूर्णपणे संगणिकृत झाला आहे. मुंबई विद्यापीठाच्या सर्व परीक्षांचे परीक्षा फॉर्म परीक्षा विभागामार्फत संगणक विभागाच्या मदतीने ऑनलाईन पद्धतीने दिलेल्या वेळेमध्ये भरण्यात आले. यासाठी संगणक विभागातील सर्व शिक्षकेतर कर्मचारी व शिक्षकांच्या मदतीने फॉर्म भरण्यात आले.

परीक्षा विभागामार्फत दिनांक 11/04/2022 रोजी तृतीय वर्ष सेमीस्टर VI- प्रश्नपत्रिका संच Excel format मधून Google Form मध्ये कसा करावा या संदर्भात कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यशाळेत प्राध्यापक विपुल तांडेल यांनी प्रात्यक्षिकाद्वारे गूगल फॉर्म तयार करून दाखवला. इतर प्राध्यापकांनी स्वतः प्रात्यक्षिक करून कमी वेळात गूगल फॉर्म तयार करून पाहिला .

परीक्षा विभागामार्फत सन 2021 मधील सेम व I,III V चे तीनही शाखाचे (कला, वाणिज्य व विज्ञान) या वर्गांच्या मुल्यांकनाचे काम यशस्वीपणे पूर्ण करून निकाल वेळेत लावण्यात आले. विद्यापीठ नियमानुसार सर्व मौखिक व प्रात्यक्षिक परीक्षा यशस्वीपणे पार पडल्या. सेम IV परीक्षा या ऑनलाईन पद्धतीने यशस्वीरीत्या नुकत्याच पार पडल्या आहेत.तसेच सेम I,III V ATKT परीक्षा ऑनलाईन पद्धतीने सुरळीत पार पडल्या आहेत. सेम VI परीक्षेची तयारी पूर्ण झाली असून त्याही परीक्षा सुरळीत पार पाडण्याचा परीक्षा विभागाचा मानस आहे.

परीक्षा विभागामार्फत सर्व विद्यार्थ्यांसाठी “चॉइस बेस्ड ग्रेडिंग सिस्टम” या विषयावर कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. तसेच कोरोना काळात विद्यार्थ्यांचे सर्व पेपर्स व तासिका ह्या ऑनलाइन पद्धतीने घेण्यात येत होत्या. परंतु FYBA सत्र 2 ची परीक्षा ही ऑफलाइन पद्धतीने घेण्याचे विद्यापीठाने ठरविल्यामुळे विद्यार्थ्यांना त्याबाबत मार्गदर्शन करण्यात आले.

प्रा. दिनेश जगन्नाथ नहिरे
परीक्षा विभाग प्रमुख

एस.सी/एस.टी विद्यार्थी कल्याण समिती

अनुसूचित जाती (SC) आणि अनुसूचित जमाती (ST) हे भारतीय समाजातील दोन सर्वात मागास गट म्हणून ओळखले गेले आहेत त्यामध्ये सामाजिक, आर्थिक आणि शैक्षणिक दृष्ट्या मागासलेल्या सर्व जाती, वंश किंवा जमातींचा समावेश होतो. समाजातील विद्यार्थ्यांना आधार देण्यासाठी आणि त्यांना मुख्य प्रवाहात आणण्यासाठी या समितीची स्थापना करण्यात आली आहे. कॉलेजमधील एस.सी/एस.टी विद्यार्थ्यांना सक्षम करण्याच्या उद्देशाने कॉलेजच्या एस.सी/एस.टी समितीची स्थापना करण्यात आली. समुदायातील विद्यार्थ्यांना सरकारी स्कॉलरशिप आणि इतर स्रोतांकडून आर्थिक सहाय्य करण्यात महाविद्यालय विशेष रस घेतल्यांना करिअर ओरिएंटेशन प्रोग्रामसाठी नावनोंदणी करण्यास देखील प्रोत्साहित केले जाते, जे त्यांना करिअर पर्याय निवडण्यासाठी आवश्यक कौशल्यांनी सुसज्ज करेल. विद्यापीठयूजीसी मार्गदर्शक / तत्वानुसार, महाविद्यालय समिती स्थापन करते. ही समिती एससी आणि एसटी समाजातील विद्यार्थ्यांना वेगवेगळी माहिती देते. समितीद्वारे वेळोवेळी बैठका आयोजित केल्या जातात.

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये खालीलप्रमाणे विविध उपक्रम राबविण्यात आले...

- ❖ शैक्षणिक वर्षे २०२१ -२२ हे ऑनलाईन तसेच ऑफलाईन पद्धतीने झाले.
- ❖ ०८ जुलै २०२१ रोजी एस.सी/एस.टी समितीची सभा आयोजित करण्यात आली. त्यामध्ये शैक्षणिक वर्षे २०२१ -२२ मध्ये सर्व एससी आणि एसटी विद्यार्थ्यांचा WhatsApp ग्रुप तयार करून त्यावरती विद्यार्थ्यांकरिता असलेला सर्व योजना त्यांना WhatsApp ग्रुपवर एस.सी/एस.टी समितीच्या मार्फत पोहचविण्याचे ठरले.
- ❖ १५ डिसेंबर २०२१ रोजी एस.सी/एस.टी समिती व “हक्क दर्शक” सामाजिक सेवा संस्था यांचे सदस्य यांच्याबरोबर सभा आयोजित करण्यात आली. त्यामध्ये “हक्क

दर्शक" मार्फत एससी आणि एसटी विद्यार्थाकारिता असलेला सर्व शासकीय योजनांची माहिती त्यांना देण्याचे ठरले होते.

त्यामध्ये शैक्षणिक वर्षे २०२१ -२२ मध्ये सर्व एससी आणि एसटी विद्यार्थांचा WhatsApp ग्रुप तयार करून त्यावरती विद्यार्थाकारिता असलेला सर्व योजना त्यांना WhatsApp ग्रुपवर एस.सी/एस.टी. समितीच्या मार्फत पोहचविण्याचे ठरले.

- ❖ ८ जानेवारी २०२२ रोजी "हक्क दर्शक" सामाजिक सेवा संस्था यांचा कार्यक्रम घेण्यात आला.

डॉ. विनोद संभाजी सोनवणे

एस.सी/एस.टी विद्यार्थी कल्याण समिती प्रमुख

विद्यार्थी विकास विभाग

दिनांक २७ जुलै २०२१ रोजी श्री. प्रसाद गणोरे (विमा विकास अधिकारी वसई)यांचे महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांसाठी 'विमा क्षेत्रातील संधी' या विषयावर आभासी व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले.

१० जानेवारी २०२२ रोजी राष्ट्रीय नाट्य विद्यालय वाराणसी येथील संशोधक श्री. प्रवीण मडके यांचे 'नाटकातील संधी आणि करियर' या विषयावर विशेष व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

डॉ चांदोजी गायकवाड

विभाग प्रमुख

अँटी रॅगिंग समिती

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ या वर्षात महाविद्यालयातील अँटी रॅगिंग समितीच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना रॅगिंग संदर्भात माहिती देण्यात आली तसेच महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांकडून प्रवेश प्रक्रिया चालू असताना अँटी रॅगिंग फॉर्म भरून घेण्यात आले. त्यासंदर्भात महाविद्यालयाच्या संकेतस्थळावर सुद्धा माहिती देण्यात आली आहे. विद्यार्थ्यांना रॅगिंग विषयी तक्रार नोंदविण्यासाठी महाविद्यालयात तक्रार पेटी ठेवण्यात आली आहे. तसेच दि. २१ जून २०२१ आणि दि. १० डिसेंबर २०२१ रोजी अँटी रॅगिंग समितीच्या बैठकी घेण्यात आल्या होत्या. चालू शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ या वर्षात महाविद्यालयामध्ये रॅगिंग संदर्भात कुठलीही तक्रार विद्यार्थ्यांकडून नोंदविली गेली नाही.

डॉ. विनोद संभाजी सोनवणे
अँटी रँगिंग समिती प्रमुख

टाईम टेबल समिती

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ या वर्षात यु.जी.सी. आणि मुंबई विद्यापीठच्या नियमानुसार महाविद्यालयातील टाईम टेबल समितीने कला, वाणिज्य व विज्ञान शाखेचे वर्गानुसार, विभागानुसार, व्ययक्तिक टाईम टेबल बनविले. तसेच Master टाईम टेबल बनविले आहे.

डॉ. विनोद संभाजी सोनवणे
टाईम टेबल समिती प्रमुख

स्पर्धा परीक्षा केंद्र

महाविद्यालयाचे स्पर्धा परीक्षा केंद्र विद्यार्थ्यांना शासकीय, निमशासकीय, तसेच खाजगी क्षेत्रामध्ये होणा-या नोकर भरतीच्या परीक्षांसंदर्भात मार्गदर्शन करित असल्याने चालू वर्षी (2021-22) स्पर्धा परीक्षा केंद्रातर्फे विद्यार्थ्यांसाठी नियमितपणे ऑनलाईन पद्धतीने व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले हाते. व्याख्यानामधून U.P.S.C, M.P.SC, Railway Bank, पोलीस आदी परीक्षांसंदर्भात मार्गदर्शन करण्यात आले.

- दि. 26/02/2022 रोजी प्रा. रुपेश गायकर (वडकून कॉलेज डहाणू) यांचे स्पर्धा परीक्षा: तंत्र मंत्र या विषयावर विशेष व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.
- दि 14/04/2022 रोजी नुकतेच महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाची पोलीस उपनिरीक्षक पदाची परीक्षा उत्तार्ण झालेले महाविद्यालयाचे माजी विद्यार्थी श्री. झंकार भोईर (विक्रमगड) यांचे स्पर्धा परीक्षांविषयी मार्गदर्शपर विशेष व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

बगीचा व स्वच्छ परीसर समिती

या समितीने पहिला टप्पा (०९ महिने) जून ते फेब्रुवारी आणि दुसरा टप्पा (०९ ते ११ महिने) या कालावधीत महाविद्यालयात वृक्षारोपण, कचरा व्यवस्थापन, प्लास्टिक

मुक्त अभियान, धुम्रपान निषेध क्षेत्र या अनुषंगाने कार्य करण्यात आले आहे त्याचा सविस्तर कार्यवृत्तान्त खालीलप्रमाणे.

१. वृक्षारोपण-

या उपक्रमा अंतर्गत महाविद्यालयात दिनांक १७ सप्टेंबर २०२१ रोजी ४० फळझाडे लावण्यात आली.

त्यात प्रामुख्याने आंबा, फणस, पेरू, चिकू, चिंच, काजू, लिंब, लिंबू, जांभूळ, चाफा इत्यादी झाडे लावण्यात आली. व त्या फळझाडाचे संगोपन व संवर्धन करण्यासाठी शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना झाडे दत्तक देण्यात आली आहेत. त्यामुळे झाडांचे संगोपन व्यवस्थित होत आहे.

२. कचरा व्यवस्थापन-

महाविद्यालयाच्या परिसरात अनेक झाडे आहेत. त्या झाडापासून पडणारा कचरा गोळा करून त्यांचे कपोस्ट खत तयार केले जाते व पुन्हा ते झाडासाठी खत म्हणून वापरले जाते. त्यात सुका कचरा व ओला कचरा असे वर्गीकरण करण्यात आले आहे. १५ ऑगस्ट, २६ जानेवारी, २ ऑक्टोबर, आणि ०१ मे या राष्ट्रीय सणानिमित्त महाविद्यालय परिसर स्वच्छ ठेवला जातो.

३. प्लास्टिक मुक्त अभियान-

महाविद्यालयाच्या परिसरात प्लास्टिक चा वापर करण्यास सक्त मनाई करण्यात आली आहे. यदाकदाचित प्लास्टिक आढळले तर ते आम्ही सर्व एकत्र करून ते आम्ही नगरपंचायत च्या घटां गाडीमध्ये टाकून देतो.

४. धुम्रपान मुक्त क्षेत्र -

महाविद्यालय परिसर धुम्रपान मुक्त परिसर आहे. महाविद्यालयातील विद्यार्थी, शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचारी हे निर्व्यसनी आहेत.

या व्यतिरिक्त महाविद्यालयात दरवर्षी वृक्षारोपण, स्वच्छ परिसर, प्लास्टिक व धुम्रपान मुक्त अभियान या माध्यमातून निरंतर कार्य सुरू राहाणार आहे.

बगीचा व परिसर समिती अहवाल प्रमुख
प्रा.डॉ. बसवेश्वर पांडागळे

विद्यार्थी हजेरी उपस्थिती अहवाल

१. शैक्षणिक वर्ष २०२१- २०२२ हे ऑनलाईन आणि ऑफलाईन अश्या समिश्र स्वरूपात गेले.
२. विद्यार्थ्यांची हजेरी भरून घेण्यासाठी दरमहा त्याचा आढावा घेतला जातो.
३. अनुपस्थित विद्यार्थ्यांना उपस्थित राहाण्यासाठी प्रोत्साहित केले जाते.
४. हजेरी समितीतील सर्व प्राध्यापकाकडून वेळेवर हजेरी भरून घेतली जाते.

विद्यार्थी हजेरी प्रमुख
प्रा.डॉ. बसवेश्वर पांडागळे

TOPPER STUDENTS IN ACADEMIC YEAR 2020-21

Dhangar Puja Dasharath

F.Y.B.A.

Sambare Rutika Nitin

F.Y.B. Sc.

Patil Harshita Vinod

F.Y.B.Com.

Borkar Kiran Ramesh

S.Y.B.A.

Singh Shalu Amrendra

S.Y.B. Sc.

Mali Monali Ravindra

S.Y.B.Com.

Doke Chandrakala Tukaram

T.Y.B.A.

Patil Ruchita Suresh

T.Y.B.Sc.

Patil Reshma Dashrath

T.Y.B. Com.

हार्दिक
अभिनांदन

FACULTY ACHIEVEMENTS

Dr. Sunildatt N. Godse

Awarded Ph. D. from University of Mumbai, Mumbai

Dr. Yogesh K. Patil

Received recognition as a teacher to guide students for the M. Sc. (By Research) degree in the subject of Chemistry of the University of Mumbai, Mumbai

Dr. Chetana Y. Patil

Received recognition as a teacher to guide students for the M. Sc. (By Research) degree in the subject of Chemistry of the University of Mumbai, Mumbai

Mr. Bhimrao S. Bansode

Worked as the member of Syllabus Sub- Committee M.A. Programme in English Language Teaching, Language Assessment and Evaluation Semester – III University of Mumbai, Mumbai.

Dr. Juned A. Sayyed

Published patent under the title “Internet of Things Based on Poaching Prevention System in the Forest Using WSN”

Appointed as referee in International Journal of Water S. A. Gezina, South Africa.

Appointed as editor in Peer reviewed, International Journal of Botany Studies.

Appointed as member of the Global Professor Welfare Association Forum.

Conferred as “The Inspiring Icon” by UIJIR Academic Research Foundation.

Mr. Santosh S. Dhamone

Awarded by Science and Technology Award from United Nations Peace Keepers Federal Council Nepal (UNPKFC) on 21st November, 2021 at Kathmandu.

Designed and developed self-website www.santoshdhamone.com for online teaching-learning process.

Mr. Vishal S. Sutar

Appointed as member on Board of Studies in Zoology at Shri. A.D.S.P. Mandal, Kolhapur Mahavir Mahavidyalaya, Kolhapur (Autonomous).

STUDENTS ACHIEVEMENTS

Ms. Afsana Siraj Khalifa [F.Y.B.A.]
Elocution Competition 1st Rank
Mumbai University 54th Intercollegiate Youth Festival Zonal Level

Mr. Yogesh Ramchandra Padher [T.Y.B.Sc.]
On the Spot Painting 3rd Rank
Mumbai University 54th Intercollegiate Youth Festival Zonal Level

Ms. Jagruti Bhagwan Shelar [F. Y. B. Sc.]
District Level 1st Prize in Rangoli Competition on the Occasion of world
HIV[AIDS] Day

Mr. Akshay Shantaram Dhodade (F. Y. B. Sc.)
3rd prize in Elocution competition in Annual Udaan Festival 2021-22
organised by DLLE, University of Mumbai

TEACHING FACULTY

Dr. Y. K. Patil
I/C Principal
M.Sc. SET, Ph.D.

Dr. V. S. Sonawane
Vice-Principal
M.A. SET, Ph.D.

Dr. C. Y. Patil
Assistant Professor
M.Sc. Ph.D.

Dr. S. N. Godase
Assistant Professor
M.A. SET, Ph.D.

Prof. A. K. Pathade
Assistant Professor
M.A. NET

Prof. B. S. Bansode
Assistant Professor
M.A. SET

Dr. C. S. Gaikwad
Assistant Professor
M.A. NET, Ph.D.

Dr. B. B. Pandagale
Assistant Professor
M.A. NET, Ph.D.

Prof. D. J. Nahire
Assistant Professor
M.Sc. NET

Prof. R. P. Bansode
Assistant Professor
M.A. NET

TEACHING FACULTY

Dr. J. A. Sayyad
Assistant Professor
M.Sc. Ph.D.

Prof. N. V. Mahale
Assistant Professor
M.Sc. SET, NET

Prof. S. M. Ingole
Assistant Professor
M.Sc. NET

Prof. N. B. Thakre
Librarian
M. Lib. NET, SET

Prof. L. S. Parhad
Assistant Professor
M.Sc. NET, SET

Prof. V. E. Nikam
Assistant Professor
M.Sc. NET, SET

Dr. T. A. Rajput
Assistant Professor
M.Sc. Ph.D.

Prof. R. G. Borse
Assistant Professor
M.Sc. NET

Prof. S. S. Dhamone
Assistant Professor
M.Sc. SET

Dr. P. D. Maske
Assistant Professor
M.Sc. SET Ph.D.

Prof. V. S. Sutar
Assistant Professor
M.Sc. NET

Prof. V. M. Tandel
Assistant Professor
M.Com.NET, SET

NON-TEACHING STAFF

Mr. Avinash G. Patil
(Head Clerk)
B.A.

Mr. Deepak M. Patil
(Senior Clerk)
B.A.

Mrs. B. B. Mokashi
(Junior Clerk)
B.A.

Mr. Anil B. Khilare
(Lab. Assistant)
B.Sc.

Mr. Mahesh P. More
(Lib. Attendant)
B.A. M.Lib.

Mr. Ramesh V. Bharsat
(Lab. Attendant)
B.A.

Mr. Ravindra K. Jadhav
(Lab. Attendant)
H.S.C.

Mr. Bhupendra C. Bhoir
(Lab. Attendant)
S.S.C.

Mr. Jaywant S. Dighe
(Peon)
7th

Mr. Manoj S. Sambare
(Peon)
B.A.

Mr. Dayanand M. Bhoir
(Peon)
B.A.

DEPARTMENT OF STUDENTS' DEVELOPMENT

54 *Youth Festival*
(Selection Round)

Certificate of Merit

This is to Certify that Ms. Khalifa Afsana Siraj of Arts, Commerce and Science College, Onde, Vikramgad has participated and secured **FIRST RANK** in Elocution (Marathi or Hindi or English) competition at **54th Inter-Collegiate / Institute / Department Cultural Youth Festival (Selection Round): 2021-22** organized on Virtual Platform by University of Mumbai on **January 13, 2022**.

MR. NILESH SAWE
CULTURAL CO-ORDINATOR
University of Mumbai

DR. SUNIL PATIL
I/c DIRECTOR
Department of Students' Development,
University of Mumbai

Date: January 13, 2022
Place: Mumbai

DEPARTMENT OF STUDENTS' DEVELOPMENT

54 Youth Festival
(Selection Round)

Certificate of Merit

This is to Certify that **Mr. Padher Yogesh Ramchandra** of Arts, Commerce and Science College, Onde, Vikramgad has participated and secured **CONSOLATION** in **On the Spot Painting** competition at **54th Inter-Collegiate / Institute / Department Cultural Youth Festival (Selection Round): 2021-22** organized on Virtual Platform by University of Mumbai on **January 11, 2022.**

MR. NILESH SAWE
CULTURAL CO-ORDINATOR
University of Mumbai

DR. SUNIL PATIL
i/c DIRECTOR
Department of Students' Development,
University of Mumbai

Date: **January 11, 2022**
Place: **Mumbai**

NACO

राष्ट्रीय एड्स निरोधक आंदोलन
एड्स से निवारण पर्यावरण
सहकार से जीवन बचाना संभव, संभव है संभव

जिल्हा एड्स प्रतिबंध व नियंत्रण कक्ष, पालघर.

अंतर्गत

जागतिक एड्स दिन - 2021

१ डिसेंबर २०२१

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, जागतिक एड्स दिनांिमिक्त आयोजित करण्यात आलेल्या

रांगोळी स्पर्धामध्ये कुम्वार/कुमारी जागृती भगवान शेखर यां/हिंस

प्रथम क्रमांक मिळाल्याबद्दल / सहभागाबद्दल त्यांना जिल्हा एड्स प्रतिबंध व नियंत्रण विभाग,

जिल्हा सामान्य रुग्णालय, पालघर यांचे वतीने हे प्रमाणपत्र देण्यात येत आहे.

सौ. प्रफुल्लता पाटील
जिल्हा पर्यवेक्षक
जिल्हा रुग्णालय, पालघर

डॉ. राजेंद्र केळकर
अतिरीक्त जिल्हा शल्य चिकित्सक,
पालघर

डॉ. विजय काळवोडे
जिल्हा शल्य चिकित्सक
जिल्हा रुग्णालय, पालघर

End Inequalities, End AIDS, End Pandemics

University of Mumbai

मुंबई विद्यापीठ

Recognized by NAAC with 'A++' GRADE

DR. KUNAL D. JADHAV

M.A. (Hist.) M.A. (Eng.) M.A. (Socis.)

M. Ed.; M.PHIL;

Ph.D.(Rural Dev.) Ph.D. (Lifelong Learning)

PROFESSOR

DEPARTMENT OF LIFELONG
LEARNING AND EXTENSION

DLLE/ EXT/284 C/of 2022

March 12, 2022

To,
The Principal,
Sanjeevan Gramin Vaidyakiya & Samajik Sahayata Pratishthan Sanchalit Arts,
Commerce and Science College Onde, Tal. Vikramgad, Dist. Palghar- 401 605

Sir,

Congratulations !

We are greatly delighted to congratulate you, your college extension work teachers & students for winning **Third Rank in Elocution Competition** in Extension Work by your College held at Annual Festival ***Udaan: The Flight of Extension: 2021-22*** hosted by **Vidyalankar School of Information Technology, Vidyalankar Marg, Wadala (E), Mumbai** on March 9, 2022 at 2 p.m. to 4 p.m. in **ONLINE MODE**.

Your leadership, untiring efforts, dedicated perseverance, devotion and immense service to your College won this honour. I offer you my heartiest congratulations!

May your unremitting endeavour in the service of your college go on with undiminished vigour.

With warm regards,

Dr. Kunal D. Jadhav
Professor, DLLE

Vidyapeeth Vidyarthi Bhavan, 'B' Road, Churchgate, Mumbai - 400 020, India. Phone (Dir) : 2204 3478
Tefefax - 2281 3020, Cell - 9029000697, Email : jdkunal@yahoo.com, jdkunal@jmu.ac.in

रसायनशास्त्र (पदव्युत्तर)विषयाच्या संशोधन प्रयोगशाळेचे उदघाटन करतांना मा श्री. सुनीलजी भुसारा साहेब, मा. श्री. व्ही.जी. पाटील साहेब, सौ. वंदनाताई पाटील, प्रा.डॉ सुहास जानवडकर सर, मा. श्री. सुरेश कणोजे सर आणि रसायनशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. चेतना पाटील मॅडम.

महाविद्यालय परिसरात वृक्षारोपन करतांना मा. श्री. व्ही. जी पाटील साहेब, डॉ. चेतना पाटील मॅडम यांच्यासह महाविद्यालयातील कर्मचारी वृंद

जागतिक महिला दिन

रक्तदान शिबीर आणि कोव्हीड लसिकरण शिबीराचे आयोजन

पुण्य नगरी ओंदे महाविद्यालयात संशोधन कार्यशाळेचे उद्घाटन

विक्रमगड : ओंदे येथील कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालयात संशोधन प्रयोगशाळेचे उद्घाटन आ. सुनील भुसात, अध्यक्ष व्ही. जी. पाटील, कार्यशाळा सुरेश कर्नाडे, डॉ. सुहास जानवकर यांच्या हस्ते करण्यात आले. याप्रसंगी महाविद्यालयाच्या वतीने कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली. या कार्यशाळात डॉ. विनायक सोनवणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली डॉ. चेतना पाटील यांनी उपस्थित राहिले.

Smart Pulpaper
Page No. 1 April 07, 2022

महाविद्यालयाच्या वार्षिक अंकाचे प्रकाशन करण्यात आले. इतिहास विभागाने उत्तम केल्याचे प्रबंधाचेही प्रकाशन करण्यात आले. यद्यप्येही संस्थेचे अजूनच वडी. जी. पाटील यांनी महाविद्यालयाचा अलापर्यंतचा प्रवास खेळविला. यानंतर आ. भुसात यांनी महाविद्यालयात केली असलेल्या कार्यशाळेची कौतुक केली. तसेच महाविद्यालयाच्या वतीने करण्याचे आश्वासन त्यांनी दिले. अध्यक्षस्थानी असलेले डॉ. सुहास जानवकर यांनी अल्पशीव भाषणता सांगितले की, अन्य महाविद्यालयांच्या तुलनेत फार कमी फक्त महाविद्यालयात संशोधन कार्यशाळा उघडल्या होत्या. ही उघडण्याचीच आवक आहे. सुरेश धापड, अजित चिखलवार व प्र. दिनेश यांनी यांनी मार्गदर्शन केले. या कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी प्राध्यापक आणि शिक्षक-कर्मचाऱ्यांनी परिश्रम घेतले. यशस्वीकरण प्र. धिराव बरबोडे यांनी केले. तर आचार्य चेतना पाटील यांनी सांगले.

लोकमत

ओंदेत संशोधन प्रयोगशाळा सुरु

लोकमत न्युज नेटवर्क
विक्रमगड : ओंदे येथे कला, वाणिज्य महाविद्यालयात वीएससीनंतर एमएसी करण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रवृत्ती येत होत्या. येथे एमएसीला मान्यता मिळवण्यासाठी या महाविद्यालयाने विशेष प्रयत्न केल्याने एमएसी विद्यार्थ्यांना प्रवेश घेता येणार आहे. एमएसीसाठी संशोधन व प्रयोगशाळा

आवश्यक असल्याने या प्रयोगशाळेचे उद्घाटन आ. सुनील भुसात यांच्या हस्ते शुक्रवारी करण्यात आले. महाविद्यालयात ८०० ते ९०० विद्यार्थी शिक्षण घेत असून तबकटर्ची ली कॉलेज सुरु होणार असल्याची माहिती संस्थेचे संचालक अध्यक्ष विजय पाटील यांनी दिली. या भागात शिक्षणाची गंगा आणून विद्यार्थ्यांना

उच्चशिक्षण मिळावे यासाठी प्रयत्न करणार असल्याचे पाटील म्हणाले. या भागाकडे उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने लक्ष देऊन या भागातील समस्या सोडवण्यात, असे आवाहन केले. या कार्यक्रमास डॉ. सुहास जानवकर, संस्थेचे सुरेश कर्नाडे, डॉ. चेतना पाटील, प्राचार्य विनोद सोनवणे, उपप्राचार्य, शिक्षक उपस्थित होते.

Helo Vasil
Page No. 4 Apr 02, 2022
Powered by: eteligo.com

नवराष्ट्र-अमोल सांबरे

'कोविड'वर आंतरराष्ट्रीय परिषद

विक्रमगड : (वा.) ओंदे येथील कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालयात शुक्रवारी वाणिज्य मंडळ, विक्रमगड आणि अजित चिखलवार यांनी यांनी यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'कोविड-१९ महाभारतीय अंतरराष्ट्रीय शास्त्रज्ञ परिषद आणि आंतरराष्ट्रीय शास्त्रज्ञ परिषद' या विषयाने कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली. या कार्यशाळात डॉ. विनायक सोनवणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली डॉ. चेतना पाटील यांनी उपस्थित राहिले.

क्षयरोगाबाबत जागरूकता आणण्याची गरज आहे. या कार्यशाळात डॉ. विनायक सोनवणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली डॉ. चेतना पाटील यांनी उपस्थित राहिले.

कार्यशाळात डॉ. विनायक सोनवणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली डॉ. चेतना पाटील यांनी उपस्थित राहिले.

Smart Pulpaper
Page No. 2 April 07, 2022

ओंदे महाविद्यालयात आंतरराष्ट्रीय आभासी परिषद उत्साहात

विक्रमगड : ओंदे येथील कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालयात शुक्रवारी वाणिज्य मंडळ, विक्रमगड आणि अजित चिखलवार यांनी यांनी यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'कोविड-१९ महाभारतीय अंतरराष्ट्रीय शास्त्रज्ञ परिषद आणि आंतरराष्ट्रीय शास्त्रज्ञ परिषद' या विषयाने कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली. या कार्यशाळात डॉ. विनायक सोनवणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली डॉ. चेतना पाटील यांनी उपस्थित राहिले.

कार्यशाळात डॉ. विनायक सोनवणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली डॉ. चेतना पाटील यांनी उपस्थित राहिले.

कार्यशाळात डॉ. विनायक सोनवणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली डॉ. चेतना पाटील यांनी उपस्थित राहिले.

महाविद्यालयात जयंती मोठ्या उत्साहात साजरी

विक्रमगड : ओंदे येथील कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालयात शुक्रवारी वाणिज्य मंडळ, विक्रमगड आणि अजित चिखलवार यांनी यांनी यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'कोविड-१९ महाभारतीय अंतरराष्ट्रीय शास्त्रज्ञ परिषद आणि आंतरराष्ट्रीय शास्त्रज्ञ परिषद' या विषयाने कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली.

कार्यशाळात डॉ. विनायक सोनवणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली डॉ. चेतना पाटील यांनी उपस्थित राहिले.

कार्यशाळात डॉ. विनायक सोनवणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली डॉ. चेतना पाटील यांनी उपस्थित राहिले.

लोकमत

विक्रमगडमध्ये महात्मा जोतिबा फुले, डॉ. आंबेडकर जयंती उत्साहात साजरी

लोकमत न्युज नेटवर्क
विक्रमगड : येथील कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालयात संस्कृतिक विभाग व अंतरराष्ट्रीय शास्त्रज्ञ परिषद यांच्या संयुक्त विद्यमाने महात्मा जोतिबा फुले व डॉ. आंबेडकर यांच्या जयंती साजरी करण्यात आली. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी संस्थेचे अध्यक्ष व्ही. जी. पाटील होते. कार्यशाळात डॉ. विनायक सोनवणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली डॉ. चेतना पाटील यांनी उपस्थित राहिले.

कार्यशाळात डॉ. विनायक सोनवणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली डॉ. चेतना पाटील यांनी उपस्थित राहिले.

कार्यशाळात डॉ. विनायक सोनवणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली डॉ. चेतना पाटील यांनी उपस्थित राहिले.

Helo Vasil
Page No. 3 Apr 16, 2022
Powered by: eteligo.com

Palghar, Maharashtra, India
Unnamed Road, Maharashtra 421303, India
Lat 19.631135°
Long 73.124566°
19/02/22 01:46 PM

